ЛЕТНІЯ ХВАРОБЫ: АТРУЧВАННІ І АЛЕРГІІ 7

ДОЎГАЕ РЭХА ВАЙНЫ... 8

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

22 МАЯ 2019 г. СЕРАДА

№ 93 (28960)

ЗВЯЗДА

НАФТА, ЭКСПАРТ І ВУП

Учора Прэзідэнт сабраў нараду па актуальных пытаннях эканомікі

«Традыцыйна па ініцыятыве ўрада мы сёння абмяркуем блок эканамічных пытанняў — бягучых і, калі трэба, на перспектыву. Хацелася б пачуць ад прэм'ер-міністра і віцэ-прэм'ераў, якая сітуацыя ў нас з экспартам. Натуральна, найважнейшае пытанне — валавы ўнутраны прадукт: які ў нас рух у гэтым кірунку?» — спытаў Прэзідэнт.

Фота БелТА.

Беларускі лідар дадаў, што афіцыйную статыстыку па ВУП ведае, таму ён пацікавіўся ў прысутных, на якія паказчыкі ў выніку такой дынамікі наша краіна выйдзе на канец года.

«Але экспарт мяне хвалюе больш за ўсё, таму што гэта валюта, без якой нам вельмі складана існаваць, ды і эканоміцы развівацца таксама», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы заклікаў агучыць праблемы ў гандлёва-эканамічных адносінах з Расіяй, а таксама пытанні ў супрацоўніцтве з Еўрапейскім саюзам.

«Два асноўныя нашы партнёры, нават Еўрапейскі саюз па экспарце зараз апяроджвае Расійскую Федэрацыю», — заўважыў ён і нагадаў формулу па дыверсіфікацыі экспарту: 30 % на Расію, 30 % — на Еўропу, 30 % — на краіны Далёкай дугі. У такім выпадку, паводле слоў беларускага лідара, экспарт можна лічыць дыверсіфікаваным.

«Ну і бягучыя пытанні: нашумелая праблема атрутнай нафты — якая цяпер сітуацыя ў нас у гэтым плане? Я прачытаў даклад і вярнуў яго прэм'ер-міністру. Вы мне больш не пішыце гэтыя даклады, вы проста губляеце час. Мне гэтыя опусы ні да чога. Трэба два радкі: чаго вы дамагліся станоўчага за апошні час. Навошта вы мне апісваеце ўвесь свой гераізм, з кім вы там сустракаліся, з кім размаўлялі, што абмяркоўвалі, як абмяркоўвалі, — мне патрэбен вынік», — запатрабаваў Прэзідэнт.

Яшчэ адно пытанне нарады — пастаўкі сельскагаспадарчай прадукцыі на расійскі рынак.

«Паводле маёй інфармацыі, сёння каля 60 беларускіх прадпрыемстваў поўнасцю або часткова закрытыя ў сувязі з пастаўкамі на расійскі рынак», — паведаміў кіраўнік дзяржавы. Больш за тое, сёння сітуацыя такая, што Беларусь не выконвае ўжо падпісаныя гандлёвыя балансы па сельгаспрадукцыі, таму што Расія не выконвае свае абавязацельствы. Аляксандр Лукашэнка пацікавіўся, чаму ў сувязі з гэтым не прымаюцца меры.

Пра канчатковы разлік шкоды ад бруднай нафты

Яшчэ адзін месяц неабходны для канчатковага разліку шкоды ад бруднай нафты.

Па выніках нарады прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Румас дэталёва расказаў журналістам пра кожнае з паднятых пытанняў.

Ён адзначыў, што брудная нафта — адна з тэм, якую прэм'ер-міністр плануе абмеркаваць на пятнічнай сустрэчы з расійскім калегам Дзмітрыем Мядзведзевым.

Сяргей Румас нагадаў пра створаную рабочую групу па дадзенай праблеме і паведаміў наступнае: «Практычна ўзгоднена дарожная карта з Расійскай Федэрацыяй. Некаторыя яе пункты ўжо выконваюцца абодвума бакамі, нягледзячы на тое, што яна яшчэ не фармалізаваная». У гэтай дарожнай карце сфармуляваны ўвесь пералік мер, які дазволіць вырашыць пытанне адпампоўкі бруднай нафты для аднаўлення транзіту ў бок Заходняй Еўропы.

СТАР. 2

АДРАДЖЭННЕ ЧАРЭЙСКАЙ КРАСЫ

Роўна месяц таму ў вёсцы Чарэя Чашніцкага раёна прайшла культурна-экалагічная акцыя па адраджэнні былой красы сядзібы рода Мілашаў, з якога паходзіў французскі паэт Оскар Мілаш, — тут пасадзілі калекцыю саджанцаў бэзу. Вяскоўцы, арганізатары фестывалю «Справа» (фестываль праходзіць кожны год на Чарэйскім возеры) і віцебскія валанцёры пасадзілі сарты бэзу сучаснай селекцыі, а таксама парасткі бэзу, які цудам захаваўся з часоў маленства паэта, а менавіта з апошняй чвэрці XIX стагоддзя. Сярод удзельнікаў акцыі была і бібліятэкар Чарэйскай бібліятэкі, апантаны краязнаўца Таццяна КАЗЛОЎСКАЯ *(на фота)*. Яна кожны дзень прыходзіць на новую алею і палівае саджанцы. Дзякуючы Таццяне Міхайлаўне ўсе 38 дрэўцаў дружна прыжыліся, а некаторыя з іх, як, напрыклад, сорт Сенсацыя, нават закрасавалі.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

ЦЫТАТА ДНЯ

Анатоль ІСАЧАНКА, старшыня Мінскага аблвыканкама:

«Прыёмы грамадзян застануцца, але падыход да вырашэння пытанняў крыху зменіцца. Мы будзем старацца папярэдзіць звароты людзей і вырашаць пытанні на месцах. Гэта значыць старшыні выканкамаў і іншыя службовыя асобы не будуць чакаць, пакуль людзі прыедуць, напрыклад, у сельскі Савет, а самі выедуць на месцы. Яны пагутараць з людзьмі, раскажуць, што можна вырашыць, што ў найбліжэйшых планах, што будзе перанесена на наступны год. На мой погляд, такі падыход дасць большы эфект: гэта будуць прамыя зносіны з людзьмі, такім чынам будуць адразу вырашацца не толькі асабістыя праблемы, але і пытанні, якія маюць грамадскі рэзананс».

Чвэрць стагоддзя 25

Чарговая публікацыя нашай рубрыкі, прысвечанай ажыццяўленню дакументаў, падпісаных кіраўніком дзяржавы, — аб рэалізацыі Дырэктывы № 5 «Аб развіцці двухбаковых адносін Рэспублікі Беларусь з Кітайскай Народнай Рэспублікай».

ЖЫЛЛЁ, ЭНЕРГЕТЫКА І БЛІЗКАЕ ЗНАЁМСТВА

Фота БелТА.

Ключы віцебскія навасёлы атрымлівалі з рук пасла КНР у Беларусі Цуй ЦЫМІНА.

Супрацоўніцтва з Кітаем у Віцебскай вобласці рознавектарнае і не збаўляе абароты. Наадварот, яно пашыраецца ў розных сферах: ад будаўніцтва да культуры. У паўночным рэгіёне Беларусі дзякуючы супрацоўніцтву з КНР у прадстаўнікоў СМІ часта знаходзіліся інфармацыйныя нагоды. Словы «ўпершыню» або «ўнікальны» ў эфіры, сайтах або друкаваных артыкулах выклікалі да падзей асаблівы інтарэс.

Наш карэспандэнт пастараўся згадаць самыя цікавыя прыклады сумеснай рэалізацыі праектаў.

ШМАТПАВЯРХОВІКІ Ў ВІЦЕБСКУ...

На малой радзіме Марка Шагала вясной пазамінулага года гараджане, якія мелі права на атрыманне сацыяльнага жылля, справілі навасэлле ў мікрараёне «Білева-3». Дзесяціпавярховы 120-кватэрны дом стаў месцам пражывання для сірот, сем'яў, у якіх гадуюць дзяцей з абмежаванымі магчымасцямі, шматдзетных і г. д. А ў снежні 2018-га жыхары горада атрымалі ад кітайскіх сяброў яшчэ адзін падарунак – ключы ад кватэр у аналагічным сацыяльным доме па вуліцы Ленінградскай навасёлам уручаў пасол КНР у Беларусі Цуй Цымін.

СТАР. 3

Жыллёвая палітыка

Узводзіць дамы з айчынных матэрыялаў

Пры выдзяленні ўчасткаў перавага — арганізацыям, якія маюць уласныя вытворчыя магутнасці і займаюцца комплекснай забудовай

Як вядома, у сакавіку Прэзідэнт нашай краіны падпісаў Дырэктыву № 8 «Аб прыярытэтных кірунках развіцця будаўнічай галіны». Пастановай Савета Міністраў ад 14 мая гэтага года зацверджаны план мерапрыемстваў па рэалізацыі дырэктывы. Усяго ў яго ўключана больш за 60 мерапрыемстваў. Спецыялісты расказалі пра некаторыя з іх.

Жыллё і сацыялку будуе адзін заказчык

Адным з асноўных напрамкаў, прапісаных у прынятых зменах, будзе тое, што зямельныя ўчасткі для жыллёвага будаўніцтва зараз будуць выдзяляцца з умовай іх комплекснага развіцця, паведаміла **начальнік галоўнага ўпраўлення горадабудаўніцтва, праектнай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай палітыкі Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Вольга ВЕРАМЕЙ**.

СТАР. 5

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Генеральны сакратар ААН: Ціхі акіян можа быць атручаны радыеактыўнымі адходамі

Існуе небяспека атручвання Ціхага акіяна радыеактыўнымі адходамі, якія ўтварыліся ў выніку ядзерных выпрабаванняў, што праводзілі ЗША ў 1946—1958 гадах. Пра гэта заявіў на сустрэчы са студэнтамі ў Суве — сталіцы астраўной дзяржавы Фіджы — Генеральны сакратар ААН Антоніу Гутэрыш.

Гутэрыш меў на ўвазе захаванне прыкладна 85 тысяч куб. м радыеактыўных адходаў пад бетонным купалам, зробленае Злучанымі Штатамі ў гіганцкім кратары, які ўтварыўся на востраве Руніт (атол Эніветак, Маршалавы астравы) пасля ядзернага выпрабавання ў маі 1958 года. Туды ж былі скінутыя заражаная глеба і радыеактыўны попел з іншых астравоў, на якіх Вашынгтон падрываў ядзерныя і вадародныя боезарады. Усе гэтыя адходы былі заліты бетонам таўшчынёй 45 см.

У бетоне, які дзесяцігоддзямі падпадае пад знешняе ўздзеянне, утварыліся расколіны, якія пад уплывам моцных трапічных цыклонаў будуць толькі павялічвацца. Гэта, у сваю чаргу, можа прывесці да поўнага разбурэння купала і ўцечкі радыеактыўных адходаў у акіян.

«Наступствы гэтага былі вельмі драматычныя ў тым, што датычыцца здароўя людзей і атручвання акіянскіх вод», — дадаў Генеральны сакратар.

З 1946-га да 1958 года Пентагон правёў на Маршалавых астравах 67 наземных, паветраных і падводных выпрабаванняў ядзернай зброі — прыкладна па адным выбуху кожныя два месяцы.

Венесуэла страціла $130 млрд з 2015 года ад дзеянняў ЗША

Страты Венесуэлы ад эканамічнай блакады ЗША з 2015-га да 2018 года склалі $130 млрд. Пра гэта заявіў на прэс-канферэнцыі ў Маскве венесуэльскі пасол у РФ Карлас Рафаэль Фарыя Тартоса.

«У выніку эканамічнай блакады, уведзенай ЗША, страты ацэньваюцца ў $130 млрд за перыяд з 2015-га да 2018 года, — сказаў ён. — З гэтымі сродкамі наша краіна магла б ісці далей на працягу дзевяці гадоў». «Урад нашага прэзідэнта Нікаласа Мадура вядзе вельмі няроўную вайну супраць самай магутнай эканамічнай і ваеннай дзяржавы ў свеце — гэта ЗША», — падкрэсліў дыпламат.

Google спыняе супрацоўніцтва з Huawei. Што стане з прыладамі кітайскай кампаніі?

15 мая прэзідэнт ЗША Дональд Трамп падпісаў выканаўчы ўказ, які ўводзіць рэжым надзвычайнага становішча для абароны амерыканскай інфармацыйна-камунікацыйнай інфраструктуры ад замежных пагроз.

Зроблена гэта было на падставе таго, што кампанія «ўцягнута ў дзейнасць, якая супярэчыць нацыянальнай бяспецы ЗША і знешнепалітычным інтарэсам».

Пасля гэтага карпарацыя Google прыпыніла бізнес-кантакты з Huawei. Як пазней паведаміла агенцтва Bloomberg, пастаўкі сваіх распрацовак і праграмнага забеспячэння Huawei таксама замарозілі і іншыя кампаніі, у прыватнасці Intel.

На практыцы разрыў бізнес-кантактаў азначае, што Huawei пазбавіцца доступу да тэхналогій і праграмнага забеспячэння Google, за выключэннем тых прадуктаў, якія падаюцца ў адкрытым доступе. Так, напрыклад, Huawei страціць доступ да абнаўленняў сістэмы Android, якой аснашчаны смартфоны яе вытворчасці. Да таго ж кітайская кампанія не зможа ўсталёўваць праграмы Google, напрыклад магазін Google Play і электронную пошту Gmail, на наступныя мадэлі сваіх мабільных прылад.

КАРАТКА

- **«Беларускалій» пачынае будаўніцтва Дарасінскага рудніка.**
- Акцыя «Увага — дзеці!» стартуе ў Беларусі 25 мая, да 5 чэрвеня кіроўцы павінны будуць ездзіць з уключаным блізкім святлом.

- **Першая прадукцыя з граніту кар'ера Глушкавічы ў Лельчыцкім раёне выкарыстаная пры добраўпарадкаванні манумента Дружбы.**
- **Захваральнасць на меланому за 10 гадоў у краіне выросла ў 1,5 раза.**
- У сецівa трапіла адкрытая база з данымі больш чым 49 млн карыстальнікаў сацсеткі «Інстаграм».

Справы сямейныя

БАЦЬКІ «ВЫКРАДАЮЦЬ» ДЗЯЦЕЙ НА ЭМОЦЫЯХ,

а ў выніку — крымінальная справа ці абмежаваныя магчымасці малога

Святлана пазнаёмілася з Полем праз інтэрнэт, закахалася, паехала да яго ў Францыю, яны пажаніліся, нарадзілі дачку. Праз год жанчына паехала з немаўляці дадому ў Беларусь, адтуль патэлефанавала мужу, што не вернецца. Разлаваны тата напісаў заяву пра выкраданне малой. Цяпер на Святлану заведзена крымінальная справа і, выехаўшы за мяжу, яна можа быць дэпартавана ў Францыю і трапіць у турму... Генадзь і Таццяна скасавалі шлюб, суд вызначыў месца жыхарства іх сына з мамай. Жанчына ізноў выйшла замуж і з малым з'ехала за мяжу. Генадзь такім чынам страціў права доступу да дзіцяці і напісаў заяву з патрабаваннем вярнуць сына на радзіму. Прыйшлося жонцы дамаўляцца, каб экс-муж перыядычна размаўляў з дзіцем праз скайп, і аддаваць сына тату на канікулы... Гэтыя і мноства іншых гісторый заснаваны, як правіла, на чыстых эмоцыях, а не на пагрозе жыццю дзіцяці, лічаць спецыялісты. Аднак, згодна з Канвенцыяй аб грамадзянскіх аспектах міжнароднага выкрадання дзяцей, наступствы такіх учынкаў могуць быць досыць сур'ёзнымі, бо перш за ўсё яна кіруецца інтарэсамі малога, а не праблемамі ў адносінах паміж іх бацькамі.

Інтэрнацыянальная сям'я: медыяцыя ў дапамогу

— Канвенцыя дзейнічае ў Беларусі больш за 20 гадоў. Падчас яе прымянення ўзнікаюць новая практыка і новыя пытанні. Цягам апошніх трох гадоў колькасць зваротаў па гвалтоўным вывазе дзяцей з краіны стабільна павялічваецца на адну заяву. У 2016-м праз Мінюст прайшло 14 зваротаў, у 2017-м — 15, летась — 16, — заўважыў **Алег СЛІЖЭЎСКІ, міністр юстыцыі Беларусі.**

Ён дадаў, што найчасцей такія сямейныя непаразуменні ўзнікаюць у беларусак з грамадзянамі Турцыі, Германіі, Італіі і шэрагу іншых краін.

Неўрэгуляваныя пытанні Канвенцыі неабходна адлюстраваць у нацыянальным заканадаўстве, упэўнены ў Мінюсце. У ведамстве падрыхтавалі праект закона, які карэктуе шэраг заканадаўчых актаў і ўжо ўнесены на разгляд у парламент.

СТАР. 5

ISSN 1990 - 763X

НАФТА, ЭКСПАРТ І ВУП

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Другі блок пытанняў — кампенсацыя Рэспубліцы Беларусь у сувязі са стратамі, панесенымі ў выніку гэтага інцыдэнту, — адзначыў прэм'ер-міністр. — Сёння, напэўна, рана казаць пра нейкія канкрэтныя лічбы, таму што ўся шкода яшчэ не падлічана беларускім бокам. Гэта працяглы працэс. Мы разлічваем, што для канчатковага вызначэння шкоды неабходны будзе яшчэ адзін месяц».

Сёння асноўная задача — вызваліць транзіт, каб наша краіна магла атрымліваць плату за нафту, якая ідзе праз яе тэрыторыю, дадаў Сяргей Румас.

Пра пастаўкі харчавання

Па тэме паставак харчавання прэм'ер-міністр нагадаў, што ёсць пералік беларускіх прадпрыемстваў, прадукцыя якіх не можа пастаўляцца ў Расію. Аднак Сяргей Румас прапанаваў паглядзець на праблему з іншага боку: сёння запасы па асноўных гандлёвых групах харчавання ў Беларусі складаюць ад 20 да 25 %.

«І па некаторых запасах мы практычна наблізіліся да ўзроўню, які неабходны для забеспячэння харчовай бяспекі краіны. Інакш кажучы, уся сельскагаспадарчая прадукцыя, якая вырабляецца ў Рэспубліцы Беларусь, прадаецца на знешнім або ўнутраным рынку. Адпаведна, мы будзем працягваць працаваць над тым, каб прадпрыемстваў, закрытых на тэрыторыю Расійскай Федэрацыі, не было. Але з пункту гледжання гандлю гэтымі таварамі ў нас вялікіх праблем няма. Яшчэ раз паўтаруся, што па многіх відах тавараў у нас сёння на складах практычна нічога няма. Уся прадукцыя прадаецца», — падкрэсліў ён.

Магчыма, для абароны нашых інтарэсаў неабходна больш актыўна дзейнічаць на пляцоўцы ЕАЭС?

«Мы спрабуем вырашыць пытанні бар'ераў (а гэта бар'ер для доступу нашай прадукцыі на расійскім рынку), падымаць на ўсіх пляцоўках. Менш, вядома, у СНД, больш — у Еўразійскім эканамічным саюзе і ў нашым двухбаковым парадку дня», — адзначыў Сяргей Румас.

Ён нагадаў, што на пасяджэнні Міжурадавага савета ЕАЭС у Ерэване беларускаму боку ўдалося правесці сваю прапанову — і Расія зняла сектаральныя абмежаванні на пастаўку беларускай прадукцыі. Гэта датычылася малака сухога і малака наліўнога ў вялікай тары. Паводле слоў прэм'ер-міністра, тады ўдзельнікі дамовіліся, што ні адна з краін не мае права сектаральна закрываць свой рынак для прадукцыі з іншай краіны.

«Калі ёсць праблемы з нейкім пэўным прадпрыемствам — нашы адпаведныя службы павінны адпрацоўваць механізмы і прымаць меры. Але закрываць цэлы сектар, цэлую галіну ні адна з краін не мае права. І ўсе краіны з гэтым пагадзіліся, а Расійская Федэрацыя адмяніла сваё рашэнне», — дадаў Сяргей Румас.

Пра ВУП і экспарт

«Што датычыцца росту эканомікі: за чатыры месяцы мы маем статыстыку, рост склаў 1,4 %. І гэта, у прынцыпе, адпавядае чаканням урада. Кожны месяц эканоміка дадае, і па паўгоддзі мы павінны выйсці на 1,8 %», — расказаў прэм'ер-міністр.

Акрамя таго, кіраўнік дзяржавы на нарадзе раскрытыкаваў урад за нізкія тэмпы росту экспарту.

«Мы маем 98 % да мінулага года. Нягледзячы на тое што сальда лепшае, чым летась, ураду прыйдзецца прыняць дадатковыя меры разам з дзяржорганамі для таго, каб нагнаць адставанне ад плана — нашы планы былі 100,5 %. І вядома, выкананне гэтага задання запатрабуе дадатковых намаганняў ад дзяржаўных органаў», — дадаў Сяргей Румас.

Што датычыцца вядомай формулы дыверсіфікацыі экспарту (30/30/30), на жаль, за першыя тры месяцы бягучага года (за гэты перыяд ужо ёсць статыстыка) Беларусь не прасунулася да такіх аптымальных суадносін. Доля паставак у Еўразійскі эканамічны саюз па-ранейшаму дамінуе.

«Вырашаючы задачу ў цэлым — павелічэнне экспарту, — мы будзем разглядаць у тым ліку і яго таварную і краінавую дыверсіфікацыю», — паведаміў прэм'ер-міністр.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.

Напярэдадні

На медыйным парадку дня

Уплыў сацсетак на грамадскую думку і сучасныя тэхналогіі ў журналістыцы абмяркуюць у Брэсце

23—24 мая ў Брэсце пройдзе XIV Беларускі міжнародны медыяфорум «Партнёрства дзеля будучыні: журналістыка і сацыяльная абарона грамадства», які аб'яднае сёлета журналістаў і кіраўнікоў СМІ з 25 краін свету, ад Беларусі да Кітая, Італіі, Манголіі, Сербіі, ЗША. Удзел у абмеркаванні сучасных трэндаў, інфармацыйных выклікаў, тэхналогій і метадаў журналістыкі, ролі медыя ва ўмацаванні агульнагуманітарных каштоўнасцяў, наладжванні больш шчыльнага ўзаемадзеяння паміж краінамі і народамі возьмуць дзяржаўныя і грамадскія дзеячы, дыпламаты, эксперты і практыкі — больш як 250 чалавек, у тым ліку каля 100 замежных гасцей.

Многія ўдзельнікі медыяфоруму прыбылі ў нашу краіну яшчэ ўчора і паспелі наведаць Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, дзе адбыўся спецыяльны брыфінг. Але асноўнай пляцоўкай мерапрыемства стане Рынькаўская сядзіба ў вёсцы Цюхінічы, што пад Брэстам. Пасля пленарнага пасяджэння, на якім будуць агучаны асноўныя тэзісы, удзельнікі працягнуць працу па секцыях у панэльных дыскусіях «Медыяпрастора і інфармацыйная бяспека», «Уплыў сацыяльных сетак і блогасферы на фарміраванне грамадскай думкі. Пашырэнне прысутнасці ў іх дзяржаўнага кантэнту», «Сучасныя трэнды інтэрнэт-журналістыкі і яе роля ў вырашэнні сацыяльна-палітычных праблем рэгіёнаў».

«Сёлета на форум заяўлена шмат дакладаў, звязаных з уплывам сацыяльных сетак на грамадскую думку, меркаванне спажыўцоў інфармацыі. Мы пастараліся запрасіць тых экспертаў, якія працуюць у гэтай сферы і дапамогуць сфарміраваць сапраўды актуальны парадак дня», — адзначыў **міністр інфармацыі Аляксандр КАРЛЮКЕВІЧ.**

Акрамя таго, ужо традыцыйна ў другі дзень форуму пройдзе Летняя школа журналістыкі — на базе Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна. Яе тэмай стане «Сучасная журналістыка і сацыяльныя медыя», а ў раскладзе заняткаў — шэраг майстар-класаў для маладых журналістаў. У прыватнасці, пра сучасныя тэхналогіі ў тэлевізійнай вытворчасці і ролю блогераў у прасоўванні кантэнту раскажуць прафесіяналы з Беларусі і Расіі: старшыня Белтэлерадыёкампаніі Іван Эйсмант, кіраўнік тэлеканала АНТ Марат Маркаў, генеральны дырэктар радыёстанцыі «Гаворыць Масква» Уладзімір Мамантаў, вядомы рэпарцёр канала «ТБ Цэнтр», лаўрэат прэміі «ТЭФІ» Раман Бабаян і іншыя.

Таксама 24 мая адбудзецца круглы стол «Саюзная дзяржава: 20 гадоў у медыяпрасторы. Вынікі і перспектывы». А завершыць праграму мерапрыемстваў экскурсія «Ніхто не забыты, нішто не забыта», падчас якой удзельнікі і госці форуму наведаюць мемарыяльны комплекс «Брэсцкая крэпасць-герой».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Мангольскія госці форуму

У Міністэрстве інфармацыі Рэспублікі Беларусь напярэдадні XIV Беларускага міжнароднага медыяфоруму адбылася сустрэча з удзельнікамі гэтага праекта — прадстаўнікамі Манголіі.

Сваімі развагамі пра беларуска-мангольскае медыйнае супрацоўніцтва падзяліліся прэзідэнт Канфедэрацыі мангольскіх журналістаў, пісьменнік і журналіст, заслужаны дзеяч культуры Манголіі спадар Бадам-Ачыр Галаарыд і кіраўнік консульскага агенцтва Манголіі ў Рэспубліцы Беларусь спадар Санома Цагаа. Размова ішла пра арганізацыю прэс-тура беларускіх журналістаў ва Улан-Батар, пра тое, што варта шырэй паказваць эканамічнае супрацоўніцтва нашых краін, якое набірае хуткасці. Як у галіне набыцця Манголіяй беларускай тэхнікі, так і ў арганізацыі адносін у сельскагаспадарчай вытворчасці. У прыватнасці, ідзе прапрацоўка стварэння з дапамогай беларускага боку малочнага кластара ў Манголіі.

Спадар Галаарыд прэзентаваў у час сустрэчы кнігу перакладаў санетаў Янкі Купалы на мангольскую мову, якая толькі што пабачыла свет ва Улан-Батары. Перакладчык і ініцыятар гэтага выдання зазначыў, што ўжо зараз у кнігавыданні Манголіі плануюцца новыя праекты, якія прадставяць мангольскаму чытачу беларускую літаратуру. Таксама ў час сустрэчы была звернута ўвага і на асвятленне ў мангольскіх масмедыя II Еўрапейскіх гульняў, якія праз некалькі тыдняў будзе прымаць Беларусь. Удзел у сустрэчы з беларускага боку прынялі міністр інфармацыі Аляксандр Карлюкевіч і дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Алесь Бадак.

Сяргей ШЫЧКО.

Эканамікс

УМОВЫ СПРЫЯЛЬНЫЯ, ПРАПАНОВЫ ПРЫВАБНЫЯ

Віцебскі інвестыцыйны форум «Інавацыі. Інвестыцыі. Перспектывы» сёлета стаў рэкардсменам па колькасці замежных удзельнікаў, новаўвядзенняў і цікавых прапаноў. У мерапрыемстве паўдзельнічалі больш за 500 прадстаўнікоў дзелавых колаў прыкладна з 20 краін. Форум адбыўся ў самым цэнтры старажытнага горада — Летнім амфітэатры.

Старшыня Віцебскага абласнога выканаўчага камітэта Мікалай ШАРСНЁЎ, вітаючы ўдзельнікаў, адзначыў, што ў Віцебшчыны вельмі выгаднае геаграфічнае становішча, а таксама ў краіне створаны вельмі прыцягальныя для патэнцыйных інвестараў умовы для дзейнасці.

У рэгіёне насамрэч ёсць унікальныя прапановы для ахвотных стварыць прадпрыемства, распачаць зарабляць на турызме, аказанні паслуг і гэтак далей. Інвестараў, напрыклад, зацікавіла адпрацоўка новай мадэлі бізнес-дзейнасці ў Аршанскім раёне, дзе дадзены значныя прэферэнцыі. Умовы, аб якіх мараць у развітых краінах, дазволяць акупляць ўкладзеныя грошы за параўнальна невялікі час.

Намеснік міністра эканомікі Рэспублікі Беларусь Дзмітрый ЯРАШЭВІЧ канстатаваў, што ў краіне зроблены значны скачок па стварэнні прывабных умоў для бізнесу. Усяго за дзесяць гадоў у рэйтынгу Сусветнага банка з 110-й пазіцыі Беларусь перамясцілі ў спіс сарака самых прывабных для інвестараў краін. У дзесяць разоў скарацілі патрабаванні: санітарныя, тэхналагічныя, ветэрынарныя і іншыя.

Спікеры на форуме адзначалі, што актывізацыі бізнесу, навукі, спорту і турызму паспрыяў бязвізавы рэжым. Ён актывізаваў і інвестыцыйную дзейнасць.

Дзелавыя людзі падчас дыскусій на мерапрыемстве не раз агучвалі, што беларускае інвестыцыйнае заканадаўства адпавядае найлепшым аналагам у свеце.

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Індыі ў Беларусі Сангіта БАХАДУР, выступаючы перад удзельнікамі форуму, адзначыла, што адной з прыцягальных умоў для інвестараў з'яўляецца цудоўная прыгажосць беларускай прыроды.

Дарэчы, на Віцебшчыне вельмі выгадна зарабляць на турызме. Упершыню ў краіне больш за 210 участкаў вызначаны ў самых маляўнічых і экалагічна чыстых месцах. Напрыклад, на больш чым ста азёрах інвестары у заяўляльным парадку могуць заняцца арганізацыяй турызму, адпачынку, аздараўлення. Што да канкрэтных прапаноў, то патэнцыйным інвестарам на бізнес-мерапрыемстве прапаноўвалі купіць сажалкавую гаспадарку па вырошчванні і перапрацоўцы рыбы. Ёсць магчымасць укласці грошы ў развядзенне авечак новай для Беларусі пароды, якую фермер прывёз з Ленінградскай вобласці. На выстаўцы дэманстраваліся ўнікальныя пад'ёмнікі, якія вырабляюцца ў Віцебскай вобласці, сельскагаспадарчая тэхніка, станкі і іншае.

Сярод цікавых праектаў быў прадстаўлены і кластар устаноў адукацыі. **Дырэктар віцебскай СШ № 29 Ірына ШУШКЕВІЧ** прэзентавала адну з распрацовак. Педагогі школы стварылі вучэбна-метадычны комплекс па навучанні дзяцей і бацькоў фінансавай адукаванасці. Гэта дазволіць зацікавіць беларусаў магчымасцю распачаць сваю справу.

На форуме было падпісана больш за дзесяць пагадненняў. Сярод іншых — і органамі ўлады. Напрыклад, дарожная карта — паміж аблвыканкамам і ўрадам Саратаўскай вобласці — аб гандлёва-эканамічным, культурным і гуманітарным супрацоўніцтве.

Замежныя бізнесмены і дыпламаты з вялікай цікавасцю назіралі за першым у рамках форуму абласным конкурсам маладзёжнага руху WorldSkills. Міжнародныя чэмпіянаты WorldSkills праводзяцца раз на два гады ў розных краінах. Іх мэта — вызначыць найлепшых прадстаўнікоў рабочых прафесій. У Віцебску клас паказвалі, у прыватнасці плітачнікі, муляры, швачкі... Зразумела, што пры стварэнні прадпрыемстваў неабходны высокапрафесійныя кадры, якія адпавядаюць патрабаванням часу.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Не прапусці!

Акадэмік пераселіцца ў акіян,

або Навукова-папулярны падыход да роднай прыроды

З 22 да 29 мая навуковыя арганізацыі Аддзялення біялагічных навук НАН Беларусі ўпершыню арганізуюць Тыдзень роднай прыроды. Мерапрыемства прысвечана Году малой радзімы. НПЦ НАН Беларусі па біярэсурсах, Інстытут эксперыментальнай батанікі, Цэнтральны батанічны сад НАН Беларусі і Інстытут лесу падрыхтавалі цэлы шэраг цікавых мерапрыемстваў.

Так, **22 мая** ў Інстытуце эксперыментальнай батанікі адбудзецца семінар-адкрыццё, прысвечаны Міжнароднаму дню біялагічнай разнастайнасці. **23 мая** ў інстытуце пройдуць батанічны і заалагічны чацвяргі: будзе прачытана лекцыя «Ацэнка 25-гадовай дынамікі ляснога покрыва на закінутых сельскагаспадарчых землях прыгранічных раёнаў Расіі і Беларусі па спадарожнікавых даных» і тэматычныя лекцыі вядучых навукоўцаў-заолагаў па праблеме захавання зуброў.

У гэты ж дзень стартуе IX Міжнародны навукова-практычны і навучальны семінар для студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў, выкладчыкаў і работнікаў спецыяльнасці «Лясная гаспадарка» («Лясная справа») на тэму «Дынаміка, стан і маніторынг лясных экасістэм на асабліва ахоўных прыродных тэрыторыях». Маленькіх мінчан і гасцей сталіцы парадуе цырымонія перасялення акулёнка па імені Акадэмік, які цяпер знаходзіцца ў адмысловым інкубатары, у мабільны музей-лабараторыю «Адкрыты акіян».

24 мая ў Цэнтральным батанічным садзе адбудуцца экскурсіі «Прыродная флора ў экспазіцыях і калекцыях Цэнтральнага батанічнага сада» і «Дэкаратыўныя расліны прыроднай флоры Беларусі». Вядучыя навукоўцы выступяць з лекцыямі-прэзентацыямі «Грыбы ў нашых лясах», «Лес і клімат», «Інвазійныя расліны Беларусі: мінулае, сучаснасць і будучыня».

У суботу і нядзелю, **25—26 мая**, з 10.00 да 18.00 у Цэнтральным батанічным садзе разгорнецца гульнявы сямейны фестываль «TOYDAY». Плануецца, што наведвальнікі змогуць не толькі ўбачыць рэдкія і знікаючыя віды раслін, але і набыць іх узоры ў краме сада.

28—29 мая адбудзецца І Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Веды і палітычныя інавацыі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя паміж Захадам і Усходам: вывучаныя і не вывучаныя ўрокі».

На працягу ўсяго Тыдня роднай прыроды вядучыя навукоўцы арганізацый Аддзялення біялагічных навук НАН Беларусі будуць выступаць перад грамадскасцю, у сродках масавай інфармацыі, прымуць удзел у прэзентацыях і святочных мерапрыемствах.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Будзь у курсе!

Тарыфы за паслугі таксі «кусаюцца»?

МАРГ заклікае паведамляць пра такія выпадкі

Прапанова міністэрства датычыцца перыяду правядзення ў Мінску II Еўрапейскіх гульняў. Усе, хто лічаць, што пры аказанні паслуг таксі былі выкарыстаны занадта высокія тарыфы, могуць паведаміць пра гэта ў МАРГ, дзе прымуць адпаведныя меры па факце ў рамках сваёй кампетэнцыі, калі ён пацвердзіцца.

Мемарандум аб гарантаваным узроўні тарыфаў на паслугі аўтамабільных перавозак пасажыраў аўтамабілямі таксі ў перыяд правядзення II Еўрапейскіх гульняў быў падпісаны яшчэ ў лістападзе мінулага года паміж міністэрствамі антыманапольнага рэгулявання і гандлю, транспарту і камунікацый, Мінскім гарадскім выканаўчым камітэтам і прадстаўнікамі найбуйнейшых дыспетчарскіх службаў сталіцы.

З 15 чэрвеня па 5 ліпеня тарыфы не павінны быць вышэй за ўзровень, які быў па стане на 1 красавіка гэтага года.

У выпадку выяўлення іншага зварот у МАРГ можна падаваць як у электронным выглядзе, так і ў пісьмовым па адрасе: 220030, г. Мінск, вул. Кірава, 8, корп. 1. Пры гэтым трэба ўказваць інфармацыю пра сябе, расказаць пра сутнасць пытання: дата, час, маршрут здзейсненай паездкі, звесткі пра перавозчыка, нумар дзяржаўнай рэгістрацыі (спецыяльны нумар) транспартнага сродку, марка (мадэль) аўтамабіля, наяўнасць інфармацыйнай эмблемы (лагатыпа), якая пазначае перавозчыка, што заключыў дагавор.

Справа ў тым, што, як звяртае ўвагу МАРГ, узровень тарыфаў на паслугі таксі ў перыяд правядзення II Еўрапейскіх гульняў гарантаваны ў дачыненні да дыспетчарскіх службаў таксі, якія падпісалі Мемарандум. Іншыя перавозчыкі аўтамабіляў таксі, у прыватнасці тыя, якія прапануюць паслугі «ад борта», у адпаведнасці з заканадаўствам, фарміруюць тарыфы самастойна, іх узровень нарматыўнымі прававымі актамі не абмежаваны.

Пералік дыспетчарскіх службаў таксі, якія падпісалі Мемарандум, размешчаны на афіцыйным сайце МАРГ. Транспартныя сродкі дыспетчарскіх службаў таксі — удзельніц Мемарандума пазначаны лагатыпам, азнаёміцца з якім можна там жа.

ДАРЭЧЫ

Днямі шырокі рэзананс выклікала гісторыя, калі ў сталіцы таксіст, які працуе «ад борта», прапанаваў пасажырцы, жыхарцы Лунінецкага раёна, заплаціць за паездку ад Чыгуначнага вакзала да вуліцы Маякоўскага (гэта каля двух кіламетраў, як паведамлялася) 73 рублі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

На канікулы — без траўмаў

Штогод у Беларусі рэгіструецца каля 750 тысяч траўмаў, з якіх 140—150 тысяч — у дзяцей і падлеткаў-пешаходаў. Пры гэтым калі за мінулыя дзесяць гадоў 80 % здарэнняў адбыліся па віне апошніх, дык цяпер 78 % выпадкаў — наступствы няўважлівасці кіроўцаў.

Ганна БАНАДЫК, старшы інспектар па асаблівых даручэннях аддзела арганізацыі міжведамаснага ўзаемадзеяння і прапаганды бяспекі дарожнага руху УДАІ міліцыі грамадскай бяспекі МУС адзначыла, што сёлета Дзяржаўтаінспекцыя будзе працаваць па трох кірунках: прафілактыка дзіцячага траўматызму напярэдадні летніх канікул, работа з бацькамі па выхаванні адказных адносін да дзяцей у пытаннях дарожнай бяспекі і стварэнне спрыяльных умоў для дзяцей у соцыуме.

— За апошнія чатыры месяцы назіраецца зніжэнне колькасці дарожных здарэнняў з дзецьмі з 90 да 78 чалавек. Пры гэтым колькасць загінулых засталася на ўзроўні мінулага года. Нягледзячы на дзеючы закон 2015 года, які прадугледжвае перавозку дзяцей у аўтамабілі з выкарыстаннем дзіцячых утрымлівальных крэслаў, бацькі часта гэтым грэбуюць. Таму важна праводзіць прафілактычную работу не толькі з дзецьмі, але і з дарослымі. Трэба памятаць і пра тое, што з надыходам цёплай пары з'явілася небяспека з'яўлення траўмаў у дзяцей падчас язды на веласіпедах, самакатах, роліках. У Мінску за апошнія некалькі тыдняў ужо зарэгістравана тры такія выпадкі.

Ганна РЫСЯВЕЦ, начальнік аддзела выхаваўчай і ідэалагічнай работы камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама расказала, што ў Мінскім гарадскім інстытуце развіцця адукацыі педагогамі праводзіцца адукацыйны комплекс для дзяцей, у розных лагерах, перынатальных цэнтрах і санаторыях расказваецца пра важнасць бяспечных паводзінаў у грамадстве, ва ўсіх установах адукацыі аддаецца вялікая ўвага бацькоўскім сходам, дзе ўздымаецца тэма бяспекі дзяцей і іх паводзінаў у соцыуме.

Дар'я ШЛАПАКОВА.

Здарэнне

Школьнік трапіў пад электрадугу

У Мінску хлопчык рабіў фотасесію на даху цягніка і трапіў у бальніцу: яго ўдарыла токам.

Здарэнне адбылося пасля дзевяці гадзін вечара на вуліцы Каржанеўскага. Паведамленне пра гэта ратавальнікам паступіла ад дзяжурнага па станцыі Мінск-Сарціровачны. Пацярпелы, вучань восьмага класа, верагодна, праводзіў фотасесію на даху грузавога вагона пад кантактнай сеткай электрыфікаванай чыгункі. У нейкі момант хлопчыка ўдарыла токам, у выніку чаго ён атрымаў траўмы і апёкі, з якімі школьніка шпіталізавалі ў бальніцу ў цяжкім стане. Прычыны здарэння высвятляюцца. Найбольш верагодная версія — асабістая неасцярожнасць.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ШАКАЛАДНЫЯ САКРЭТЫ ПОСПЕХУ

У конкурсе «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь», які праводзіць Дзяржстандарт сумесна з абласнымі выканаўчымі камітэтамі і Мінскім гарвыканкамам, былі адзначаны 274 тавары (харчовыя і прамысловыя вырабы, прадукцыя вытворча-тэхнічнага прызначэння). Сярод лаўрэатаў — 27 сталічных прадпрыемстваў. Лагатып, які сведчыць пра высокую якасць тавару, з'явіцца на ўпакоўках хлебабулачных вырабаў, напоях, марожаным, прамысловых таварах, галаграмах, касметыцы і іншых. У асобнай намінацыі разглядаліся заслугі прадпрыемстваў, якія аказваюць паслугі насельніцтву. Так, былі адзначаны турыстычнае агенцтва і «Мінскводаканал».

Акрамя таго, шэсць сталічных прадпрыемстваў атрымалі статус «Навінка года». Чатыры, якія на працягу некалькіх гадоў пацвярджаюць высокія вынікі сваёй працы, ганараваны дыпломамі «Стабільная якасць».

Намеснік старшыні Мінгарвыканкама Аляксандр КРЭПАК адзначыў, што сталічныя прадпрыемствы сёння могуць годна прадстаўляць Беларусь у многіх краінах свету. Тут ствараецца багата інавацыйных тавараў. Калектывы шукаюць новыя рашэнні, мадэрнізуюць ці набываюць абсталяванне, ствараюць сучасныя рэцэптуры, знаходзяць новыя тэхналогіі. І падчас II Еўрапейскіх гульняў нам будзе чым парадаваць і ўразіць вялікую колькасць гасцей, што прыбудуць у краіну.

У гэтым годзе ўрачыстая цырымонія ўзнагароджвання пераможцаў прайшла на базе фабрыкі «Камунарка», дарэчы, таксама лаўрэата дадзенага конкурсу. І як заўважылі госці, было б добрай традыцыяй кожны год падводзіць вынікі ў сценах аднаго з прадпрыемстваў горада, дзе вытворцы могуць знаёміцца з напрацоўкамі калег, абменьвацца вопытам. Так, падчас экскурсіі гасцям расказалі пра тое, як адрозніць сапраўдны шакалад (ён растае пры тэмпературы 29—31 градус), паказалі высокатэхналагічнае абсталяванне (тут ёсць лініі, на якіх магла б вырабляцца прадукцыя, аналагічная «марсам» і «снікерсам», а ў хуткім часе будзе запушчана ўнікальнае абсталяванне, якое дазволіць вырабляць салодкую прадукцыю метадам халоднай штампоўкі) і, канешне, фабрыка дзялілася сакрэтамі поспеху (мадэрнізацыя вытворчасці, увага якасці прадукцыі, натуральныя інгрэдыенты, і, вядома, вялікая работа па прасоўванні прадукцыі на ўнутраным і знешнім рынках).

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Члены Савета Рэспублікі, Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і работнікі Сакратарыята Савета Рэспублікі выказваюць глыбокія спачуванні намесніку Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Баляславу Казіміравічу Пірштуку ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

ЖЫЛЛЁ, ЭНЕРГЕТЫКА І БЛІЗКАЕ ЗНАЁМСТВА

Першы дом у віцебскім Білеве, пабудаваны пры дапамозе КНР.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Гэта — добрыя прыклады супрацоўніцтва з Беларуссю ў рамках фінансава-тэхнічнай дапамогі Паднябеснай у сферы будаўніцтва жылля сацыяльнага прызначэння. Усе выдаткі — ад праектавання да фінансавання будаўніцтва — узяў на сябе кітайскі бок.

Звонку, дарэчы, дом у Білеве на вуліцы акцёраў Яроменкаў нічым не адрозніваецца ад іншых, пабудаваных па аналагічным праекце, адно што на фасадзе ёсць інфармацыя аб дапамозе Кітая.

— Сюды мы засяліліся два гады таму. Раней я, мама і брат жылі на праспекце Чарняхоўскага з бабуляй. У гэтым доме ў нас двухпакаёвая кватэра. Якасць жылля задавальняе, — расказвае **Аляксандр Васіленка.** Ён вучыцца ў Віцебскім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце, адначасова працуе ў кампаніі мабільнай сувязі.

Маладая мама прадставілася Марыяй, яна расказала, што ў доме добры ліфт, у які без праблем умяшчаецца каляска.

— Гэта зручна... Раней жылі ў кватэры ў доме на вуліцы П. Броўкі ў цеснаце... Тут, канешне, прасторнае жыллё, — кажа гараджанка.

Яшчэ адзін жыхар дома Раман — рабочы дзяржаўнага прадпрыемства.

— Я ў гэтым доме з моманту засялення. Да гэтага жылі з мамай на вуліцы В. Церашковай. Тут у двухпакаёвай кватэры з жонкай і дзіцем. Падабаецца раён, бо вельмі спакойны і побач лес, — паведаміў суразмоўнік.

Вельмі добра пагутарылі з яшчэ адной жыхаркай. **Валянціна Паўлаўна Княжышча** прагульвалася з унучкай, дзяўчынкай з абмежаванымі магчымасцямі. Раней жанчына працавала ў садку. Улічваючы стан здароўя ўнучкі, якой у хуткім часе будзе дзевяць гадоў, цяпер даглядае яе.

Суседзі ў яе пад'ездзе дружныя: разам кветкі высаджваюць каля дома, калі нешта здарыцца, прыходзяць на дапамогу адно аднаму... Стасункі вельмі шчырыя, як у двух народаў: беларускага і кітайскага, кажа жанчына.

У абласным цэнтры гэты прыклад не адзіны. Недалёка ад чыгуначнага вакзала — на вуліцы Ленінградскай — навасёлы не раз добрым словам прыгадаюць клопат з далёкай краіны. Там, таксама ў дзесяціпавярховым доме, у канцы мінулага года справілі навасселце тутэйшыя, якім гарантавана сацыяльная падтрымка. Надзвычайны і Паўнамоцны пасол КНР у Беларусі Цуй Цымін падчас уручэння ключоў падкрэсліў, што будаўніцтва жылля ў Віцебску будзе працягвацца.

...І Ў ГЛЫБІНЦЫ

Паралельна з узвядзеннем «метраў» у абласным цэнтры кітайская бязвыплатная будаўнічая дапамога запатрабавана ў глыбінцы.

У прыватнасці, у межах рэспубліканскага праекта «Будаўніцтва сацыяльнага жылля» ў 2017 годзе ў Оршы быў здадзены дзевяціпавярховы 108-кватэрны дом. У Наваполацку мінулай восенню справілі навасселце ў 84-кватэрным доме сацыяльнага прызначэння. Ён пабудаваны па аналагічным «алгарытме». А ў суседнім Полацку гарадскую забудову дапоўніў 92-кватэрны дом-прыгажун. У Лепелі для тутэйшых былі прызначаныя 40 кватэр у такім жыллі...

Будаўніцтва па «кітайскай сістэме» працягвалася і ў іншых населеных пунктах Віцебшчыны.

Калі генпадрадчык — кітайская арганізацыя, беларускі бок працуе па субпадрадзе. Жыллё адпавядае беларускім стандартам і па якасці, а тым больш па зручнасці для жыльцоў нічым не адрозніваецца ад «сабратаў» айчыннай вытворчасці.

Жыллё, дарэчы, «інтэлектуальнае»: з сучаснымі сістэмамі вентыляцыі, збярожэння энергіі, з мінімумам небяспекі для навакольнага асяроддзя.

Фота БелТА

Святлана ЕМЯЛЬЯНАВА з дачкой Карынай цяпер жывуць у новым доме на Ленінградскай.

«ЭНЕРГАСЦЯНА» НА ДЗВІНЕ

Падчас «Вялікай гутаркі з Прэзідэнтам» у якасці прыкладу паспяховага супрацоўніцтва з КНР кіраўнік дзяржавы назваў гідраэлектрастанцыю на Заходняй Дзвіне.

У 2013 годзе на адной з самых працяглых рэк краіны Кітайская інжынерная кампанія па электраэнергіі (CNEEC) пачала будаўніцтва найвялікшай гідраэлектрастанцыі ў Беларусі. Яна мае чатыры турбіны, кожная з якіх — магутнасцю 10 МВт. Уведзена ў эксплуатацыю яна ў ліпені 2017 года.

Штогод на ГЭС магчыма вырабляць каля 140 мільёнаў кілават-гадзін электраэнергіі. Гэтага, як канстатуюць энергетыкі, з лішкам хопіць, каб забяспечыць патрэбы спажыўцоў Віцебскага раёна і не толькі.

Дарэчы, адна з галоўных водных артэрый краіны на гэтым участку пасля ўзвядзення станцыі засталася суднаходнай. У Віцебскім райвыканкаме адзначаюць, што гэта дазволіць прыцягнуць яшчэ больш аматараў воднага турызму. Магчымасць прайсці знакамітым водным шляхам «З варагаў у грэкі» вабіць усё больш беларусаў і іншаземцаў. Такім чынам, можна будзе выкарыстаць гідраэлектрастанцыю і для арганізацыі актыўнага адпачынку.

АДЗІН З АСНОЎНЫХ ПАРТНЁРАЎ

Знешнегандлёвае супрацоўніцтва з КНР на Віцебшчыне стабільнае. У сярэднім штогод у гэтую краіну экспартуецца прадукцыі на суму каля дзесяці мільёнаў долараў ЗША. Калі не лічыць супрацоўніцтва з расіянамі, менавіта Кітай традыцыйна знаходзіцца ў пяцёрцы асноўных гандлёвых партнёраў вобласці па аб'ёме тавараабароту разам з Нідэрландамі, Вялікабрытаніяй, Германіяй і Польшчай.

Асноўныя прадпрыемствы-экспарцёры, якія маюць вопыт працы на кітайскім рынку і экспартуюць сваю прадукцыю, — ААТ «Нафтан», ААТ «Полацк-Шкловалакно», Аршанскі льнокамбінат. У КНР таксама высока ацанілі прадукцыю Віцебскага маслаэкстракцыйнага завода, Віцебскага лікёра-гарэлачнага завода «Прыдзвінне», холдынга «Беларуская гарбарна-абутковая кампанія «Марка» ды іншых. Усяго экспарт прадукцыі ажыццяўлялі каля дваццаці прадпрыемстваў вобласці. А сярэднегадавы аб'ём тавараабароту вобласці з кітайскімі партнёрамі за апошнія пяць гадоў складае каля 120 мільёнаў долараў. Максімальны аб'ём тавараабароту адзначаўся ў 2012—2013 гадах і дасягаў 280 мільёнаў долараў.

Як паведамілі ва ўпраўленні знешнеэканамічнай дзейнасці Камітэта эканомікі Віцебскага аблвыканкама, аснову імпарту з КНР складаюць матэрыялы для вытворчасці абутку, сыравіна для харчовай, лёгкай і хімічнай галін прамысловасці, лекі і паўфабрыкаты, інсектыцыды, інструменты.

Прадпрыемствы-экспарцёры рэгулярна ўдзельнічаюць у міжнародных выстаўках на тэрыторыі Кітая, у прыватнасці ў штогадовай выстаўцы-кірмашы ў Харбіне. У першай Кітайскай міжнароднай выстаўцы імпарту ў Шанхаі, што прайшла ў лістападзе 2018 года, прынялі ўдзел дзесяць прадпрыемстваў Віцебскай вобласці. Там была прадстаўлена прадукцыя нафтахімічнай галіны, мяса-малочная, а таксама льняная. Дарэчы, нядаўна на пасяджэнні аблвыканкама губернатар Мікалай Шарснёў адзначыў, што кітайскі бок агучыў жаданне пабудаваць з нуля льнозавод. Цікава, што дзякуючы крэдытаванню аднаго з банкаў Паднябеснай у 2015—2017 гадах быў рэалізаваны інвестпраект па мадэрнізацыі вытворчасці на Аршанскім ільнокамбінаце. Памер інвестыцый перавысіў 129 мільёнаў рублёў.

КІТАЙСКАЯ МОВА З ДЗЯЦІНСТВА...

На Віцебшчыне расце колькасць навучэнцаў, якія вывучаюць кітайскую мову ў якасці замежнай. Напрыклад, у бягучым годзе яе асвойваюць больш за 220 школьнікаў з абласнога цэнтра і Оршы. А каля дзесяці ўстаноў адукацыі Аршанскага раёна маюць факультатыўныя заняткі, якія вядуць валанцёры з КНР.

Мінулай восенню пры падтрымцы Пасольства КНР у Беларусі ў віцебскай СШ № 44 адкрыўся першы ў вобласці клас Канфуцыя. Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт паспяхова рэалізуе праект акадэмічнай мабільнасці з Хейлундзянскім універсітэтам. Цяпер у ВНУ-партнёры праходзяць навучанне студэнты гуманітарнага і фінансава-эканамічнага факультэтаў. У Полацкім дзяржуніверсітэце цэнтр Канфуцыя ажыццяўляе дзейнасць па выкладанні мовы, эканомікі і традыцыйнай культуры.

Універсітэтам падпісаны новыя дагаворы аб супрацоўніцтве з Ліннаньскім універсітэтам і Ланьчжоўскім транспартным універсітэтам. Згодна з дамоўленасцямі, плануецца стварэнне сумесных праграм навучання, а таксама запрашэнне кітайскіх грамадзян на вучобу ў Беларусь.

Некалькі гадоў у Віцебскім дзяржаўным універсітэце на платнай аснове праводзіцца летняя адукацыйная праграма для кітайскіх студэнтаў. У 2017 годзе ў рамках гадавой культурна-адукацыйнай праграмы вывучалі рускую мову і пазнаёміліся з культурнай спадчынай Беларусі трыццаць студэнтаў з Пекіна.

... І АЗДАРАЎЛЕНЧЫЯ ПРАКТЫКІ

Віцебскі дзяржаўны ордэна Дружбы народаў медыцынскі ўніверсітэт (ВДМУ) — адзін з самых паважаных яшчэ з часоў СССР. Ён падтрымлівае сувязі з Куньмінскім медыцынскім універсітэтам. Сюды рэгулярна запрашаюць кітайскіх калег для ўдзелу ў навукова-практычных канферэнцыях, якія праходзяць на базе ўніверсітэта.

Дзейнічае дагавор аб супрацоўніцтве ВДМУ з навукова-тэхнічным інвестыцыйным холдынгам FOHOW. У яго рамках ажыццяўляюцца міждысцыплінарныя напрамкі работы факультэта «Здароўезберажэнне» сумесна з супрацоўнікамі навукова-даследчага інстытута FOHOW.

У рамках праекта «Славянска-кітайскія аздараўленчыя практыкі» працуюць групы здароўя «Цыгун» — для людзей сярэдняга і старэйшага ўзростаў. Аднайменны комплекс уведзены па дысцыпліне «Фізічная культура» для студэнтаў спецыяльных медыцынскіх груп з парушэннем апорна-рухальнага апарата і захворваннямі органаў дыхання.

Летась у Віцебскім абласным клінічным цэнтры медыцынскай рэабілітацыі для інвалідаў і ветэранаў-інтэрнацыяналістаў адкрыты Цэнтр традыцыйнай кітайскай медыцыны. На працягу першых дзесяці месяцаў функцыянавання цэнтр наведала каля тысячы пацыентаў.

КУЛЬТУРА БЕЗ МЕЖАЎ

На базе Віцебскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці на працягу мінулага года праводзіліся ўрокі традыцыйнай культуры, майстар-класы для кітайскіх студэнтаў ВНУ Віцебска.

Кітайскі дуэт «Chinese Men» з горада Хух-Хота сумесна са студэнтамі ВДУ імя П. М. Машэрава ўдзельнічаў у XXVII Міжнародным фестывалі мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску».

А яшчэ становіцца традыцыйным фестываль «Вясна з вясною сустрэліся», які прайшоў летась у Оршы. Ён сімвалізуе яднанне дзвюх культур — Беларусі і Кітая.

Летась у Віцебскім раённым гісторыка-краязнаўчым музеі з удзелам студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў і школьнікаў прайшоў Дзень кітайскай культуры. Сумесна з дзяржаўным архівам вобласці арганізавана выстаўка «Другая радзіма», якая расказвала пра жыццё кітайцаў на Віцебшчыне і адзіны на тэрыторыі Беларусі кітайскі калгас «Кантонская камуна», што дзейнічаў у 20—30-х гадах мінулага стагоддзя. Як гэта было? Пад Віцебск жыхары Паднябеснай прыехалі не дзеля пошуку экзотыкі. У Кітаі зямлі ў селяніна было мала, пракарміцца нават невялікай сям'і было цяжка. Таму і шукалі магчымасці працаваць за тысячы кіламетраў ад радзімы. Больш за 40 чалавек прыехалі ў Віцебск і наваколле ў 1922-м. Яны браліся за самую цяжкую працу, якой неахвотна займаліся тутэйшыя. У 1928-м каля дзесяці сем'яў атрымалі амаль дваццаць гектараў недалёка ад горада. Кітайцы пачалі вырошчваць агародніну і садавіну, потым заняліся льном. Росквіт гаспадаркі быў у сярэдзіне 1930-х. Цікава, што ў калгасе быў млын — адзіны ў акрузе. Усе пасяленцы жылі заможна, трымалі жывёлу, добра зараблялі сваёй нялёгкай працай, не раз станавіліся героямі публікацый у газетах і часопісах.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Фота БелТА

Нона МАКАРАВА з сынам Арцёмам і дачкой Дзіянай былі рады прыемнаму падарунку да Новага года.

З гісторыі пытання

Дружба, раўнапраўе, узаемная выгада

Што такое Дырэктыва Прэзідэнта № 5?

...10 мая 2015 года старшыня Кітайскай Народнай Рэспублікі Сі Цзіньпін прыляцеў у Беларусь. Пасля афіцыйнай цырымоніі сустрэчы ў Палацы Незалежнасці беларускі і кітайскі лідары правялі перагаворы ў пашыраным фармаце і вузкім складзе, па выніках якіх падпісалі пакет дакументаў. Сярод іх — Дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве паміж Беларуссю і Кітаем, а таксама сумесная дэкларацыя аб далейшым развіцці і паглыбленні адносін усебаковага стратэгічнага партнёрства.

Акрамя таго, тады ж былі падпісаны два дзясяткі пагадненняў і мемарандумаў — гэта зрабілі прадстаўнікі афіцыйных дэлегацый.

Візіт у Беларусь у старшыні КНР атрымаўся насычаным — і ў фінальны дзень візіту кіраўнікі дзяржаў наведалі месца першага этапу будаўніцтва Кітайска-беларускага індустрыяльнага парку, дзе пакінулі свае подпісы на плане развіцця парку.

Праз некалькі месяцаў пасля знамянальнага візіту і з'явілася Дырэктыва № 5.

Гэта дакумент ад 31 жніўня 2015 года, прысвечаны развіццю двухбаковых адносін Беларусі з Кітайскай Народнай Рэспублікай. У прыватнасці, у Дырэктыве сказана, што развіццё адносін усебаковага стратэгічнага партнёрства нашай краіны з КНР адпавядае доўгатэрміновым інтарэсам Беларусі і ўмацаванню яе міжнародных пазіцый, спрыяе забеспячэнню развіцця ўсяго спектра беларуска-кітайскага супрацоўніцтва.

Таксама ў дакументе падкрэсліваецца, што асноўным зместам двухбаковага супрацоўніцтва з'яўляецца ўзаемная рашучая падтрымка па пытаннях, якія датычацца карэнных інтарэсаў дзвюх краін, — суверэнітэт, тэрытарыяльная цэласнасць, бяспека, эканамічнае развіццё.

Дарэчы, у Дырэктыве адзначана, што супрацоўніцтва з КНР ажыццяўляецца на прынцыпах, сярод якіх — раўнапраўе, узаемная выгада, цеснае ўзаемадзеянне дзяржорганаў з кітайскім бокам.

Вызначаны і асноўныя кірункі супрацоўніцтва. Сярод іх — глыбокая інтэграцыя галін прамысловасці і прадпрыемстваў, інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі, навука і даследаванні, узаемадзеянне рэгіёнаў і іншыя.

Стратэгічны напрамак супрацоўніцтва з КНР — сумеснае развіццё ў гандлёвай, інвестыцыйнай, фінансавай і інавацыйнай сферах, а таксама стварэнне і рэалізацыя сумесных праектаў і прадпрыемстваў.

Асобным органам даручана правядзенне канкрэтных мерапрыемстваў для рэалізацыі прапісаных мэт і задач. Таксама канкрэтныя крокі прапісаны для інвестыцыйнай, фінансавай, гуманітарнай сфер, у галіне навукі і тэхнікі, рэгіянальнага супрацоўніцтва. Безумоўна, асаблівае месца ў дакументе займае Кітайска-беларускі індустрыяльны парк «Вялікі камень» як найважнейшы элемент удзелу нашай краіны ў будаўніцтве Эканамічнага пояса Шаўковага шляху.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.

Кампетэнтны каментарый

Спяшаемся не спяшаючыся

Старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі Андрэй РЫБАК:

— Можна па-рознаму ацэньваць рэалізацыю Дырэктывы № 5. Зыходзячы з чаканняў ад супрацоўніцтва з Кітайскай Народнай Рэспублікай, хацелася б большага. Але калі параўноўваць нашы адносіны з іншымі партнёрамі, з той жа Расійскай Федэрацыяй, Еўрасаюзам, з нашымі суседзямі па СНД, то дынаміка, нават у большай ступені, чым з кімсьці, прысутнічае. Магчыма, з Расійскай Федэрацыяй мы дасягнулі такога высокага ўзроўню, што ўжо пачынаюцца нейкія адкочванні. У адносінах з Кітаем ідзём не так хутка, але паступальна. Так, нам хацелася б, каб у Кітайска-беларускім індустрыяльным парку было больш рэзідэнтаў, каб яны запускалі прадукцыю ў вялізных аб'ёмах. На этапе будаўніцтва ёсць ужо нямала рэзідэнтаў, але рэалізаваных праектаў пакуль няшмат. Канешне, іх колькасць павялічваецца. Як чалавечае дзіця трэба выносіць, як саджанцу трэба вырасці, так і тут — не трэба спяшацца, трэба рабіць усё дакладна, крок за крокам, прыслухоўваючыся да кітайскіх партнёраў.

Не аднойчы мы разам з Саветам Рэспублікі праводзілі па ініцыятыве кітайскага пасольства сустрэчы з кітайскім бізнесам, дзе абмяркоўвалі ўдасканаленне нашага заканадаўства. Безумоўна, што без пэўнай яго ўніфікацыі бізнес наўрад ці далёка прасунецца наперад.

Я для сябе зазначыў, што кітайскі бізнес разумее спрыяльны інвестыцыйны клімат крыху інакш, чым стварэнне вялікіх ільгот і прэферэнцый. Яго прадстаўнікі кажуць пра тое, што часам наша заканадаўства занадта зарэгуляванае. Асабліва яны акцэнтавалі ўвагу на пытаннях працоўнага заканадаўства. Мы надта фармалізуем адносіны паміж работнікам і працадаўцам. Напрыклад, калі Адміністрацыя Кітайска-беларускага парка вырашыла змяніць распарадак працоўнага дня, падладзіўшы яго пад графік руху грамадскага транспарту, спатрэбілася перазаключыць кантракты з кожным работнікам, папярэдзіць яго за месяц, нягледзячы на тое што ўсе згодныя і зменены графік для ўсіх больш зручны. Гэтак жа няпроста прыцягнуць работніка да працы ў выхадны дзень, калі, скажам, прыязджае адказная дэлегацыя.

Калі я іх чую, то разумею, што ў нас так: трэба дык трэба. А ў кітайцаў заканадаўства не настолькі фармалізаванае і разгалінаванае, і яны прывыклі выконваць яго літаральна. Яны бяруць наша, чытаюць і не ведаюць, што рабіць. Неяк я ім прапанаваў рабіць так, як рабіў сам, калі працаваў на прадпрыемстве: работнік можа напісаць, што згодны на змены ў працоўным рэжыме без захавання тэрмінаў папярэджання. Яны вельмі здзівіліся: дзе гэта запісана ў законе?

Мы ствараем спрыяльны інвестыцыйны клімат па сваім разуменні, а яны чакаюць трошкі іншага. Каб зразумець адно аднаго, зносін павінна быць больш. У індустрыяльных парках на тэрыторыі КНР каласальная колькасць рэзідэнтаў — тысячы, і яны не карыстаюцца ніякімі льготамі. Парк стварае інфраструктуру, дае магчымасць кансультацый для пачаткоўцаў і падобнае. Кітайцы лічаць: калі бізнес не здольны выжыць без падатковых ільгот, то ён не патрэбны.

Таму нам не варта спяшацца і чакаць выбуховага росту, важна лепш зразумець адно аднаго, у тым ліку і для развіцця ўласнага заканадаўства.

Калі казаць пра супрацоўніцтва з Кітаем, то трэба згадаць наш праект (лічу, што гэта наш праект) — Групу падтрымкі Шаўковага шляху пры Парламенцкай Асамблеі Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе, якая была створана ў Мінску. З гонарам магу сказаць, што ад Рэспублікі Беларусь падпісаў пагадненне аб стварэнні гэтай групы. Інтарэс да яе вялікі, яна ўжо аб'ядноўвае 27 краін. Такім чынам мы стараемся ўдзельнічаць у праектах, якія ініцыюе Кітай, каб быць не толькі ў іх рэчышчы, але і наперадзе.

Я быў удзельнікам абмеркавання ініцыятывы «Пояс і шлях» у Акадэміі грамадскіх навук КНР — гэта адзін з распрацоўшчыкаў ідэі. Дык вось, яе аўтары сцвярджаюць, што не ўсе правільна ініцыятыву разумеюць. Чамусьці чакаюць, што Кітай будзе раздаваць кожнай краіне ўздоўж Шаўковага шляху грошы, і выстраіліся па іх у чаргу. Насамрэч Кітай чакае, калі яму ў адказ прапануюць праекты ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва. У Акадэміі грамадскіх навук нам паведамілі, што ўзнікла патрэба распрацоўкі сумеснага дакумента — стратэгіі пабудовы «Пояса і шляху», каб было агульнае разуменне гэтай ініцыятывы. Нам, як адным з самых актыўных удзельнікаў яе рэалізацыі, Кітай прапаноўвае падумаць разам над стварэннем такога дакумента. І на маю думку, для Групы падтрымкі Шаўковага шляху пры ПА АБСЕ такая работа была б лагічнай.

Калі казаць пра паскарэнне ўзаемадзеяння з Кітаем, то трэба разумець і тое, што наша насельніцтва ўважліва сочыць за ўсім новым, за тым, якія гэта новае нясе перавагі і якую рызыку. Людзям трэба расказваць пра дапамогу, якую нам аказвае КНР: пабудову дамоў, стадыёна і басейна... Усё гэта дэманструе добрыя адносіны да нас.

Я шмат меў зносін з Кітаем і падчас сваёй работы на «Беларускалію» (гэта наш асноўны пакупнік калійных угнаенняў), і зараз як член парламенцкай рабочай групы па ўзаемадзеянні з КНР. Мы падобныя з Кітаем у пабудове сацыяльнай эканомікі, у тым, што чалавек і ў нас, і ў іх стаіць у аснове ўнутранай палітыкі.

Дырэктыва № 5 прапісвае стварэнне сістэмы рэгулярнага абмену вопытам, і тут мы значна прасунуліся наперад. Ёсць і інвестыцыйныя праекты. Той жа Парк «Вялікі камень» — яго аналагі ёсць далёка не ва ўсіх еўрапейскіх краінах. Увогуле, беларуска-кітайскае партнёрства ўнікальнае. У КНР шмат праектаў у Лацінскай Амерыцы, Афрыцы, але там размова пра пакупку радовішча, здабыванне рэсурсаў. Мы выбудоўваем менавіта праекты доўгатэрміновага і ўзаемакарыснага супрацоўніцтва. Імкнёмся прывезці сюды тэхналогіі, прадаваць свае прадукты там, дапаўняць адно аднаго. У гэтым наша асаблівасць.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

АБСОЛЮТБАНК

Финансовая отчетность за год, закончившийся 31 декабря 2018 года
Республика Беларусь, 220023, г. Минск, проспект Независимости, 95.
Тел. +375 17 239 70 75
Лицензия на осуществление банковской деятельности № 9, выданная Национальным баном Республики Беларусь 6 декабря 2018 года

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ

(в тысячах белорусских рублей)

	Приме-чания	31 декабря 2018 года	31 декабря 2017 года
АКТИВЫ			
Денежные средства и их эквиваленты	7	58 203	49 247
Финансовые активы, учитываемые по амортизированной стоимости, в том числе:		28 796	59 627
Средства в финансовых организациях	*8*	*712*	*667*
Кредиты клиентам	*9*	*22 068*	*51 914*
Ценные бумаги	*10*	*6 016*	*7 046*
Финансовые активы, оцениваемые по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	11	26	10 364
Инвестиционная недвижимость	12	122	138
Долгосрочные активы, предназначенные для продажи	13	852	-
Основные средства и нематериальные активы	14	4 698	5 232
Актив по отложенному налогу на прибыль	30	706	1 247
Прочие активы	15	3 668	4 756
ИТОГО АКТИВЫ		**97 071**	**130 611**
ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ			
Обязательства			
Финансовые обязательства, учитываемые по амортизированной стоимости, в том числе:		41 571	79 090
Средства финансовых организаций	*16*	*2*	*8 651*
Средства клиентов	*17*	*37 233*	*54 825*
Собственные выпущенные ценные бумаги	*18*	*4 336*	*15 614*
Обязательство по текущему налогу на прибыль		334	1
Резервы	33b	10	571
Прочие обязательства	19	433	453
Итого обязательства		**42 348**	**80 115**
Капитал			
Уставный капитал	20	57 005	57 005
Непокрытый убыток		(2 282)	(6 509)
Итого капитал		**54 723**	**50 496**
ИТОГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ		**97 071**	**130 611**

ОТЧЕТ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ

(в тысячах белорусских рублей)

	Приме-чания	2018	2017
Процентные доходы	21	7 810	8 862
Процентные расходы	22	(1 189)	(2 015)
Чистые процентные доходы		**6 621**	**6 847**
Комиссионные доходы	23	993	1 008
Комиссионные расходы	24	(710)	(738)
Чистые комиссионные доходы		**283**	**270**
Чистая прибыль по операциям с иностранной валютой	25	5 585	4 509
Чистая прибыль по финансовым инструментам, учитываемым по амортизированной стоимости	26	331	279
Чистый убыток, возникающий при первоначальном признании активов		-	(32)
Операционные доходы		**12 820**	**11 873**
Расходы на персонал	27	(5 128)	(5 201)
Амортизация	12, 14	(898)	(717)
Прочие доходы	28	628	520
Прочие расходы	29	(4 070)	(3 921)
Чистый убыток от обесценения финансовых активов	7-11, 15	258	(1 621)
Резерв по обязательствам кредитного характера	33	102	670
Прибыль до налогообложения		**3 712**	**1 603**
Доходы/(расходы) по налогу на прибыль	30	(788)	43
Прибыль за отчетный год		**2 924**	**1 646**
Прочий совокупный доход за отчетный год		**-**	**-**
Итого совокупная прибыль за отчетный год		**2 924**	**1 646**
Базовая прибыль на простую акцию	20.1	0,0007	0,0004

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В КАПИТАЛЕ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2018 ГОДА

(в тысячах белорусских рублей)

	Приме-чания	Уставный капитал	Накопленный убыток	Итого ка-питал
Остаток на 31 декабря 2016 года		**57 005**	**(8 155)**	**48 850**
Прибыль за отчетный год		-	1 646	1 646
Прочий совокупный доход за отчетный год		-	-	-
Итого совокупный доход за отчетный год		**-**	**1 646**	**1 646**
Остаток на 31 декабря 2017 года	**20**	**57 005**	**(6 509)**	**50 496**
Эффект от применения МСФО (IFRS) 9	4	-	1 303	**1 303**
Остаток на 31 декабря 2017 года	**20**	**57 005**	**(5 206)**	**51 799**
Прибыль за отчетный год		-	2 924	**2 924**
Прочий совокупный доход за отчетный год		-	-	-
Итого совокупный доход за отчетный год		**-**	**2 924**	**2 924**
Остаток на 31 декабря 2018 года	**20**	**57 005**	**(2 282)**	**54 723**

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ

(в тысячах белорусских рублей)

	Приме-чания	2018	2017
Операционная деятельность			
Прибыль до налогообложения		**3 712**	**1 603**
Корректировки к прибыли до налогообложения			
Амортизация основных средств, нематериальных активов и инвестиционной собственности		898	717
Резервы под обесценение активов		(258)	2 071
Резерв по отпускам		24	(18)
Резерв по обязательствам кредитного характера		(102)	(670)
Курсовые разницы		(105)	(496)
Начисленные процентные и комиссионные расходы		116	88
Убыток от выбытия основных средств и нематериальных активов		(45)	(18)
Убыток/ (прибыль) от выбытия прочих активов		(17)	13
Расходы, возникающие при первоначальном признании активов		-	32
Прочие начисленные расходы/(доходы)		(2)	50
Увеличение денежных средств и их эквивалентов от операционной деятельности до изменения операционных активов и обязательств		**4 221**	**3 372**
(Увеличение)/уменьшение операционных активов:			
Средства в финансовых организациях		(20)	(357)
Кредиты клиентам		32 258	(19 498)
Прочие активы		752	1 185
Увеличение/(уменьшение) операционных обязательств:			
Средства финансовых организаций		(8 944)	2 838
Средства клиентов		(18 423)	21 737
Прочие обязательства		(29)	5
Чистое увеличение денежных средств и их эквивалентов от операционной деятельности до налогообложения		**9 815**	**9 282**
Налог на прибыль уплаченный		(347)	(353)
Чистые денежные средства и их эквиваленты от операционной деятельности		**9 468**	**8 929**
Инвестиционная деятельность			
Приобретение ценных бумаг, учитываемых по амортизированной стоимости		(300 175)	(278 000)
Поступления от продажи и погашения ценных бумаг, учитываемых по амортизированной стоимости		301 161	285 986
Приобретение финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		(16 096)	(45 693)
Поступления от продажи и погашения финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		26 472	39 580
Поступления от продажи основных средств		20	51
Приобретение основных средств и нематериальных активов		(1 267)	(797)
Чистые денежные средства и их эквиваленты от инвестиционной деятельности		**10 115**	**1 127**
Финансовая деятельность			
Поступления от выпуска долговых ценных бумаг		18 343	45 789
Выплаты по погашению выпущенных долговых ценных бумаг		(30 145)	(45 413)
Чистые денежные средства и их эквиваленты от финансовой деятельности		**(11 802)**	**376**
Чистое увеличение денежных средств и их эквивалентов		**7 781**	**10 432**
Влияние курсовых разниц на денежные средства и их эквиваленты		**1 175**	**493**
Денежные средства и их эквиваленты на начало года	**7**	**49 247**	**38 322**
Денежные средства и их эквиваленты на конец года	**7**	**58 203**	**49 247**

Председатель Правления В. И. Вашкевич

Главный бухгалтер О. С. Турбина

Дата подписания: 3 апреля 2019 г.

Финансовая отчетность ЗАО «АБСОЛЮТБАНК» за год, закончившийся 31 декабря 2018 года, составленная в соответствии с международными стандартами финансовой отчетности, в полном объеме размещена на сайте www.absolutbank.by (раздел «О банке» – «Финансовая отчетность» — «Годовая финансовая отчетность (МСФО)»)

УНП 100331707

Телефон: +375 17 308 74 50
Факс: +375 17 308 74 51
www.bdo.by

ООО «БДО»
пр-т Победителей, 103,
этаж 8, помещение 7,
Минск, Беларусь,
220020

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Акционерам, Наблюдательному совету,
Правлению закрытого акционерного общества «АБСОЛЮТБАНК»,
Национальному банку Республики Беларусь
Исх. № 04-05/31
Дата: 3 апреля 2019 года

Аудиторское мнение

Реквизиты аудируемого лица:
Наименование: закрытое акционерное общество «АБСОЛЮТБАНК» (сокращенное наименование банка — ЗАО «АБСОЛЮТБАНК»).
Место нахождения: Республика Беларусь, 220023, г. Минск, пр-т Независимости, 95.
Сведения о государственной регистрации: закрытое акционерное общество «АБСОЛЮТБАНК» зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь с присвоением регистрационного номера № 34 от 29.12.1993.
УНП: 100331707

Мы провели аудит финансовой отчетности закрытого акционерного общества «АБСОЛЮТБАНК» (далее – «Банк»), состоящей из:

- Отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2018 года;
- Отчета о совокупном доходе, отчетов об изменении собственного капитала и движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату; а также
- Примечаний к финансовой отчетности, включающих краткое изложение основных положений учетной политики

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность отражает достоверно во всех существенных аспектах финансовое положение Банка по состоянию на 31 декабря 2018 года, а также его финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (далее – «МСФО»).

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с Международными стандартами аудита (МСА). Наши обязанности, предусмотренные указанными стандартами, более подробно рассматриваются в разделе «Ответственность аудитора за аудит финансовой отчетности» настоящего заключения.
Мы являемся независимыми по отношению к Банку в соответствии с Кодексом этики профессиональных бухгалтеров, разработанным Советом по международным стандартам этики для профессиональных бухгалтеров, и выполнили наши иные обязанности в соответствии с этими требованиями профессиональной этики.
Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточным и надлежащим основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для нашего аудита финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте нашего аудита финансовой отчетности в целом и при формировании нашего мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам. В отношении каждого из указанных ниже вопросов наше описание того, как соответствующий вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита, приводится в этом контексте.
Мы выполнили обязанности, описанные в разделе «Ответственность аудитора за аудит финансовой отчетности» нашего заключения, в том числе по отношению к этим вопросам. Соответственно, наш аудит включал выполнение процедур, разработанных в ответ на нашу оценку рисков существенного искажения финансовой отчетности. Результаты наших аудиторских процедур, в том числе процедур, выполненных в ходе рассмотрения указанных ниже вопросов, служат основанием для выражения нашего аудиторского мнения о прилагаемой финансовой отчетности.

Резерв под обесценение кредитов клиентам, а также резерв по обязательствам кредитного характера

В связи с существенностью резерва под обесценение кредитов клиентам и обязательств кредитного характера для финансового положения Банка, а также в связи со сложностью и необходимостью применения суждений в отношении оценки ожидаемых кредитных убытков в соответствии с новым стандартом МСФО (IFRS) 9 «Финансовые инструменты» (далее — «МСФО 9»), данный вопрос является одним из ключевых вопросов аудита.
Для определения значительного увеличения кредитного риска с даты первоначального признания, как на индивидуальной, так и на портфельной основе, а также для расчета ожидаемых кредитных убытков («ОКУ») необходимо применять суждение. Оценка увеличения кредитного риска основана на относительном изменении в кредитных рейтингах, длительности просроченной задолженности и прочих объективных и субъективных факторах. Выбор пороговых значений, при которых увеличение кредитного риска признается значительным, таких как величина ухудшения кредитного рейтинга, также носит субъективный характер.
В ходе нашего аудита мы обратили особое внимание на следующее:

- оценка моделей кредитного риска и допущений, используемых для определения ключевых параметров резервирования и ожидаемых кредитных убытков по портфелю;
- оценка суждений руководства в отношении выявления значительного увеличения кредитного риска на индивидуальной и портфельной основе, с использованием количественных и качественных критериев;
- тестирование ожидаемых будущих денежных потоков, в том числе денежных потоков, источником которых является обеспечение, в отношении существенных кредитно-обесцененных кредитов клиентам и обязательств кредитного характера.

Наши аудиторские процедуры включали оценку методологии расчета ожидаемых кредитных убытков, разработанной Банком в соответствии с МСФО (IFRS) 9 для оценки резервов под обесценение кредитов клиентам, а также обязательств кредитного характера.
Расчет ОКУ включает методики оценки, в которых используются существенные ненаблюдаемые исходные данные и факторы, такие как внутренние кредитные рейтинги, а также комплексное статистическое моделирование и экспертное суждение. Данные методики используются с целью определения вероятности дефолта, величины кредитного требования, подверженной риску дефолта и уровня потерь при дефолте на основании имеющихся исторических данных и внешней информации, скорректированных с учетом прогнозов, включая прогнозные макроэкономические переменные.
Для расчета ожидаемых кредитных убытков в отношении существенных финансовых активов, подвергнувшихся кредитному обесценению на индивидуальной основе, требуется анализ финансовой и нефинансовой информации и широкое использование допущений. Оценка будущих денежных потоков основывается на таких существенных ненаблюдаемых на рынке исходных данных, как текущие и прогнозные финансовые показатели заемщика, стоимость обеспечения и оценка вероятности возможных сценариев. Использование иных методик моделирования, допущений и прогнозов может привести к существенно иным оценкам резерва под ожидаемые кредитные убытки.
Информация о резерве под ожидаемые кредитные убытки в отношении кредитов клиентам, а также обязательств кредитного характера представлена в Примечании 9 «Кредиты клиентам», Примечании 32 «Управление рисками» и Примечании 33 «Условные обязательства и резервы» к финансовой отчетности.
Мы оценили разумность факторов кредитного риска и пороговых значений, выбранных руководством для определения значительного увеличения кредитного риска на индивидуальной и портфельной основе. Мы оценили последовательность применения критериев, выбранных руководством, на отчетную дату.
При тестировании обесценения, рассчитанного на портфельной основе, мы проанализировали лежащие в основе статистические модели, ключевые исходные данные и допущения, а также прогнозную информацию, используемую при расчете ожидаемых кредитных убытков. Для выбранных существенных кредитов мы провели проверку внутренних кредитных рейтингов, факторов кредитного риска и классификацию по стадиям. В отношении выбранных нами существенных обесцененных корпоративных кредитов мы совместно со специалистами в области оценки проанализировали допущения в отношении будущих денежных потоков, включая стоимость обеспечения и вероятность возможных сценариев. Мы рассмотрели результаты проведенного Банком последующего тестирования моделей, применяемых для целей МСФО (IFRS) 9.
Мы также изучили раскрытие в финансовой отчетности Банка касательно резерва под ожидаемые кредитные убытки по кредитам клиентам, а также под обязательства кредитного характера.

Прочие вопросы

Аудит финансовой отчетности ЗАО «АБСОЛЮТБАНК» за год, закончившийся 31 декабря 2017 года, был проведен другой аудиторской организацией, которая выразила немодифицированное аудиторское мнение о данной отчетности в аудиторском заключении от 6 апреля 2018 года.

Обязанности аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление финансовой отчетности в соответствии с МСФО и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.
При подготовке финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности.
Лица, наделенные руководящими полномочиями, в том числе Аудиторский комитет, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с МСА, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.
В рамках аудита, проводимого в соответствии с МСА, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения финансовой отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры в соответствии с оцененными рисками, направленные на снижение этих рисков; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений финансовой отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие, таких как сговор, подлог или подделку документов, умышленные пропуски, представление недостоверных сведений или нарушение системы внутреннего контроля;
- получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей отношение к аудиту финансовой отчетности, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;
- оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в финансовой отчетности;
- оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в финансовой отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;
- оцениваем общее представление финансовой отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также оцениваем, обеспечивает ли финансовая отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых выводах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.
Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все этические требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.
Из числа вопросов, доведенных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении (кроме тех случаев, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обоснованно приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия).

Заместитель директора по аудиту финансовых институтов, Партнер по заданию Н. В. Кондратьева

Аудитор, возглавлявший аудит С. В. Маханькова

Дата аудиторского заключения: 3 апреля 2019 года

Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 3 апреля 2019 года

Должность, Ф.И.О. Председатель Правления Вашкевич В. И. Подпись

Сведения об аудиторе:

Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «БДО»

Место нахождения: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр. Победителей, 103, 8-й этаж, помещение 7

Сведения о государственной регистрации: Закрытое акционерное общество «Абсолютбанк». Свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом от 15 ноября 2013 года

УНП 190241132

ИЗВЕЩЕНИЕ
об открытом аукционе по продаже земельного участка в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в г. Кобрине Брестской области 27 июня 2019 года в 11.00

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	г. Кобрин, ул. Торговая, 69	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124350100001008485	0,1013	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	15690	1569	1822,24*

Дополнительно возмещаются расходы на публикацию извещения в СМИ

Организатор аукционов – Кобринский районный исполнительный комитет
Аукцион состоится 27 июня 2019 года в 11.00 по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.
Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:
г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.
Последний день приема заявлений – 21 июня 2019 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.
Продажа земельных участков осуществляется гражданам Республики Беларусь.
К участию в аукционе допускаются граждане, подавшие заявления в установленный в извещении срок, предоставившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.
Затраты на строительство, в том числе проектирование объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельным участкам, не возмещаются.
Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте kobrin.brest-region.gov.by

ИЗВЕЩЕНИЕ
об открытом повторном аукционе по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домах в г. Кобрине Брестской области 27 июня 2019 года в 11.30

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	г. Кобрин, ул. Чапаева, 2	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124350100001007645	0,1018	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	22604,10	2260,41	1374,10*
2	г. Кобрин, ул. Чапаева, 6	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124350100001007647	0,1019	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	22626,30	2262,63	1214,87*
3	г. Кобрин, ул. Чапаева, 8	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124350100001007648	0,1019	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	22626,30	2262,63	1214,87*
4	г. Кобрин, ул. Чапаева, 10	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124350100001007649	0,1134	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	25179,80	2517,98	1180,82*
5	г. Кобрин, ул. Интернациональная, д. 105	Строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома (для размещения объектов усадебной застройки)	124350100001007650	0,1026	Обеспеченность (возможность) подключения газоснабжения, электроснабжения, водоснабжения	22782	2278,20	1199,18*

***Дополнительно возмещаются расходы на публикацию извещения в СМИ**

Организатор аукционов – Кобринский районный исполнительный комитет
Аукцион состоится 27 июня 2019 года в 11.30 по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.
Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:
г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.
Последний день приема заявлений – 21 июня 2019 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.
Продажа земельных участков осуществляется гражданам Республики Беларусь.
К участию в аукционе допускаются граждане, подавшие заявления в установленный в извещении срок, предоставившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.
Затраты на строительство, в том числе проектирование объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельным участкам, не возмещаются.
Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте kobrin.brest-region.gov.by

ИЗВЕЩЕНИЕ
об открытом аукционе на право заключения договоров аренды земельных участков в Кобринском районе Брестской области 27 июня 2019 года в 12.00

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Срок аренды земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	г. Кобрин, ул. Дзержинского (район «Дома торговли»)	Установка и обслуживания торгового павильона (для размещения объектов розничной торговли)	2 года	124350100001008486	0,0084	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного электроснабжения и водоснабжения	4000	400	2457,68*
2	д.Борисово ул. Центральная Кобринский район	Строительство и обслуживания здания магазина (для размещения объектов розничной торговли)	50 лет	124383001101000348	0,0790	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного электроснабжения	6000	600	2219,65*

***Дополнительно возмещаются расходы на публикацию извещения в СМИ**

Организатор аукциона – Кобринский районный исполнительный комитет
Аукцион состоится 27 июня 2019 года в 12.00 по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.
Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:
г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.
Последний день приема заявлений – 21 июня 2019 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.
Продажа права заключения договора аренды земельного участка осуществляется индивидуальным предпринимателям и юридическим лицам.
К участию в аукционе допускаются индивидуальные предприниматели, юридические лица (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо), подавшие заявления в установленный в извещении срок, представившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.
Победителем аукциона в обязательном порядке вносится плата за право аренды и ежегодная арендная плата за земельный участок, находящийся в государственной собственности. При продлении арендных отношений в обязательном порядке вносится плата за право аренды.
Годовая арендная плата на дату проведения аукциона составляет:
по лоту № 1 – 76,30 рубля;
по лоту № 2 – 30,69 рубля.
Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте kobrin.brest-region.gov.by

ИЗВЕЩЕНИЕ
об открытом повторном аукционе на право заключения договора аренды земельного участка в г. Кобрине Брестской области 27 июня 2019 года в 12.30

№ лота	Адрес земельного участка	Целевое назначение земельного участка	Срок аренды земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерной и транспортной инфраструктуры	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.	Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.
1	г. Кобрин, ул. Интернациональная	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (для размещения объектов многоквартирной жилой застройки)	10 лет	124350100001007780	1,1621	Обеспеченность (возможность) подключения централизованного газоснабжения, электроснабжения и водоснабжения	170000	17000	1570,28*

***Дополнительно возмещаются расходы на публикацию извещения в СМИ**

Организатор аукциона – Кобринский районный исполнительный комитет
Аукцион состоится 27 июня 2019 года в 12.30 по адресу: г. Кобрин, ул. Суворова, 25, зал заседаний, 1-й этаж.
Заявления на участие в аукционных торгах с необходимыми документами принимаются по адресу:
г. Кобрин, ул. Суворова, 25, райисполком, каб. 403 с 8.00 до 13.00 по рабочим дням.
Последний день приема заявлений – 21 июня 2019 г. до 13.00. Тел. для справок: 8 (01642) 2-28-11, 2-32-82.
Продажа права заключения договора аренды земельного участка осуществляется индивидуальным предпринимателям и юридическим лицам.
К участию в аукционе допускаются индивидуальные предприниматели, юридические лица (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо), подавшие заявления в установленный в извещении срок, представившие документ о внесении суммы задатка (задатков) и заключившие с Кобринским райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.
Победителем аукциона в обязательном порядке вносится плата за право аренды и ежегодная арендная плата за земельный участок, находящийся в государственной собственности. При продлении арендных отношений в обязательном порядке вносится плата за право аренды.
Годовая арендная плата на дату проведения аукциона по лоту № 1 составляет – 309,84 рубля.
Более подробная информация об условиях проведения аукциона размещена на сайте kobrin.brest-region.gov.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор электронных торгов (продавец): научно-производственное республиканское унитарное предприятие «Белорусский государственный институт стандартизации и сертификации», 220113, г. Минск, ул. Мележа, д. 3, ком. 406, +375 17 269 69 99; 269 68 77, +375 29 182 44 23.

Оператор электронной торговой площадки: ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа».

Торги проводятся 01.07.2019 на электронной торговой площадке «БУТБ-Имущество», **www.et.butb.by. Время торгов** устанавливается инструментарием площадки в автоматическом режиме.

№	Наименование предмета торгов; его местонахождение	Краткая характеристика	Начальная цена лота с НДС, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Автомобиль «ФОРД ТРАНЗИТ»; г. Минск, ул. Мележа, д. 3	«ФОРД ТРАНЗИТ», грузопассажирский комби, год выпуска – 2005, пробег 434 129 км, объем двигателя 1 800 см. куб., бензин, кузов (VIN) № WF0JXXTTPJ5U34216	5 362,85	500,00

Окончание приема заявлений на участие в торгах с прилагаемыми к ним документами – 25.06.2019, до 15.00.

Задаток для участия в торгах перечисляется на текущий (расчетный) банковский счет № BY60AKBB30120000066940000000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минске, код AKBBBY2X, УНП 190542056, получатель платежа – ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа». **Срок внесения задатка** – не позднее даты и времени окончания приема заявлений на участие в торгах. **Назначение платежа**: внесение суммы задатка для участия в электронных торгах рег. № ___ по заявлению № ___.

Электронные торги проводятся в порядке, установленном Положением о порядке проведения электронных торгов по продаже государственного имущества, включая земельные участки, права заключения договора аренды государственного имущества, в том числе земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 608 и Регламентом организации и проведения электронных торгов по продаже имущества и имущественных прав на электронной торговой площадке ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа».

Победитель (единственный участник) торгов в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола о результатах торгов обязан возместить затраты на организацию и проведение торгов, иные платежи, указанные в протоколе.

Срок подписания договора купли-продажи имущества – не позднее 2 рабочих дней со дня возмещения вышеназванных затрат, иных платежей, указанных в протоколе о результатах торгов.

В связи с утерей считать недействительными страховые полисы по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БМ №1090637,1090643 филиала СООО «Белкоопстрах» в г. Минске № 2.
УНП 100706519.

УП «Белконфискат» объявляет о проведении электронных торгов 27.06.2019 г. по продаже имущества, изъятого у Самохвастовского А. И.
Легковой седан «Ауди А4», 2013 г. в., начальной стоимостью 22 000 бел. рублей. На сайте Belkonfiskat.by размещена информация о лоте, порядке проведения торгов и участия в них. Справки по тел.: 8 (017) 226 94 89, 8 (029) 779 08 09.
УНП 190431606.

Результаты рекламной игры «Авто от Мастеркард. Апрель»

Организатор рекламной игры: ЗАО «Сэлмон-Графикс», юридический адрес: 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, пом. 11, ком. 43, УНП 100843219, зарегистрировано решением Минского горисполкома от 2 декабря 2008 г.

Рекламная игра называется «Авто от Мастеркард. Апрель».

Срок проведения Рекламной игры: в период с 1 апреля по 28 мая 2019 года (включая периоды розыгрышей и вручения призов).

Территория проведения рекламной игры: автозаправочные станции предприятий по нефтепродуктообеспечению,

ЕЎРАПЕЙСКІЯ МЕДАЛІ З БЕЛАРУСКІМІ СІМВАЛАМІ

Учора ў Мірскім замку адбылася двайная падзея, звязаная з будучымі II Еўрапейскімі гульнямі. Па-першае, у яго завітала эстафета агню «Полымя міру». А па-другое, арганізатары спартыўнага форуму прэзентавалі медалі, якія будуць уручацца прызёрам спаборніцтваў.

Фота БелТА.

Дызайн узнагарод быў распрацаваны кампаніяй Brama Branding. Форма ўзнагароды ўяўляе сабой круг. У сярэдзіне яго змешчаны прамяністы элемент з невыразнымі абрысамі. Такім стваральнікам бачыцца час правядзення Гульняў — яркі сонечны дзень. Адсутнасць рэзкіх вуглоў увасабляе рысы ментальнасці беларусаў — мяккасць, дружалюбнасць, лагоднасць, блізкасць да прыроды. Сімвалічнае значэнне закладзена нават у дыяметр медаля. Ён складае 9,5 сантыметра — менавіта столькі мільёнаў чалавек зараз жыве ў нашай краіне. Чахол для медалёў зроблены з натуральнага дрэва ў напамін аб спрадвечных беларускіх рамёствах.

Як зазначыў **кіраўнік прадпрыемства «Сэнс-Гераль-дыка» Кірыл КАРАЛЕВІЧ**, пры вырабе медалёў выкарыстоўваліся ўнікальныя тэхналогіі. Былі ўзяты каштоўныя металы: золата 24 караты, серабро 999-й пробы і бронза. Каб умацаваць каштоўнае пакрыццё, на медалі былі нанесены нанаалмазы. Вага адной узнагароды складзе каля 540 грамаў. Агулам жа іх адчаканена 1084 — 329 залатых і сярэбраных, а таксама 426 бронзавых.

Нагадаем, што II Еўрапейскія гульні пройдуць у Мінску з 21 да 30 чэрвеня. Больш за 4 тысячы спартсменаў з 50 краін разыграюць 200 камплектаў узнагарод у 15 відах спорту.

Білеты можна купіць на сайце minsk2019.ticketpro.by, у сетцы партнёрскіх кас білетнага аператара на тэрыторыі Беларусі і больш чым у 300 пунктах продажу ва ўсіх абласных гарадах і буйных раённых цэнтрах. Білеты прадаюцца і па безнаяўным разліку. Для такога віду куплі трэба афармiць заяўку на фірменным бланку, якая змяшчае рэквізіты, кантактны нумар тэлефона і e-mail для зваротнай сувязі, і адправіць па факсе 8-017-392-67-70 або на e-mail: minsk2019@ticketpro.by.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

Узводзіць дамы з айчынных матэрыялаў

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Акрамя таго, прыярытэт будзе аддавацца тым забудоўшчыкам, якія маюць свае будаўнічыя прадпрыемствы і арганізацыі. У дырэктыве № 8 прадугледжана выдзяленне зямлі для ўзвядзення індывідуальных жылых дамоў з улікам першачарговага будаўніцтва інжынерных сетак і камунікацый да іх.

У развіцці тэрыторый будуць прымяняцца комплексныя рашэнні, а не асваенне ўчасткамі, як было раней. Ужо распрацаваны і знаходзіцца на ўзгадненні праект указа «Аб удасканаленні дзяржаўнага рэгулявання ў будаўніцтве». Падрыхтаваны і ўзгоднены з зацікаўленымі праект пастановы ўрада аб карэкціроўцы пастановы ад 21 сакавіка 2014 года № 252 «Аб некаторых пытаннях атэстацыі юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, кіраўнікоў, спецыялістаў арганізацый і індывідуальных прадпрымальнікаў, якія ажыццяўляюць дзейнасць у галіне будаўніцтва». Акрамя таго, фарміруюцца базы даных для лічбавай трансфармацыі кіравання жыццёвым цыклам аб'ектаў будаўніцтва.

Усе будаўнічыя матэрыялы — у спецыяльнай базе

У хуткім часе ў нас у краіне сфарміруюць адзіную электронную базу даных будаўнічых матэрыялаў і паўторна ўжываных праектных рашэнняў. Зараз дадзена даручэнне галіновым прадпрыемствам і арганізацыям аб фарміраванні адзінай базы будаўнічых матэрыялаў і вырабаў, дзе як забудоўшчыкі, так і іншыя карыстальнікі змогуць атрымаць патрэбную інфармацыю.

«Мяркуецца, што да канца года яна будзе створана», — адзначыла Вольга Верамей. У ліку мерапрыемстваў па рэалізацыі Дырэктывы № 8 значацца таксама скарачэнне колькасці і тэрмінаў адміністрацыйных працэдур, павышэнне якасці аказання паслуг на ўсіх этапах будаўнічай дзейнасці. Павінна істотна ўзрасці доля айчынных матэрыялаў на рынку і пры рэалізацыі праектаў у краіне. Так, пры будаўніцтве сацыяльных аб'ектаў за бюджэтныя сродкі доля айчынных матэрыялаў павінна быць большай за 80 %. А пры магчымасці даводзіць гэтую долю трэба амаль да 100 %. Ніхто не кажа пра эмбарга замежных тавараў, але міністэрства будзе настойліва рэкамендаваць выкарыстоўваць якасныя і бяспечныя матэрыялы з айчыннай прапіскай нават пры ўмове, што яны будуць абыходзіцца крыху даражэй.

Кіраўнікам будаўнічай галіны трэба будзе скарацiць фінансавыя і працоўныя выдаткі пры распрацоўцы праектнай дакументацыі і рэалізацыі прадукцыі, укараняць рэсурсазберагальныя тэхналогіі. Акрамя таго, плануецца ўзмацніць адказнасць будаўнічых арганізацый і ролю тэхнічнага нагляду. «Дырэктыва і меры па яе рэалізацыі забяспечаць неабходную трансфармацыю ўсіх відаў дзейнасці ў будаўнічай галіне», — адзначыла Вольга Верамей.

Фота Анатоля КІПІШЧУКА.

Усяго год у чарзе

Вольга Верамей расказала аб тым, што ўжо цяпер экспертамі распрацаваны адпаведныя механізмы, паводле якіх шматдзетныя сем'і, што маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, з 2021 года будуць накіроўвацца на будаўніцтва жылля на працягу 12 месяцаў з моманту пастаноўкі на ўлік.

«Мясцовыя органы ўлады выдзелілі дастатковую колькасць зямельных участкаў, якія могуць прапаноўвацца шматдзетным сем'ям. Да 2021 года чарга будзе фарміравацца так, каб на працягу года з моманту пастаноўкі на ўлік шматдзетныя сем'і маглі накіроўвацца на будаўніцтва жылля», — адзначыла спікер. Планы-графікі ўзвядзення жылых дамоў для гэтай катэгорыі чаргавікоў будуць распрацоўвацца і зацвярджацца штогод. Пры фарміраванні жыллёвай праграмы таксама неабходна будзе штогод уводзіць у эксплуатацыю не менш за 135 тысяч квадратных метраў арэнднага жылля, у тым ліку за кошт бюджэтных сродкаў — не менш за 90 тысяч «квадратаў». Вызначана таксама ўвядзенне ў практыку страхавання прафесійнай адказнасці праектнай арганізацыі за распрацаваную праектную дакументацыю.

Мінску дазволяць больш

Падыходы да накіравання бюджэтных сродкаў на развіццё інфраструктуры гарадоў-спадарожнікаў зменяцца. Па словах Вольгі Верамей, падрыхтаваны праект указа, у якім будзе вызначаны механізм фінансавання інжынерных сетак і камунікацый, аб'ектаў гарантаванага сацыяльнага абслугоўвання гарадоў-спадарожнікаў. Праектам указа Прэзідэнта прадугледжана, што Мінгарвыканкам зможа выдзяляць грошы не толькі на фінансаванне развіцця Смалявіч, але і на развіццё іншых гарадоў-спадарожнікаў.

Першапачаткова асноўная роля ў развіцці такіх населеных пунктаў адводзілася мясцовым уладам, але практыка паказала, што многія моманты ў гэтым пытанні не ўрэгуляваныя. Заканадаўства не дазваляе выкарыстоўваць бюджэтныя сродкі адных гарадоў на развіццё іншых. Пасля ўнясення змяненняў ва Указ № 214 ад 7 мая 2014 года Мінск зможа ўдзельнічаць у фінансаванні аб'ектаў інжынернай і сацыяльнай інфраструктуры гарадоў-спадарожнікаў. Як паведамлялася, тэма развіцця гарадоў-спадарожнікаў ва ўмовах скарачэння жыллёвага будаўніцтва ў Мінску становіцца ўсё больш актуальнай.

Са слоў Вольгі Верамей вынікае, што пакуль у праект указа закладзены не абавязак, а магчымасць фінансавання будаўніцтва жылля і аб'ектаў сацыяльна гарантаванай і інжынерна-транспартнай інфраструктуры. Бо такім чынам сталіца зможа, напрыклад, загрузіць свае будаўнічыя прадпрыемствы працай на тэрыторыі спадарожнікаў.

Згодна з генпланам колькасць жыхароў сталіцы не павінна перавышаць 2 мільёны чалавек. Жыллё прапануецца будаваць у першую чаргу ў Рудзенску і Смалявічах, а таксама ў Заслаўі, Фаніпалі, Дзяржынску і Лагойску.

Сяргей КУРКАЧ.

Малая радзіма

Энцыклапедыя пра адну вёску

Пухавіцкаму краю пашчасціла на вёсказнаўчыя выданні. Ёсць асобныя кнігі пра паселішчы Шацк, Талька, Зацітава Слабада. Ёсць нават кніга на ідыш пра Дукору, якая, праўда, выйшла ў ЗША. Аўтар — ураджэнец старажытнай вёскі. І вось мінскае выдавецтва «Тэхналогія» выпусціла зусім унікальнае па аб'ёме, калі гаварыць пра кнігі, прысвечаныя асобным населеным пунктам, выданне — «Слаўнае сяло Азярычына: Свет нашых продкаў» Зміцера Санько і Юрася Санько.

Зміцера Санько добра ведаюць у беларускім асветніцтве і кнігавыданні. У свой час менавіта дзякуючы яму развівалася, пашыралася серыя «Нашы славутыя землякі» ў выдавецтве «Навука і тэхніка». Падзеяй у беларускім мовазнаўстве стаў яго руска-беларускі слоўнік фразеалагізмаў. Дарэчы, варта было б перавыдаць гэтую і сёння патрэбную працу.

Каб пераканаць чытача, што кнігу пра вёску Азярычына можна параўноўваць з энцыклапедычнымі выданнямі, прывяду хоць бы назвы раздзелаў: «Дагістарычны час»; «Старонкі гісторыі сялібы»; «Азярыкі ў рэвізскіх казках»; «Азярыцкая гаворка»; «Музычная культура»; «Прыгаршчы асабістых успамінаў»; «Мікратапанімія вёскі і наваколля»; «Азярыцкі іменнік», «Азярыцкі мартыралог». У сапраўды энцыклапедычнага характару кнізе «Слаўнае сяло Азярычына: Свет нашых продкаў» аўтары сабралі самыя разнастайныя сведчанні пра роднае паселішча — археалагічныя звесткі, этнаграфічныя, фальклорныя запісы, тапанімічныя, мікратапанімічныя памяткі вёскі і яе ваколіц, дакументальныя звесткі пра тых, хто загінуў у Вялікую Айчынную вайну, патрапіў у жорны сталінскага ГУЛАГа. Аўтары звяртаюцца і да крыніцазнаўства па азярычынскай тэме. Найперш — да спадчыны легендарнага краязнаўчага пісьменніка, гісторыка Аляксандра Карлавіча Ельскага, які нарадзіўся непадалёку ад Азярычына.

Сваёй унікальнай працай Зміцер Санько і Юрась Санько засведчылі сваю прысутнасць у кагорце пухавіцкіх краязнаўцаў. А кагорта гэтая, пачынаючы з Аляксандра Ельскага, зусім немалая. Наталля Вайцяховіч, Наталля Ільініч, Аляксандр Прановіч, Анатоль Ярохін, Браніслаў Зубкоўскі, Браніслаў Яблонскі, Наталля Пархомчык, Іван Чуйкоў, Віктар Арлоў, Барыс Муха, Аляксандр Пікулік... Кніга пра Азярычына — сапраўдны ўклад землякоў, людзей, якія памятаюць свае вясковыя карані, у Год малой радзімы. Упэўнены, што такое выданне будзе запатрабаванае не толькі ў самім Азярычыне, не толькі ў Пухавіцкім краі, але і па ўсёй нашай краіне. Найперш — як выдатны ўзор радзімазнаўчай, краязнаўчай літаратуры.

Кастусь ЛАДУЦЬКА.

Рыштаванні Бацькаўшчыны

Пра рэстаўрацыю знакавых помнікаў

«ПЕРАМОГА» БУДЗЕ ЗА НАМІ

Шмат аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны ёсць у беларускай сталіцы. На іх аднаўленне рэгулярна выдзяляюцца сродкі з дзяржаўнага бюджэту. Аднак інвестыцыі прыходзяць і з іншых крыніц. Так, пачынаючы з 2004 года на рэстаўрацыю сталічных культурных каштоўнасцяў з па-за бюджэтных сродкаў было прыцягнута 487,7 мільёна рублёў. Пра некаторыя аб'екты, на якіх цяпер вядуцца работы, расказаў **начальнік тэхнічнага аддзела КУП «Мінская спадчына» Сяргей АБРАМАЎ.**

— Кінатэатр «Перамога» быў перададзены нам летась. На той перыяд ужо быў распрацаваны архітэктурны праект, які прайшоў экспертызу. Тады заказчыкам было УКБ Цэнтральнага раёна. Аднак Мінгарвыканкам прыняў рашэнне ўнесці змяненні ў праектную дакументацыю. У адпаведнасці з гэтым рашэннем, мы заключылі дагавор з інстытутам «Белдзяржпраект» аб распрацоўцы праектнай дакументацыі па рэстаўрацыі кінатэатра «Перамога». Архітэктурны праект будзе гатовы ў канцы жніўня, будаўнічы — у лістападзе 2019 года. Гэты помнік архітэктуры пасляваеннага перыяду аўтарства Іосіфа Лангбарда і Міхаіла Бакланава. Ён зроблены ў стылі сацыялістычнага класіцызму, але захаваў і канструктывісцкія рысы.

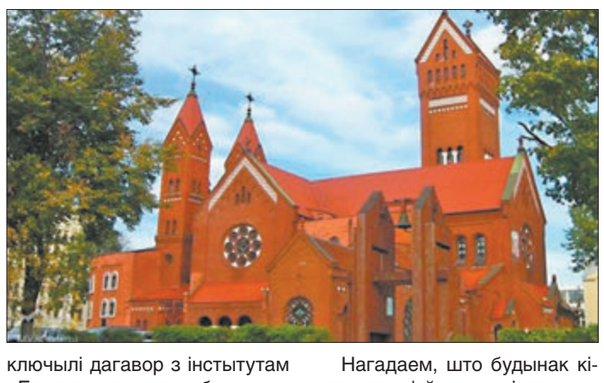

Нагадаем, што будынак кінатэатра з'яўляецца гісторыка-культурнай каштоўнасцю. Раней «Перамога» была закрыта на рэканструкцыю, але работы ў ёй так і не пачаліся. Затым з'явілася інфармацыя, што аб'ект выстаўляецца на аўкцыён, аднак пазней яго знялі з таргоў. «Гэта няпросты праект для рэстаўрацыі, — дадае спецыяліст. — Да таго ж у ім шмат тэхнічнага абсталявання». На аднаўленне будынка можа пайсці 1,5—2 гады.

Завершаны першы этап рэканструкцыі іншага важнага для сталіцы аб'екта — касцёла святых Сымона і Алены, ці Чырвонага касцёла. Былі адрэстаўраваны фасады, заменены дах. Цяпер распачынаецца другі этап рэканструкцыі.

— Наступны этап аднаўлення ўключае ў сябе ўнутраныя работы. Будынак касцёла будзе прыведзены ў адпаведнасць з пажарнымі патрабаваннямі і тэхнічнымі нормамі, — рэзюмуе Абрамаў.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

БАЦЬКІ «ВЫКРАДАЮЦЬ» ДЗЯЦЕЙ НА ЭМОЦЫЯХ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Найбольшыя змены закрануць менавіта Грамадзянскі працэсуальны кодэкс (ГПК), бо перш за ўсё прымяненне канвенцыі датычыцца работы судоў агульнай юрысдыкцыі. Будзе спрошчаны механізм яе прымянення, кажуць спецыялісты. Суду і адвакатам будзе зразумела, якім чынам разглядаць заяву аб вяртанні дзіцяці. Прычым праз Міністэрства юстыцыі гэта рабіць прасцей, аднак можна і праз адваката падаць заяву адразу ў суд, у тым ліку і на іншаземца.

ГПК прапануецца дапоўніць асобнай главой, якая будзе дэталёва рэгуляваць вядзенні па разглядзе заяў адносна вяртання дзіцяці. Палажэннямі гэтай главы будзе дэталёва ўрэгулявана працэдура вяртання малых, якіх адзін з бацькоў незаконна вывез у іншую краіну, пачынаючы ад парадку падачы заяў і іх разгляду да пераліку абставін, якія суду неабходна будзе азначыць у сваім рашэнні.

Днямі ў Мінску адбылася канферэнцыя пра дзеянне канвенцыі і ўпершыню быў падпісаны План супрацоўніцтва на 2019 год паміж Міністэрствам юстыцыі Беларусі і Дзіцячым фондам ААН (ЮНІСЕФ) у Беларусі. Удзельнікі мерапрыемства падкрэслілі, што асаблівая ўвага ў дзеянні дакумента ўдзяляецца сямейнай медыяцыі і забеспячэнню добраахвотнага вяртання дзяцей.

— Калі сям'я расколваецца, інтэрнацыянальная яна ці не, найбольш уразлівымі пры скасаванні шлюбу становяцца дзеці, — канстатуе міністр юстыцыі. — Калі ў межах краіны ў іх захоўваецца магчымасць мець стасункі з абаімі бацькамі, нават пасля таго, як яны разышліся, то ў інтэрнацыянальным шлюбе часцей за ўсё адзін з сужэнцаў з'язджае на сваю радзіму, а другі застаецца. Часта той, хто пакідае краіну, забірае малога з сабою, вырываючы яго са звыклага асяроддзя, дзе дзіця ведае мову, вучыцца ў школе, мае сяброў.

Вываз дзіцяці за мяжу супраць яго жадання парушае правы малога, таму што яно не толькі пазбаўляецца магчымасці мець стасункі з абаімі бацькамі, а і атрымлівае псіхалагічны стрэс падчас адаптацыі да новага асяроддзя з іншымі ўмовамі жыцця і мовай.

— Згодна з палажэннямі канвенцыі самы аптымальны варыянт для бацькоў — дамовіцца і знайсці кампраміс. У гэтым мы бачым патэнцыял медыяцыі, якая ў тым ліку прадугледжвае і рэгуляванне шлюбна-сямейных адносін. Добра, калі ў інтэрнацыянальных шлюбах медыяцыя запрацуе больш шырока. Гэта станоўча адаб'ецца на правах дзіцяці. Калі бацькам не ўдаецца дамаўляцца, у сілу ўступаюць механізмы канвенцыі.

Адносна нядаўна мама-беларуска вывезла з Японіі дзіця ад тамтэйшага таты. З дапамогай медыяцыі ім удалося дамовіцца, хоць спачатку муж падаў заяву аб выкраданні. Вывозілі дзіця і з Дамініканскай рэспублікі ад таты-амерыканца. Маці вярнулася разам з малым, і адвакаты таксама ўрэгулявалі канфлікт, заўважыла **Марына ЖАНДАРАВА, начальнік аддзела выканання міжнародных дагавораў упраўлення міжнароднага супрацоўніцтва Міністэрства юстыцыі.**

Парады нявестам іншаземцаў

— Былыя сужэнцы часта самі ствараюць прэцэдэнты выпадкаў «выкрадання» дзяцей праз нейкія ўласныя капрызы і крыўды або калі не папярэджваюць адно аднаго пра свае мэты. Або проста мама перашкаджае стасункам дзяцей з татам, і ён помсціць, піша заяву з патрабаваннем вярнуць малых, — расказвае прадстаўніца Мінюста. — Канвенцыя ахоплівае толькі грамадзянска-прававыя адносіны, якія ўзнікаюць праз незаконнае перамяшчэнне ці ўтрыманне дзіцяці і немагчымасць мець доступ да яго. Выпадкі выкрадання дзяцей, якія б мелі прыкметы крымінальнага злачынства, да прававога рэгулявання канвенцыі не маюць дачынення. За крадзеж чалавека ў Беларусі прадугледжана крымінальная адказнасць.

Гісторыі з патрабаваннямі вярнуць дзіця ў Беларусь разглядае суд дзяржавы, куды мама з'ехала з сынам. Такія справы могуць цягнуцца доўга, і ўрэшце бакі канфлікту пагаджаюцца на пэўныя ўмовы і неяк дагаворваюцца, але бывае рознае, заўважае Марына Жандарава.

— Не ведаючы традыцый дзяржавы, куды жанчына выходзіць замуж, яна рызыкуе сутыкнуцца з мноствам праблем. Таму перш чым упасці ў каханне, варта падумаць на некалькі гадоў наперад, ці зможа жонка рэалізаваць сябе на чужыне і чым там зойметься, якія будуць да яе патрабаванні, што зробіцца з агульнымі дзецьмі, — раіць яна. — Канвенцыя абараняе выключна правы дзіцяці, а не бацькоў, у якіх нешта не атрымліваецца ці не задавальняе іх.

Першае: бацька мае такія ж правы на дзіця, як і маці, і замежны суд будзе іх абараняць. Згодна з канвенцыяй, дзіця неабходна вярнуць у краіну, дзе яно жыве пастаянна, і справу будзе разглядаць тамтэйшы суд.

Другое: не разлічвайце на жыццё на ўсім гатовым. Трэба разумець, што жанчыне таксама трэба ўдзельнічаць у жыцці сям'і, і адгаворка «я не магу знайсці працу, таму з'ехала», не распаўсюдзіцца на права забраць дзіця ад мужа-замежніка, калі малому з боку таты нічога не пагражае. Існаванне пагрозы трэба даказаць, іншай падставы забраць дзіця ад бацькі няма.

Трэцяе: вырашыўшы з'ехаць з малымі дахаты назаўжды падманным шляхам (напрыклад, сказаўшы, што едзем пагасцяваць у маці, і паставіўшы пасля мужа перад фактам невяртання), жанчына рызыкуе. На яе могуць завесці крымінальную справу — такое правіла за вываз дзіцяці без дазволу мужа дзейнічае ў многіх дзяржавах — удзельніцах канвенцыі, а іх больш за 100. Тым самым яна абмяжоўвае дзіця. Пазбаўляе яго магчымасці выехаць за мяжу на адпачынак, бо рызыкуе быць дастаўленай у краіну жыхарства былога мужа і трапіць у турму. Згода бацькі можа спатрэбіцца і тады, калі малому трэба будзе аднаму паехаць за мяжу, скажам, на нейкія спаборніцтвы ці вучобу.

— Калі нашы жанчыны вяртаюцца з малым на радзіму, то часта бягуць падаваць заяву аб вызначэнні месца жыхарства дзіцяці. Аднак калі тата-іншаземец напіша заяву аб выкраданні малога, то айчынны суд, адпаведна з канвенцыяй, мусіць прыпыніць разгляд справы па заяве грамадзянкі, а будзе разглядаць заяву аб вяртанні дзіцяці ў краіну яго пастаяннага пражывання, — падкрэсліла Марына Жандарава. — З іншага боку, калі замежны бацька не падасць заяву аб вяртанні дзіцяці, а пройдзе больш за год, як мама вярнулася на радзіму, тады будзе лічыцца, што бацька пагадзіўся з пражываннем дзіцяці ў іншай дзяржаве, калі маці не ўтойвае ад яго малога і не перашкаджае іх стасункам.

З дзесяці гадоў, дарэчы, суд ужо можа ўлічваць жаданне дзіцяці наконт таго, з кім з бацькоў яно хоча застацца. Разам з іншымі абставінамі меркаванне малога будзе ўлічвацца судом пры вынясенні рашэння.

Ірына СІДАРОК.

Фота носіць ілюстрацыйны характар.

pravo-sfera.ru

Цыбулі да канца міжсезоннага перыяду хопіць

З-за складаных умоў надвор'я мінулага года — анамальнай спёкі — загінула значная частка ўраджаю цыбулі ў многіх краінах Еўрасаюза і, як вынік, утварыўся яго востры дэфіцыт на сусветных рынках, а цэны імкліва пайшлі ўверх. У гэтай сувязі Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю выступіла з тлумачэннямі адносна таго, як у сувязі з павышаным попытам на цыбулю змянілася кан'юнктура спажывецкага рынку краіны.

Найперш, паведамляе МАРГ, аб'ёмы вытворчасці цыбулі ў Беларусі дазваляюць цалкам забяспечыць унутраны рынак. Гадавая патрэба ў ёй арганізацый гандлю складае каля 25—27 тысяч тон і, па ацэнцы, можа быць забяспечана за кошт прадукцыі, вырашчанай у сельгасарганізацыях і фермерскіх гаспадарках краіны. Па звестках Белстата, у гаспадарках усіх катэгорый летась было вырашчана 215,8 тысячы тон цыбулі, ці 91,8 працэнта ад узроўню 2017 года.

У адпаведнасці з рашэннямі аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама на міжсезонны перыяд 2018—2019 года ў стабілізацыйныя фонды было закладзена 11,7 тысячы тон цыбулі (94 працэнты ад узроўню 2017—2018 года). Па інфармацыі з рэгіёнаў, па стане на 1 мая рэшткі гэтай прадукцыі ў стабілізацыйных фондах склалі адну тысячу тон, што, па разліках, дастаткова да канца міжсезоннага перыяду (31 мая).

Цэны на цыбулю ўстанаўліваюцца вытворцамі і суб'ектамі гандлю самастойна, зыходзячы з якасных характарыстык, кан'юнктуры рынку, выдаткаў па захоўванні.

Летась адзначалася зніжэнне як адпускных, так і рознічных цэн на цыбулю, у той час як сёлета, на фоне неўраджаю 2018 года, адпускныя і рознічныя цэны павялічыліся ў 2,2 раза і прыблізна на 65 працэнтаў адпаведна.

Па інфармацыі аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама, ажыятажнага попыту на цыбулю не назіраецца, паведамляе МАРГ. Вынікі маніторынгу тэрытарыяльных органаў міністэрства, праведзенага днямі, сведчаць, што цыбуля не менш як трох відаў маецца ў продажы ва ўсіх эгіёнах краіны як у гандлёвых аб'ектах, так і на рынках па цане ад 0,79 да 2,99 рубля за кілаграм (айчынная, адзін-два віды), ад 1,8 да 6,65 рубля за кілаграм (імпартная, адзін-тры віды).

Сяргей РАСОЛЬКА.

Банк торговый капитал
Закрытое акционерное общество

Наименование банка:

ЗАО «ТК Банк»

www.tcbank.by

Форма 1

Консолидированный бухгалтерский баланс на 1 января 2019 г.

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	01.01.2019	01.01.2018
1	2	3	4	5
1	**АКТИВЫ**			
2	Денежные средства	1101	1 531	1 235
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	1 720	103
5	Средства в банках	1104	62 358	96 658
6	Ценные бумаги	1105	62 172	86 461
7	Кредиты клиентам	1106	1 517	674
8	Инвестиции в зависимые юридические лица		-	-
9	Инвестиции в совместно контролируемые юридические лица		-	-
10	Производные финансовые активы	1107	-	-
11	Долгосрочные финансовые вложения	1108	-	-
12	Основные средства и нематериальные активы	1109	34 255	55 011
13	Доходные вложения в материальные активы	1110	23 022	-
14	Имущество, предназначенное для продажи	1111	7 327	14 740
15	Отложенные налоговые активы	1112	18	-
15	Деловая репутация		-	-
16	Прочие активы	1113	1 002	8 101
17	**ИТОГО активы**	**11**	**194 922**	**262 983**
18	**ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**			
19	Средства Национального банка	1201	-	-
20	Средства банков	1202	13 264	91 739
21	Средства клиентов	1203	8 146	3 423
22	Ценные бумаги банка	1204	-	-
23	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
24	Отложенные налоговые обязательства	1206		-
25	Прочие обязательства	1207	449	1 877
26	**ВСЕГО обязательства**	**120**	**21 859**	**97 039**
27	**СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ**			
28	Уставный фонд	1211	61 651	61 651
29	Эмиссионный доход	1212	17	17
30	Резервный фонд	1213	18 753	15 753
31	Фонды переоценки статей баланса	1214	1 326	(714)
32	Накопленная прибыль	1215	91 316	89 237
33	Всего собственный капитал, принадлежащий головной организации		173 063	165 944
35	Доля неконтролирующих акционеров		-	-
36	**ВСЕГО собственный капитал**	**121**	**173 063**	**165 944**
37	**ИТОГО обязательства и собственный капитал**	**12**	**194 922**	**262 983**

Форма 2

Консолидированный отчет о прибылях и убытках за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	8 211	20 143
2	Процентные расходы	2012	29	7 022
3	Чистые процентные доходы	201	8 182	13 121
4	Комиссионные доходы	2021	119	494
5	Комиссионные расходы	2022	135	114
6	Чистые комиссионные доходы	202	(16)	380
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(1 251)	(631)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	(111)	280
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	-	-
11	Чистые отчисления в резервы	207	(6 046)	(24 906)
12	Прочие доходы	208	18 663	13 954
13	Операционные расходы	209	25 498	23 896
14	Прочие расходы	210	90	2
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	5 925	28 112
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	853	5 197
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	5 072	22 915
18	Доля в прибыли (убытке) зависимых юридических лиц;		-	-
19	Доля в прибыли (убытке) совместно контролируемых юридических лиц;		-	-
20	Итого прибыль (убыток);		5 072	22 915
21	Доля в прибыли (убытке), принадлежащая головной организации;		5 072	22 915
22	Доля неконтролирующих акционеров в прибыли (убытке)		-	-
23	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях			
24	Базовая прибыль на простую акцию	22	0,0008	0,0037
25	Разводненная прибыль на простую акцию	23		

Консолидированные сведения о совокупном доходе за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5
1	Прибыль (убыток)	301211	5 072	22 915
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	2 047	(2 052)
	В том числе:			
2.1	переоценка основных средств и прочего имущества	3012121	563	-
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122	-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123	1 484	(2 052)
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124	-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125	-	-
3	Доля в совокупном доходе, принадлежащая головной организации		7 119	20 863
4	Доля неконтролирующих акционеров в совокупном доходе		-	-
5	ИТОГО совокупный доход	30121	7 119	20 863

Консолидированный отчет о движении денежных средств за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	2018 г.	2017 г.
1	2	3	4	5
1	ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ			
2	Полученные процентные доходы	70100	8 704	20 178
3	Уплаченные процентные расходы	70101	(29)	(8 413)
4	Полученные комиссионные доходы	70102	118	494
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103	(136)	(113)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104	-	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	(1 251)	(631)
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	388	297
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	-	-
10	Прочие полученные доходы	70108	15 641	17 122
11	Прочие уплаченные расходы	70109	(8 532)	(7 690)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110	(557)	(3 966)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах – итого	701	14 346	17 278
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	(98)	1
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	3 316	(18 050)
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	27 264	255 474
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	(940)	60
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204	-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	2 671	4 083
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов – итого	702	32 213	241 568
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300	-	-
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301	(81 625)	(231 266)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302	4 477	(110)
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг банка	70303	-	-
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304	-	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305	470	(5 070)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств – итого	703	(76 678)	(236 446)
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70	(30 119)	22 400
29	ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ			
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	(1 266)	(456)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101	519	1
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102	-	-
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103	-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104	-	-
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105	-	-
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71	(747)	(455)
37	ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ			
38	Эмиссия акций	72100	-	-
39	Выкуп акций собственной эмиссии	72101	-	-
40	Продажа ранее выкупленных акций собственной эмиссии	72102	-	-
41	Выплата дивидендов	72103	-	-
42	Внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	72104	-	-
43	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72	-	-
44	Влияние изменений валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73	1 470	2 568
45	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74	(29 396)	24 513
46	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	X	41 957
47	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	12 561	X

Председатель Правления С. Ф. Хайновский

Главный бухгалтер Н. А. Тиванова

Дата подписания: 13.05.2019

Консолидированный отчет об изменении собственного капитала за 2018 год

в тысячах белорусских рублей

№ п/п	Наименование показателей	Сим-вол	Наименование статей собственного капитала							
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего собственный капитал	доля неконтролирующих акционеров	всего капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
	Раздел I. За год, предшествующий отчетному									
1	Остаток на 1 января 2017 г.	3011	61 651	17	13 353	68 707	1 353	145 081	-	145 081
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	2 400	20 530	(2 067)	20 863	-	20 863
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	22 915	(2 052)	20 863	-	20 863
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	2 400	(2 400)	x	-	-	-
2.3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	-	-	x	-	-	-
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-	-	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-	-	-
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-	-	-
2.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-	-	-
2.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	15	(15)	-	-	-
2.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2018 г.	3013	61 651	17	15 753	89 237	(714)	165 944	-	165 944
	Раздел II. За отчетный год								-	-
4	Остаток на 1 января 2018 г.	3011	61 651	17	15 753	89 237	(714)	165 944	-	165 944
5	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	3 000	2 079	2 040	7 119	-	7 119
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	5 072	2 047	7 119	-	7 119
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	3 000	(3 000)	x	-	-	-
5.3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	-	-	x	-	-	-
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-	-	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-	-	-
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-	-	-
5.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-	-	-
5.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	7	(7)	-	-	-
5.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Остаток на 1 января 2019 г.	3013	61 651	17	18 753	91 316	1 326	173 063	-	173 063

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ГОДОВОЙ КОНСОЛИДИРОВАННОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ (ФИНАНСОВОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Господину Хайновскому Сергею Францевичу
Председателю Правления ЗАО «ТК Банк»
Акционерам, Наблюдательному Совету и Правлению
ЗАО «ТК Банк»

Аудиторское мнение

Мы провели аудит годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее – годовая консолидированная финансовая отчетность) закрытого акционерного общества «Банк торговый капитал» (далее – ЗАО «ТК Банк», Банк) (Республика Беларусь, 220035, г. Минск, ул. Тимирязева,65А, зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 807000163), и его дочерней компании (далее – «Банковский холдинг»), состоящей из консолидированного бухгалтерского баланса на 1 января 2019 года; консолидированного отчета о прибылях и убытках; консолидированного отчета об изменении собственного капитала; консолидированного отчета о движении денежных средств за 2018 год, примечаний к годовой консолидированной финансовой отчетности, предусмотренных законодательством Республики Беларусь.

По нашему мнению, прилагаемая годовая консолидированная финансовая отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ЗАО «ТК Банк» и его дочерней компании по состоянию на 1 января 2019 года, финансовые результаты их деятельности и изменение их финансового положения, в том числе движение денежных средств за 2018 год в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности. Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой консолидированной финансовой отчетности» настоящего заключения. Нами соблюдались принцип независимости по отношению к аудируемому лицу согласно требованиям законодательства и нормы профессиональной этики. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения.

Важные обстоятельства

Мы обращаем внимание на ограничение лицензионных полномочий ЗАО «ТК Банк», а также на внешнее обстоятельство, которые влияют на деятельность ЗАО «ТК Банк», описанные в Примечании 1.5 к годовой финансовой отчетности. Мы не выражаем модифицированное аудиторское мнение в связи с этими вопросами.

Ключевые вопросы аудита

Мы определили, что ключевые вопросы аудита, о которых необходимо сообщить в нашем аудиторском заключении, отсутствуют.

Прочие вопросы

Аудит годовой консолидированной финансовой отчетности ЗАО «ТК Банк» за 2017 год был проведен другой аудиторской организацией, которая выразила немодифицированное аудиторское мнение о данной отчетности в аудиторском заключении от 13 апреля 2018 года.

Обязанности аудируемого лица по подготовке годовой консолидированной финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление годовой консолидированной финансовой отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки годовой консолидированной финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.

При подготовке годовой консолидированной финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в годовой консолидированной финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки годовой консолидированной финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой консолидированной финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что годовая консолидированная финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с национальными правилами аудиторской деятельности, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей годовой консолидированной финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с национальными правилами аудиторской деятельности, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения годовой консолидированной финансовой отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры в соответствии с оцененными рисками; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений годовой консолидированной финансовой отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие;
- получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей значение для аудита, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;
- оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в годовой консолидированной финансовой отчетности;
- оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в годовой консолидированной финансовой отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;
- оцениваем общее представление годовой консолидированной финансовой отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также того, обеспечивает ли годовая консолидированная финансовая отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.

Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из числа вопросов, доведенных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении (кроме тех случаев, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обоснованно приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия).

Директор ООО «ФБК-Бел» А. Г. Ренейский

Аудитор, возглавлявший аудит Р. В. Кирслите

Информация об аудиторской организации:

Общество с ограниченной ответственностью «ФБК-Бел» (ООО «ФБК-Бел»).

Место нахождения: Республика Беларусь, 220090, г. Минск, Логойский тракт, 22А, пом. 201.

Сведения о государственной регистрации: зарегистрировано Минским горисполкомом 6 февраля 2009 года в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 690398039.

УНП 690398039.

Дата подписания аудиторского заключения: 15 мая 2019 года

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении открытого аукциона по продаже продовольственной базы, принадлежащей ОАО «ДОРОРС»

Лот №1, состав: 1. Здание склада (картофелехранилище), инв. № 240/С-44721. Площадь – 494,6 кв. м. Г. п. – 1972. 2. Здание склада (фруктохранилище), инв. № 240/С-45933. Площадь – 64,4 кв. м. Г. п. – 1984. 3. Здание склада овощехранилища, инв. № 240/С-44734. Площадь – 1272,6 кв. м. Г. п. – 1969. 4. Здание тарного склада, инв. № 240/С-44724. Площадь – 313,1 кв. м. Г. п. – 1972. 5. Здание склада с теневым навесом, инв. № 240/С-44733. Площадь – 1422,1 кв. м. Г. п. – 1972. Адрес: г. Орша, ул. Щетинковская, 39/2, 39/4, 39, 39/3,39/7 (соответственно). **Земельный участок:** 1. Кадастровый номер 242400000001010845, площадь – 1,7485 га. Право постоянного пользования. 2. Кадастровый номер 223650100001015592, площадь – 0,1372 га. Право постоянного пользования. **Начальная цена** – 286 531,95 **бел. руб. с НДС. Задаток** – 2 865,32 **бел. руб. Шаг аукциона** – 5 000 бел. руб.

Условия аукциона: 1. Подписать с Продавцом договор купли-продажи в течение 10 (десяти) календарных дней с даты подписания протокола о результатах аукциона. 2. Условия оплаты приобретенного на аукционе Лота согласовываются Победителем аукциона (Претендентом на покупку) и Продавцом при подписании договора купли-продажи. 3. Оплатить Организатору аукциона вознаграждение в размере 2,5 % от цены продажи Лота № 1 в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Аукцион состоится 25.06.2019 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.
Продавец: ОАО «ДОРОРС», 220099, г. Минск, ул. Брестская, д. 77, корп. 1, пом. 2, т. 8 (017) 240-61-79. Организатор аукциона: РУП «Институт недвижимости и оценки», 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9.
Задаток перечисляется на р/с BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, 220004, ул. Кальварийская, д. 4а, BIC банка BPSBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе 25.06.2019 (ОАО «ДОРОРС», Лот № 1). Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 7. Окончание приема заявлений 21.06.2019 в 11.00. Контактное лицо для осмотра Объекта – Коваленко Валентина Алексеевна т. 8-044-513-70-55

Организатор аукциона: 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 www.ino.by e-mail: torgi@ino.by

---

Информационное сообщение о проведении аукциона по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов в дер. Скураты, дер. Грудок, дер. Рудомейка, дер. Рудня, дер. Вишня, Озерицко-Слободского сельсовета, Смолевичского района, Минской области

1	**Форма проведения аукциона**	**Открытый**
2	Дата, время и место проведения аукциона	25 июня 2019 года, в 11.00, аг. Слобода, ул. Красногвардейская, 27, Озерицко-Слободской сельисполком, зал заседаний
3	Продавец и его адрес	Озерицко-Слободской сельисполком, аг. Слобода, ул. Красногвардейская, 27
4	Земельный участок, его кадастровый номер и адрес	Лот № 1 – площадь 0.1499 га, № 624883009101000220, дер. Скураты Лот № 2 – площадь 0,1500 га, № 624883002601000052, дер. Грудок Лот № 3 – площадь 0,1500 га, № 624883008601000094, дер. Рудомейка Лот № 4 – площадь 0,0746 га, № 624883008501000102, дер. Рудня Лот № 5 – площадь 0,1373 га, № 624883001801000041, дер. Вишня
5	Условия продажи	Без изменения целевого назначения
6	Целевое назначение земельного участка	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома (10904 земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))
7	Начальная (стартовая) цена продажи	Лот № 1 – 20 000 рублей Лот № 4 – 8 000 рублей Лот № 2 – 15 000 рублей Лот № 5 – 10 000 рублей Лот № 3 – 15 000 рублей
8	Условия аукциона	А) продажа по цене не ниже начальной Б) участниками аукциона могут быть граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие на территории республики В) Без права предоставления рассрочки Г) Возместить затраты на строительство, в том числе проектирование, объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельному участку в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 7 февраля 2006 г. № 72 «О мерах по государственному регулированию отношений при размещении и организации строительства жилых домов, объектов инженерной, транспортной и социальной инфраструктуры» в размерах, определенных решением Смолевичского райисполкома
9	Наличие инженерной инфраструктуры	дер. Скураты – подъездные пути, газоснабжение, электроснабжение дер. Грудок – отсутствуют дер. Рудомейка – подъездные пути, электроснабжение дер. Рудня – подъездные пути, электроснабжение дер. Вишня – отсутствуют
10	Ограничения в использовании	Лот 1 – охранная зона электрических сетей напряжением до 1000 вольт (площадь 0,0021 га, водоохранная зона реки Плиса (площадь 0,1499 га), Лот 4 – водоохранная зона реки, водоема (площадь 0,0746 га)
10	Условия оплаты	За безналичный расчет в течение 10 рабочих дней после подписания протокола по результатам проведения аукциона
11	Сумма задатка и реквизиты продавца	10 % от начальной (стартовой) цены земельного участка р/с BY50AKBB36410000006146200000 БИК AKBBBY21612 в филиале 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» ЦБУ 621 г. Смолевичи, УНП 600046563 (с пометкой «задаток за земельный участок»)
12	Порядок предварит. ознак. в натуре с зем. участками	Среда в 10.00
13	Прием документов	В рабочие дни: понедельник, вторник, среда, четверг, пятница с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00
13	Окончательный срок приема документов	19 июня 2019 года в 17.00
14	Контактные телефоны	8-01776- 29-395, 68-030

Расходы по организации и проведению аукциона: лот 1 – 1949,40 руб., лот 2 – 1575,01 руб., лот 3 – 1784,63 руб., лот 4 – 1503,03 руб., лот 5 – 1785,56 руб. и публикация информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона.

Примечания: для участия в аукционе в адрес продавца необходимо представить:
1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме.
2. Документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков).
Физическим лицам – документ, удостоверяющий личность (паспорт), копию паспорта покупателя или его доверенного лица и доверенность, заверенную нотариально (в случае, если интересы покупателя представляет это лицо).
3. Счет в банке, на который перечисляется сумма возвращаемого задатка.

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторного аукциона	
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Белхим», 220048, г. Минск, ул. Короля, 34, 8-017-306-20-04

Предмет аукциона

Лот № 1 – Объекты недвижимого имущества, реализуемые одним лотом по адресу: г. Минск, ул. Платонова, 18, в следующем составе:

Наименование (Назначение)	Общая пл., кв. м	Инв. номер
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер Е 1/к	1 180,4	500/С-27789
Здание административно-хозяйственное. Литер А 1/к	59,8	500/С-4417
Здание специализированное автомобильного транспорта. Литер Щ 1/к	60,4	500/С-43354
Здание неустановленного назначения. Литер Д 1/к	9,9	500/С-27785
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер Н 1/к.	81,8	500/С-43352
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер Ж 1/бл, к	120,2	500/С-27784
Здание административно-хозяйственное. Литер М 1/к	48,4	500/С-27787
Здание специализированное автомобильного транспорта. Литер Ц 1/к	40,9	500/С-43355
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер П 1/к	29,6	500/С-43353
Здание административно-хозяйственное	90,2	500/С-43351
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер Л 1/бл.	146	500/С-27782
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер З 1/к	364,8	500/С-27786
Здание административно-хозяйственное. Литер В 1-2/к, бл.	1 025,3	500/С-7993
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер К 1/к	659,6	500/С-27788
Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Литер И 1/к	609,4	500/С-27783

Сведения о земельном участке: пл. **1,0659,** га, предоставлен продавцу на праве временного пользования по 31.07.2020 г. для эксплуатации административных и складских зданий и сооружений. Ограничения (обременения) прав: охранная зона газоснабжения, площадь 0,0245 га

Начальная цена с НДС 20 % – 3 429 120,00 бел. руб. (снижение 5 %)

Обременение: частичная аренда. С подробной информацией по предмету аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона WWW.CPO.BY

Лот № 2 – Недвижимое имущество, реализуемое одним лотом по адресу Минская обл., Дзержинский р-н, г. Фаниполь, ул. Заводская, 25, в следующем составе:

Здание административно-бытового корпуса (здание административно-бытового корпуса). Составные части и принадлежности: целое трехэтажное здание административно-бытового корпуса из железобетонных стеновых панелей (БЗ/п)	2132,7 кв. м	620/С-840

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,3278 га для обслуживания здания административно-бытового корпуса. Ограничения (обременения) прав на земельные участки, расположенные в охранных зонах электрических сетей напряжением до 1000 вольт, площадь 0,0270 га

Здание склада кабельной продукции (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ). Составные части и принадлежности: трехэтажное здание склада кабельной продукции В3/к с кирпичной пристройкой 1 с открытой площадкой с кранами мостовыми в1	1840,8 кв. м	620/С-2080

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 1,8167 га для обслуживания здания склада кабельной продукции и открытой площадки с кранами мостовыми. Ограничения (обременения) прав на земельные участки, расположенные в охранных зонах электрических сетей напряжением до 1000 вольт, площадь 0,0549 га, в охранных зонах сетей и сооружений теплоснабжения, площадь 0,1783 га

Начальная цена с НДС 20 % – 2 036 382,00 бел. руб. (снижение 5 %)

Задаток 5% от начальной цены лота в белорусских рублях перечисляется на р/с № BY60BLBB30120191021390001001; в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки».
Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после проведения аукциона.
Условия оплаты предмета аукциона: Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора куп

Нефармальная адукацыя

НАТХНІЦЬ НА ПРАГРАМАВАННЕ. ПРАЗ ГУЛЬНЮ...

Першыя беларускія Code Club далучыліся да сусветнага руху

Як з дапамогай кода стварыць уласную анімацыю і «ажывіць» касмічны карабель? Сабраць віртуальны рок-гурт і запраграмаваць музычныя інструменты? Навучыць размаўляць чат-бот і распрацаваць гоначную гульню? Большасці дарослых гэта не пад сілу, а вось дзеці з такімі задачкамі элементарна спраўляюцца. Асновам праграмавання цяпер навучаюць не толькі ў платных гуртках і аб'яднаннях па інтарэсах. У студзені гэтага года ў Беларусі адкрыўся першы Code Club. І адбылася гэта падзея зусім не ў сталіцы: піянерамі ў новай справе сталі педагогі Радашковіцкай сярэдняй школы Маладзечанскага раёна. А ў лютым прайшлі першыя заняткі ў аналагічным клубе, створаным на базе барысаўскай сярэдняй школы № 24.

Святлана ШНЕЙДЗЕР: «Сёння наш клуб — гэта два педагогі-валанцёры і дзве групы з 30 вучняў».

На заняткі ў... бібліятэку

— Code Club — гэта міжнародная сетка бясплатных клубаў па кадзіраванні для дзяцей ва ўзросце ад 9 да 13 гадоў. Праект нарадзіўся ў Вялікабрытаніі і паступова перарос у міжнародную ініцыятыву, — тлумачыць **менеджар адукацыйных праектаў, каардынатар руху Code Club у нашай краіне Алена МЕЛЬЧАНКА.** — Місія Code Club — натхняць новае пакаленне на заняткі праграмаваннем, тэхнічнай творчасцю і стварэнне лічбавых артэфактаў. Сёння ў свеце дзейнічаюць ужо больш як 13 тысяч такіх клубаў, у якіх навучаюцца 195 тысяч дзяцей. Геаграфія руху ахоплівае 160 краін — ад Бразіліі да Беларусі.

З 2013 года працуе сайт **codeclubworld.org** (займаюцца ім тыя ж брытанцы), задача якога — каардынаваць навучанне праграмаванню па ўсім свеце і даць магчымасць кожнаму дзіцяці атрымаць веды аб асновах інфарматыкі. Валанцёрамі з усяго свету ўжо створаны тысячы розных праектаў па розных тэмах і на розны ўзрост. Яны бясплатныя і адкрытыя для ўсіх. Гэта дэталёвыя пакрокавыя інструкцыі, якія дзеці выкарыстоўваюць для стварэння сваіх уласных гульняў, анімацый і вэб-сайтаў з такімі мовамі праграмавання, як Scratch, HTML/CSS і Python. Праекты дазваляюць пачаткоўцам паступова нарошчваць свае веды. Пры гэтым дарослым, якія кіруюць клубамі, зусім не абавязкова быць дасведчанымі спецыялістамі ў праграмаванні.

Кожны ахвотны, хто хоча заснаваць свой клуб, можа прайсці курс падрыхтоўкі на гэтым сайце і атрымаць там гатовыя інструкцыі і матэрыялы для правядзення заняткаў. Для стварэння Code Club патрабуюцца валанцёр (гэта можа быць не толькі педагог, але і хтосьці з бацькоў, студэнт-старшакурснік ці IT-спецыяліст), пляцоўка, ну і, канешне, навучэнцы, якіх трэба захапіць праграмаваннем. У групах можа быць да 15 дзяцей. Заняткі праводзяцца пасля ўрокаў ці ў выхадныя дні. Галоўны прынцып — іх бясплатнасць. Гэта робіць вывучэнне праграмавання даступным для ўсіх незалежна ад месца пражывання і сацыяльнага статусу. Выглядае ўсё прыкладна так: раз на тыдзень валанцёры прыходзяць у школу ці, напрыклад, у бібліятэку або ўстанову дадатковай адукацыі і праводзяць там занятак працягласцю ў адну гадзіну.

Ва Украіне, дзе за чатыры апошнія гады адкрылася больш як 500 код-клубаў, у якасці пляцовак для іх дзейнасці вельмі актыўна выкарыстоўваюцца менавіта бібліятэкі, а ноўтбукі дзеці прыносяць з сабой. Бібліятэкі зацікаўлены ў трафіку дзяцей, бацькоў, прыцягненні ўвагі да сябе і менш патрабавальныя да наяўнасці нейкіх афіцыйных папер. Між іншым, у нашых суседзяў нават дзейнічае нацыянальны штаб, які каардынуе дзейнасць Code Club у краіне. У ім працуе 15 чалавек, работу якіх аплачвае адзін з камерцыйных банкаў.

Ранняя прафарыентацыя

Святлана ШНЕЙДЗЕР, настаўніца фізікі, намеснік дырэктара па метадычнай рабоце Радашковіцкай сярэдняй школы, пазнаёмілася з мовай праграмавання Scratch на курсах, арганізаваных для педагогаў ПВТ, атрымала сертыфікат аб іх заканчэнні і арганізавала факультатыў для малодшых школьнікаў.

— Але мне заўсёды хацелася чагосьці менш фармальнага, таму, калі даведалася пра Code Club, адразу загарэлася гэтай ідэяй, — канстатуе педагог. — Заўважу, што школа ў нас немаленькая — каля 650 навучэнцаў, — і мы ўдзельнічаем у рэспубліканскім інавацыйным праекце па ўкараненні кампетэнтнасна-арыентаванай лічбавай мадэлі прафарыентацыйнай работы. А чаму б Code Club не разглядаць як спосаб прафарыентацыі школьнікаў? Нашы заняткі дапамагаюць фарміраваць у дзяцей інжынернае мысленне ў раннім узросце. З ведамі, якія яны тут атрымаюць, ім прасцей будзе зарыентавацца з выбарам профілю ў старшай школе і далей з выбарам спецыяльнасці. Пакуль што толькі прыкладна кожны пяты вучань 10 класаў выбірае фізіку і матэматыку ў якасці профільных прадметаў, а хацелася б, каб такіх вучняў было значна больш.

Сёння наш клуб — гэта два педагогі-валанцёры і дзве групы з 30 вучняў (трэцякласнікі і чацвёртакласнікі), якія распачалі вывучэнне праграмавання з візуальнай мовы Scratch. Праз год-два найбольш зацікаўленыя вучні змогуць перайсці на наступную прыступку ў межах клуба. Маю ініцыятыву ахвотна падтрымаў **настаўнік інфарматыкі і працоўнага навучання нашай школы Павел ЯНЧАЎСКАС.** Калі падрастуць вучні, якія маюць цікавасць да тэхнікі і базавае ўяўленне пра алгарытмы, Павел Пятровіч плануе займацца з імі канструяваннем на платформе Arduino.

— Адкрыўшы Code Club, мы вырашаем не толькі задачу засваення дзецьмі ключавых канцэпцый праграмавання, але і ствараем адукацыйнае асяроддзе, якое дапамагае дзіцяці зразумець, што для яго найбольш цікавае: пісаць код для лагічнай задачы, ствараць гульні або займацца дызайнам у анімацыі, — тлумачыць Святлана Шнейдзер. — Выконваючы праекты ў нашым клубе, дзеці развіваюць навыкі праграмавання, атрымліваюць вопыт сумеснай працы, творчага і аналітычнага мыслення. Я бачу яшчэ адзін вялікі плюс: мы можам рухацца наперад у рэалізацыі праекта ў сваім тэмпе. У нас няма абавязковай праграмы — толькі кірунак, у якім мы працуем, і гатовыя модулі з заданнямі. Заўсёды ёсць магчымасць спыніцца і разабраць складанае заданне больш дэталёва.

Канешне, стварэнню Code Club папярэднічала тлумачальная праца з бацькамі: наведваць яго можна толькі з іх пісьмовага дазволу. Добраахвотнасць — гэта другі базавы прынцып. На вялікім бацькоўскім сходзе таты і мамы азнаёміліся з дзейнасцю падобных клубаў, і групы сфарміраваліся хутка. Попыт зараз перавышае магчымасці.

У Радашковіцкай сярэдняй школе заняткі праходзяць у кабінеце інфарматыкі і ў лінгафонным кабінеце. У клубе навучэнцы выкарыстоўваюць інструкцыі па выкананні праектаў, якія ўтрымліваюць пэўны выклік: ім прапануецца стварыць, напрыклад, уласную гульню па маляванні ці навучыць рухацца касмічны карабель... А настаўнік-валанцёр выконвае ролю арганізатара і кансультанта.

Вучоба ў клубе — гэта падрыхтоўка праектаў па гатовых інструкцыях. Ёсць адзін нюанс — усе інструкцыі размяшчаюцца на сайце **codeclubworld.org** на англійскай мове, і іх даводзіцца перакладаць. У Радашковіцкай школе вырашылі прыцягнуць да перакладу старшакласнікаў — вучняў з паглыбленым вывучэннем замежнай мовы ці з педкласа. Для іх гэта выдатная практыка, а для навучэнцаў Code Club — рэальная карысць. Перакладзеныя інструкцыі размяшчаюцца ў раздзеле Code Club на сайце навучальнай установы, і кожны, хто задумаўся пра стварэнне ўласнага клуба, можа імі скарыстацца.

Як далучыцца да супольнасці?

— У адрозненне ад факультатыва па Scratch, які я вяла, Code Club дае свабоду і мне, і дзецям, — падтрымлівае калегу **настаўніца нямецкай мовы з 24-й барысаўскай сярэдняй школы Кацярына ЗАНІМОНСКАЯ,** яшчэ адзін педагог-валанцёр. — На базе нашай навучальнай установы дзейнічае STEM-цэнтр, там ёсць 10 новых ноўтбукаў, якімі мы і скарысталіся. Пагадзіцеся, што дзеці праводзяць за камп'ютарам значную частку свайго часу. Дык чаму б нам не зрабіць гэты іх спосаб баўлення часу максімальна карысным? Першыя заняткі ў Code Club адбыліся 2 лютага. Затым я разам з камандай педагогаў нашай школы ўдзельнічала ў хакатоне, таму заняткі для вучняў 3—4 класаў праводзілі валанцёры з ліку навучэнцаў нашага школьнага STEM-цэнтра.

Атрыманыя веды і вопыт удзелу ў розных конкурсах і хакатонах дазваляе дзецям не толькі вучыцца самім, але і навучаць іншых. І валанцёрам, і выхаванцам Code Club такое ўзаемадзеянне спадабалася, усім было цікава. І з задачамі справіліся, і праекты атрымаліся... Вось вам і першы ўдалы вопыт прафарыентацыі! Педагогі ўпэўнены: старшакласнікі і бацькі школьнікаў — гэта рэзерв, які абавязкова трэба мець на ўвазе. Увогуле, пры стварэнні код-клубаў варта арыентавацца ў большай ступені на бацькоў, бо не ўсе дзеці ў дзевяць гадоў маюць уяўленне аб праграмаванні.

Паводле апошняй інфармацыі, на сайце сусветнага руху Code Club зарэгістраваліся ўжо 26 клубаў з Беларусі. А Святлана Шнейдзер запусціла кампанію на платформе MolaMola па зборы сродкаў на падтрымку дзейнасці іх клуба ў Радашковічах (https://molamola.by/campaigns/437).

— Для заняткаў патрабуюцца каляровая раздрукоўка інструкцый па выкананні праектаў, папяровыя блокі праграмы Scratch для бескамп'ютарнага навучання, мікракамп'ютары, прызы для заахвочвання ўдзельнікаў клуба, — тлумачыць яна. — Усе сабраныя сродкі пойдуць на набыццё каляровых шматфункцыянальных прылад, паперы, плат micro:bit. Таксама мы будзем рады і новым валанцёрам у нашым клубе.

— Для запуску Code Club не патрабуецца папярэдні вопыт праграмавання або спецыяльнае абсталяванне, — падкрэслівае Алена Мельчанка. — Каб далучыцца да супольнасці, зусім не абавязкова быць экспертам па кадзіраванні. Можна дапамагчы перакладаць матэрыялы, каб ахапіць дзяцей па ўсім свеце, ахвяраваць сродкі або даць пляцоўку для бясплатных заняткаў. Пасля рэгістрацыі Code Club на сайце сусветнага руху codeclubworld.org валанцёр атрымлівае доступ да праектаў і мноства дадатковых карысных рэсурсаў, сертыфікатаў і плакатаў, якія можна раздрукаваць.

Дабрачынны фонд Raspberry Pi Foundation, які каардынуе сусветны рух, падтрымлівае клубы і валанцёраў з дапамогай анлайн-трэнінгаў, вэбінараў і грамадскіх мерапрыемстваў, рэгулярна праводзіць конкурсы і розыгрышы прызоў. Усё гэта робіцца для таго, каб клубы былі звязаны паміж сабой. На карце можна знайсці Code Club побач з вамі, звязацца з ім і падзяліцца сваімі напрацоўкамі і досведам. Натхненне ў такой справе вельмі важнае. А хто можа натхніць лепш, чым твае адзінадумцы?

Надзея НІКАЛАЕВА.
Фота атрымана ад Code Club Радашковіцкай сярэдняй школы.

Code Club стварае адукацыйнае асяроддзе, якое дапамагае дзіцяці зразумець, што для яго найбольш цікавае: пісаць код для лагічнай задачы, ствараць гульні або займацца дызайнам у анімацыі.

Краіна здароўя

Скажыце, доктар...

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 287-18-36.

Ці трэба лячыць алергію?

Май звычайна выпрабоўвае нас не толькі доўгімі святамі: на яго прыпадае пік абвастрэння сезоннай алергіі. Як перажыць гэты перыяд тым, хто на яе пакутуе, расказалі спецыялісты.

— З пацыентамі, якія маюць алергію, мы працуем круглы год. Але вясной зваротаў крыху больш, — расказвае **дацэнт кафедры геранталогіі і герыятрыі з курсам алергалогіі і прафпаталогій Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Таццяна БАРАНОЎСКАЯ.** — Колькасць выпадкаў алергіі ў свеце расце. Лічыцца, што чым лепш нам жывецца, тым больш алергічных хвароб.

Галоўнай прыкметай алергіі з'яўляецца не тое, як яна праяўляецца, а тое, на што рэагуе арганізм. Прычына заўсёды знешняя, і алергія хутка знікае, калі сыходзіць яе крыніца.

— Наш арганізм аднолькава хваравіта рэагуе ў розных абставінах: пасля ўкусу камара, алергіі на кошку і праз унутраныя прычыны. Але сімптом яшчэ не азначае дыягназ. Абавязкова павінна быць звязка: нешта побач — нам дрэнна, няма гэтай крыніцы — добра, — тлумачыць спецыяліст.

У беларусаў алергія найчасцей праяўляецца з боку органаў дыхання — рынітам ці бранхіяльнай астмай. Крыніцай пераважна служаць квітнеючыя расліны, поўсць хатніх жывёл, кляшчы і хатні пыл.

— Алергік звычайна добра ведае прычыну сваёй немачы. Калі гэта трава, то алергія наступае строга па сезоне, калі поўсць жывёл, то ў той час, калі кошка побач, калі кляшчы, то ад старых рэчаў у старых дамах.

Трэба памятаць, што алергія — гэта невылечная хвароба. Але кантраляваць яе можна, што дазваляе паўнацэнна жыць.

— Для таго каб прымірыць чалавека з алергенам, мы карыстаемся ўсімі сучаснымі метадамі. І лячыць алергію варта. Здараецца, што дзеці вырастаюць з насмаркам і не звяртаюць на яго ўвагу, быццам так і трэба. Калі не лячыць алергію ў лёгкай форме, ёсць небяспека таго, што надыдзе другая, больш цяжкая яе хваля, — падкрэсліла Таццяна Бараноўская.

Сёння малекулярная алергалогія дазваляе больш дакладна вызначаць розныя віды алергенаў, а алергенспецыфічная імунатэрапія — калі невялікая доза алергену ўводзіцца пацыенту для таго, каб арганізм перастаў на яго рэагаваць, — дазваляе на некалькі гадоў забыць пра сваю немач.

Як адзначыў **загадчык алергічнага аддзялення 4-й дзіцячай клінічнай бальніцы г. Мінска Дзмітрый БУЗА,** у дзіцячай алергалогіі сітуацыя не такая светлая, як у дарослай. Каля 20 % дзяцей першага году жыцця маюць скурныя праблемы, больш вядомыя як дыятэз. Гэта першы крок да атапічнага дэрматыту, самага распаўсюджанага алергічнага захворвання дзяцей да трох гадоў. З часам атапічны дэрматыт пераходзіць у іншую форму, якая праяўляецца на органах дыхання, — дэбют здараецца, як правіла, у 5—7 гадоў. Алергічныя захворванні органаў дыхання (ад рыніту да бранхіяльнай астмы) — самыя распаўсюджаныя ў падлеткавай групе. У Беларусі 21 тысяча дзяцей, якія пакутуюць на бранхіяльную астму.

Для аблягчэння сімптомаў пры розных формах гэтай хваробы выкарыстоўваюцца розныя метады. З лёгкімі праявамі дастаткова карыстацца балончыкам 1-2 разы на месяц, але ёсць і цяжкія формы, пры якіх прэпараты патрэбны штодзень.

Алергія на лекі сустракаецца вельмі рэдка, адзначыла Таццяна Бараноўская. Але калі яна ў вас ёсць, абавязкова папярэджвайце ўрача пра такія праявы. Яшчэ адна разнавіднасць — холадавая алергія, калі адкрытыя ўчасткі скуры на холадзе пачынаюць свярбець. Пры сагравanні гэты эфект праходзіць. Калі ж на холадзе сухая скура пашкоджваецца і пачынае лушчыцца, гэта не сапраўдная алергія, а пашкоджанне скуры холадам.

— Сёння шмат лабараторый прапануюць тэсты на алергію, але пытанне аб іх мэтазгоднасці вырашае толькі ўрач, — адзначыла спецыяліст. — Самадыягностыка ў такіх выпадках — дарэмная трата грошай і часу.

ЛЕТНЯЯ НЕЧАКАНАСЦЬ

Кішачныя інфекцыі: што выклікае атручванне і як яго лячыць

Сарваная з дачнага куста і адпраўленая проста ў рот клубніца або шашлык, які мы ўзялі нямытымі рукамі, — гэта і многае іншае можа прымусіць нас літаральна праз гадзіну-другую забыць пра задавальненне летняга адпачынку і адправіцца ў ложак. Летам, калі мы робімся больш актыўнымі, узрастае і колькасць атручванняў.

Традыцыйна рост колькасці кішачных інфекцый пачынаецца з мая і заканчваецца ўвосень.

— Гэта звязана з павелічэннем актыўнасці — людзі выязджаюць на прыроду, адпачываюць на адкрытым паветры, праводзяць святочныя мерапрыемствы і выкарыстоўваюць розныя прадукты, якія могуць быць крыніцай хваробы, — кажа **загадчык супрацьэпідэмічнага аддзялення Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Дзмітрый ГАЛОЦІК.** — Пакуль сітуацыя з кішачнымі інфекцыямі кантралюемая і стабільная. Узровень захваральнасці ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года скарацiўся на 21 %, а па некаторых вострых кішачных інфекцыях устаноўленай этыялогіі — на 26 %.

У нашай краіне традыцыйна лідыруюць вострыя кішачныя інфекцыі, выкліканыя вірусамі. Сёлета іх колькасць таксама знізілася, у прыватнасці па ротавірусах — на 40 %, энтэравірусах — на 50 %.

— Аднак зніжэнне захваральнасці не гарантуе, што не адбудзецца ўспышкі інфекцыі. Харчовыя атручванні нас падпільноўваюць пры любым парушэнні правілаў гігіены і бяспекі захоўвання і прыгатавання прадуктаў. Узбуджальнікі кішачных інфекцый перадаюцца праз ваду, ежу, брудныя рукі, — папярэджвае Дзмітрый Галоцік. — Летам здараюцца выпадкі так званых «вясельных інфекцый», калі гатуюцца салаты, асабліва з маянэзам, на вялікую колькасць гасцей, яны захоўваюцца некалькі гадзін, прычым побач з гарачымі плітамі, дзе гатуюцца астатнія стравы, і робяцца крыніцай успышак атручванняў.

ПРАВІЛЫ БЯСПЕКІ

Гэтыя простыя правілы варта памятаць і выконваць кожнаму.

Не набывайце ежу сумнеўнага паходжання — тую, што прадаецца ў неўстаноўленых месцах (каля ўваходаў у метро і прыпынкаў грамадскага транспарту), якая не мае звестак аб тэрмінах прыдатнасці і ўмовах захавання. Зараз часам «з глебы» прадаюцца нават мяса і паўфабрыкаты, якія ў цёплую пару года павінны захоўвацца ва ўмовах ахалоджання ці замарозкі.

Падтрымлівайце чысціню ў месцах захоўвання, гатавання і ўжывання ежы. Аддзяляйце сырыя прадукты ад прыгатаваных падчас дастаўкі, гатавання і захоўвання.

Прытрымлівайцеся тэхналогіі прыгатавання страў. Прадукты неабходна абавязкова прасмажваць на ўсю глыбіню, пры гэтым наразаць іх варта невялікімі кавалкамі. Стравы, якія захоўваюцца доўга, варта падагравaць, суп даводзіць да кіпення. Пры прыгатаванні мяса важна сачыць за мясным сокам — ён павінен змяніць свой колер. Памятайце, што, ужываючы мяса з крывёю, вы рызыкуеце. Есці яго можна толькі ў тых установах, дзе наладжаны пільны вытворчы кантроль. Прытрымлівайцеся тэрмінаў прыдатнасці прадуктаў: выкінуць такую ежу атрымаецца танней, чым пасля лячыць атручванне. Летам захоўвайце прадукты ў халадзільніку, лепш адразу паставіць туды і прыгатаваныя стравы. Пры хатняй тэмпературы іх рэкамендуецца захоўваць не больш за гадзіну-дзве.

Выконвайце правілы асабістай гігіены. Мыйце рукі перад прыняццем ежы ў любых сітуацыях: калі побач няма чыстай вады, карыстайцеся антысептыкам ці вільготнымі сурвэткамі. Пры выездзе на вадаём бярыце з сабой запас пітной вады, каб была магчымасць памыць прадукты і прытрымлівацца правілаў гігіены.

ПРЫ ВЫЕЗДЗЕ ЗА МЯЖУ

Медыкі папярэджваюць, што з тымі хваробамі, якіх у нас няма, можна сустрэцца за мяжой — у краінах Азіі, Турцыі, Егіпце і нават Еўропе. Гепатыт А, брушны тыф, халера могуць быць шырока распаўсюджаны ў тым рэгіёне, куды вы накіроўваецеся.

Таму асабліва важна не ўжываць сырыя прадукты, у прыватнасці мяса, не піць ваду з невядомых крыніц, не купацца ў неўстаноўленых месцах, не ўжываць морапрадукты, прыгатаваныя ў сумнеўных умовах. Апошнія, дарэчы, могуць здабывацца ў прыбярэжнай зоне, куды скідваюцца сцёкі, і назапашваць шкодныя рэчывы.

БЕЗУПЫННАЕ РАССТРОЙСТВА

Калі ж шкодны мікраарганізм усё ж трапіў да вас, як правіла, праз 6—12 гадзін ён нагадае пра сябе. Але пры некаторых інфекцыях, у прыватнасці гепатыце А, інкубацыйны перыяд можа дасягаць 35 сутак.

— Інкубацыйны перыяд складае ад паўгадзіны да трох сутак. Чым ён карацейшы, тым большую дозу інфекцыі вы атрымалі і тым больш патагенныя мікраарганізмы, — кажа **намеснік галоўнага ўрача Гарадской клінічнай інфекцыйнай бальніцы г. Мінска Святаслаў ВЕЛЬГІН.**

Кішачныя інфекцыі небяспечныя найперш стратай вадкасці і электралітаў, якія арганізм губляе падчас дыярэі і рвоты. Разам з тым ён губляе запасы натрыю і хлору. А гэта, у сваю чаргу, вядзе да аслаблення арганізма, зніжэння артэрыяльнага ціску, страты прытомнасці.

— Таму пры кішачных інфекцыях важна захоўваць пітны рэжым. Прычым піць не проста ваду — ёсць сродкі для аральнай дэгідратацыі. Гэта сумесі пад рознымі гандлёвымі назвамі, якія ўтрымліваюць неабходныя для арганізма соль, цукар. Іх разводзяць у кіпячонай вадзе і ўжываюць да 1,5 літра ў суткі. Калі стан не дазваляе піць, трэба звяртацца да ўрача, які прызначыць увядзенне солевых растворaў парэнтэральна. Асабліва небяспечна абязводжванне ў дзяцей, таму іх, як правіла, шпіталізуюць, — папярэджвае Святаслаў Вельгін.

Яшчэ адна праблема пры кішачных інфекцыях — інтаксікацыя. Мікраарганізмы выдзяляюць таксіны, якія вядуць да павышэння тэмпературы цела, галаўнога болю і іншых непрыемных сімптомаў. Змагацца з гэтым можна энтэрасарбентамі, самы просты з якіх — усім вядомы актываваны вугаль. Яны ліквідуюць прадукты жыццядзейнасці шкодных мікробаў і аблягчаюць стан.

АНТЫБІЁТЫКІ ПАЧАКАЮЦЬ

Антыбіётыкі медыкі не раяць прымаць пры кішачных інфекцыях, акрамя тых выпадкаў, калі вы знаходзіцеся за мяжой і медыцынская дапамога недаступная.

— Рэцэптурны антыбіётык — цыклафлаксацын можа прымяняцца, калі на адпачынку здарылася дыярэя. Больш даступны і бяспечны прэпарат — нітафураксазід. Гэта кішачны антысептык, які дазваляе кантраляваць інфекцыю на ўзроўні кішэчніка, — тлумачыць Святаслаў Вельгін.

Вельмі важна падчас кішачнай інфекцыі прытрымлівацца дыеты. Ёсць шэраг прадуктаў, якія арганізму цяжка ператравіць, калі парушана стравальная функцыя. Гэта малако, свежыя гародніна і фрукты, вострая і смажаная ежа. Мяса пажадана ўжываць у гэты час у выглядзе паравых катлет.

Стравaванню можна дапамагчы ферментамі, гэта паскорыць выздараўленне. Яшчэ адзін кірунак лячэння — нармалізацыя мікрафлоры страўнікава-кішачнага тракту. Для яе аднаўлення таксама існуе шэраг прэпаратаў.

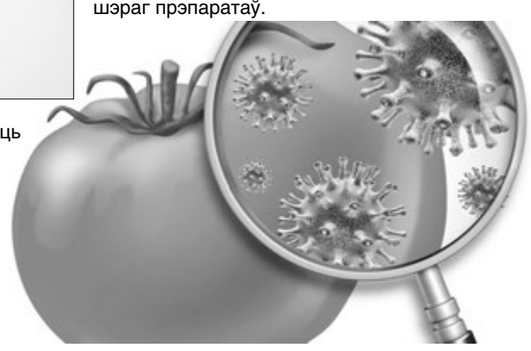

Дзеці вайны

ЯК ГЭТА ЦУДОЎНА — ЖЫЦЬ!

Гісторыя маленькай вязніцы

— Ах ты шкода гэтакая! Ідзі адгэтуль, ідзі!

Трохгадовая дзяўчынка насупілася, паглядзела на маму і пабегла за печку. Там яна гучна заплакала. За печкай жылі кацяняты. Яны ўжо падраслі, і з імі можна было гуляць. На гэты раз Поля прыбегла да пухнатых сяброў падзяліцца сваім горам: мама незадаволена! Яна прыціскала кацянят да мокрага ад слёз твару і паўтарала: «Кацяняткі вы мае, кацяняткі», — а потым зноў пачынала раўці ад жалю да сябе.

Гэту гісторыю 80-гадовая Паліна Гендзік пачула ад сваёй маці. Некалі яна расказвала яе дачцэ і ўсміхалася. Цяпер Паліна Аляксандраўна дзеліцца ёю з намі. Паліна Аляксандраўна жыве ў горадзе Сянно ўжо шмат гадоў. Тут яна выйшла замуж і нарадзіла дачку, тут адпрацавала ўсё жыццё ўрачом і выйшла на пенсію... У дзіцячым узросце Паліна стала вязнем канцлагера. Доўгі час у яе не было магчымасці расказаць пра гэту частку свайго жыцця...

Жанчына стала хадзіць па дамах, шукаць прытулак. Але такіх, як яна, была не адна сотня. Таму часта начавалі на паддашку сярод бруду і ануч. Харчаваліся тым, што давалі людзі. Было, што на іх спускалі сабак.

— Мы доўга маўчалі, бо лічылася, што вязні — здраднікі, — спакойна і без крыўды расказвае Паліна Аляксандраўна. — Я нават не распытвала маму, бо нутром адчувала — нельга. Вязнямі была амаль уся мая сям'я: тата, маці і я з братам.

Сітуацыя змянілася ў 90-х. З таго часу Паліна Аляксандраўна не хавае сваю гісторыю, бо ўпэўнена: калі людзі ўсвядомяць, што адбывалася ў тыя часы, то змогуць зразумець, што жыццё — гэта цуд...

Яна добра памятае той летні дзень. За акном сталі чутныя роў матацыклаў і нямецкая гаворка. Дома былі ўсе: тата, якога накіравалі з фронту дамоў на лячэнне, мама і старэйшы шасцігадовы брат Валодзя. Раптам у хату ўварваліся людзі ў зялёнай форме і сталі выштурхваць іх з дому. Маці падхапіла малую на рукі.

— Я адчувала страх ва ўсім целе, — успамінае Паліна Аляксандраўна. — Здавалася, страх быў паўсюль: у доме, на вуліцы, у паветры. Людзі не разумелі, што адбываецца.

Напэўна, гэта была нейкая карная аперацыя, бо ноччу ў вёску часта наведваліся партызаны... Старых загналі ў хлеў і падпалілі. Людзі плакалі.

— Наш дом таксама падпалілі. Я глядзела, як ён гарыць... Было невыносна горача... Я не памятаю твары гэтых людзей, толькі іх боты, зялёную форму і матацыклы, — Паліна Аляксандраўна адварочваецца ад нас, каб набраць паветра і супакоіць дрыжачы голас.

Да нашага прыезду жанчына рыхтавалася. У маленькай кухні светла. Час ад часу гучна працуе халадзільнік. Стол, за якім мы сядзім, стаіць якраз каля акна, праз якое ярка свеціць сонца. Вясна. Ледзь чутна шчабятанне птушак.

— Вось яшчэ ўнучка мне цукеркі прывезла... Частуйцеся. Ведаеце, я так добра ніколі не жыла, як цяпер...

У той дзень есці ёй не хацелася. Людзей гналі па дарозе пешшу да чыгуначнай станцыі ў Верхнядзвінску. Ішлі жанчыны, мужчыны, дзеці... Ішлі моўчкі. На станцыі Полю з сям'ёй загналі ў вагон для перавозкі скаціны. Як толькі дзверы зачыніліся, стала цёмна. Людзі пачалі гучна плакаць. А маленькая Паліна глядзела на святло, якое прабівалася скрозь вентыляцыйны люк.

— Там было невыносна цесна і душна. Мы стаялі вельмі шчыльна адно да аднаго. У роце было суха — вельмі хацелася вады... Я не памятаю, як нас прывезлі ў рыжскі лагер Саласпілс. Але памятаю, што маму пастрыглі. Абдалі са шланга халоднай вадой і далі надзець паласатую кашулю.

Поля плакала і крычала. Яе з братам адарвалі ад маці і пагналі з іншымі дзецьмі ў асобны барак. Там былі трохпавярховыя драўляныя нары, на якіх ляжалі салома і нейкія анучы. Шасцігадовы Валодзя палажыў Полю на нары. Яна дрыжала. Ён гладзіў і абдымаў маленькую сястрычку, нешта шаптаў ёй, спрабуючы супакоіць. Хутка да іх падышоў і стрыечны брат Федзя. Ён таксама стаў супакойваць Полю. Але хто б ведаў, як страшна гэтым хлопчыкам было самім...

— Дарослых у лагеры накіроўвалі працаваць на чыгуначную дарогу. А з нас, дзяцей, выпампоўвалі кроў для салдат, ставілі нейкія эксперыменты. Разумееце, я пражыла 80 гадоў і ўсё ніяк не магу гэта ўсвядоміць, забыць...

Маленькая Паліна слабела на вачах. Яна не заўсёды нават магла есці, і кармілі дрэнна: нейкім незразумелым варывам, у якім поўзалі чарвякі.

Здавалася, хіба можа быць нешта горшым для дзяўчынкі? Аказалася, можа. У адзін з такіх дзён роднага брата малой некуды забралі.

— Больш моцных дзетак немцы сталі аддаваць на ўсынаўленне. І майго брата вырашыла забраць нямецкая сям'я. У іх не было сына. Валодзя ім расказаў, што ў яго засталіся родныя ў лагеры. Гэта былі добрыя людзі. Яны прыйшлі да маці прасіць у яе дазволу, каб забраць Валодзю. Маці не згаджалася. Але якія ў вязня маглі быць правы? З іншага боку, гэта быў шанец выжыць хоць бы для Валодзі.

Калі немцы сталі адступаць, тая сям'я вярнула Валодзю бацькам. Аднак усіх вязняў з лагера не адпусцілі, а павезлі ў Аўстрыю, у іншы лагер Бешасафіт. Там сям'я Гендзікаў пакутавала яшчэ два гады.

Маленькая Поля ўспамінала, як апрытомнела ў нейкай лякарні. Яна расплюшчыла вочы і ўбачыла, што ляжыць у невялікім, агароджаным борцікамі ложку. Поля паспрабавала ўстаць... але не змагла. У палату ўвайшла прыгожая жанчына ў чорнай сукенцы з белым фартухам і ў галаўным уборы, які звычайна носяць каталіцкія манашкі. Яна паставіла невялікі ўслончык з талерачкай на ложак і стала карміць малую.

— Мяне даволі доўга так даглядалі, — успамінае Паліна Аляксандраўна. — Клопат гэтых жанчын паставіў мяне на ногі. Неўзабаве я быццам ажыла, і мяне накіравалі ў іншую палату, дзе ўжо жылі нейкія дзеці.

Потым па яе прыйшла мама. Гэта быў месяц май, прырода прачыналася і давала надзею на лепшае жыццё. Ішоў 1945 год, калі Паліна з маці выйшлі за вароты канцлагера. Але куды ісці ў чужой краіне? Жанчына стала хадзіць па дамах, шукаць прытулак. Але такіх, як яна, была не адна сотня. Таму часта начавалі на паддашку сярод бруду і ануч. Харчаваліся тым, што давалі людзі. Было, што на іх спускалі сабак. Так яны пражылі некалькі месяцаў. Толькі ў жніўні быў арганізаваны пераезд вязняў назад, на радзіму.

— Якое гэта было шчасце! — усхвалявана гаворыць Паліна Аляксандраўна. — Гэта быў кароткі перыяд, калі наша сям'я ўз'ядналася, мы знайшлі адно аднаго. Разам, мама, тата, я, Валодзя селі на параход і накіраваліся дадому. З намі плылі і савецкія салдаты. Яны падарылі Валодзю мандаліну. Гэта была наша сямейная рэліквія. Не толькі брат, але і я навучыліся на ёй іграць.

Сям'ю Гендзікаў прывезлі ў Рыгу. Але... там іх зноў разлучылі. Бацьку адразу забралі і накіравалі аднаўляць завод у Адэсу, а маці засталася адна з двума дзецьмі на руках. Жанчына ўспомніла, што на мяжы з Беларуссю ў іх жывуць сваякі, і накіравалася туды. Іх прынялі. Накармілі. Але ноччу на хутар напалі. Уварваліся нейкія людзі і сталі збіваць гаспадароў за тое, што прытулілі «чужакоў». Раніцай сям'я Гендзікаў накіравалася ў бок Беларусі. Ужо на радзіме стала ўсё больш-менш наладжвацца. Пасяліліся ў сваякоў. Паліна з братам пайшлі ў школу. Маці цяжка працавала, каб пракарміць сям'ю. Былі і шчаслівыя моманты ў маленькай Полі нават у тыя складаныя часы.

— Я памятаю, як бацька вярнуўся дамоў. Радасць цераз край, слёзы мамы... І мы ўсе цалуем адно аднаго, абдымаемся, — Паліна Аляксандраўна ўсміхаецца.— А потым — нараджэнне сястрычкі, новы дом і маё першае каханне...

Яна з трапятаннем перабірае старыя фотаздымкі і пажоўклую паперу, на якіх напісаны вершы, прысвечаныя ёй.

— Кожны дзень — каштоўны,— гаворыць на развітанне Паліна Аляксандраўна. — Кожны дзень! Шчасце, што мне ўдалося даведацца, як гэта цудоўна — жыць!

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.
Фота Таццяны ТКАЧОВАЙ.

ЗНАХОДКА З АСАБІСТЫМ НУМАРАМ

Супрацоўнікі Чырвонага Крыжа знайшлі ордэн Айчыннай вайны II ступені ў рэчах гуманітарнай дапамогі.

У лістападзе на сталічных вуліцах з'явіліся кантэйнеры, у якія можна здаць непатрэбнае адзенне. Рэчы, якія сюды трапляюць, Беларускае таварыства Чырвонага Крыжа сартуе і перадае тым, хто мае ў іх патрэбу. Аднак у красавіку ў рукі супрацоўнікам арганізацыі трапіла рэч, якую наўрад ці нехта асмеліцца прымераць, — ордэн Айчыннай вайны II ступені.

— Дагэтуль знаходзілі ў адзенні рознае. Народ перад тым, як несці рэчы ў кантэйнер, не заўсёды іх праглядвае. Вось і трапляюць да нас старыя кашалькі, правы кіроўцы і нават банкаўскія карткі. Праўда, усё адзенне ў самым пачатку пасля сартавання адпраўляецца на дэзынфекцыю. Яго адпарваюць пад тэмпературай 300 градусаў. Ад паперы і пластыку пасля такога ўздзеяння нічога не застаецца. Таму не варта забываць асабістыя рэчы ў кішэнях, — расказвае **Андрэй БАГДАНАЎ, галоўны спецыяліст Мінскай гарадской арганізацыі Чырвонага Крыжа.** — Ордэн мы знайшлі не ў самім адзенні, а ў скрыні, дзе яно было. Як ён туды трапіў — таямніца. Хутчэй за ўсё, нехта паклаў разам з рэчамі, а ён выкаціўся. Цікава, што на адваротным баку ордэна шмат сажы, быццам ён пабываў на пажары.

Паколькі ўзнагарода нумарная, супрацоўнікі Чырвонага Крыжа ўзяліся за пошукі ўладальніка. Спачатку дасылалі запыты ў беларускія архівы, пасля ў Цэнтральны архіў Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі, дзе захоўваецца інфармацыя савецкіх часоў.

Андрэй БАГДАНАЎ спачатку знайшоў узнагароду ветэрана, а цяпер шукае сваякоў удзельніка Вялікай Айчыннай вайны.

— Аказалася, што належаў ордэн **Іосіфу Ільічу МЕЛЯШЧЭНЮ 1922 года нараджэння.** Ён нарадзіўся і жыў у вёсцы Знаменка Жыткавіцкага раёна. Запыт на пошук сваякоў мы адправілі ў МУС. Працэдура не хуткая, таму пакуль чакаем адказ, — падзяліўся **спецыяліст Чырвонага Крыжа па пошукавай дзейнасці Ідаэль ГЕРЭРА.** — Увогуле, наша арганізацыя даволі актыўна працуе ў сферы пошукаў загінулых падчас Вялікай Айчыннай вайны. Пачынаючы з 1995 года да нас паступіла каля 30 тысяч запытаў на пошукі, прыкладна палова спраў была закрыта з паспяховым вынікам.

Пакуль праваахоўныя органы займаюцца пошукамі сваякоў уладальніка ордэна, Андрэй Багданаў правёў сваё невялічкае «расследаванне».

— Патэлефанаваў знаёмым з Жыткавіцкага раёна. Высветлілася, што ў Знаменцы большая частка жыхароў з прозвішчам Меляшчэня. Аднак знайшліся людзі, якія памятаюць Іосіфа Ільіча і ведаюць, дзе ён пахаваны. Кажуць, што сын яго даўно з'ехаў жыць у Мінскую вобласць, але і яму зараз павінна быць за 70. Таму спадзяёмся, што ў хуткім часе ўдасца выйсці на ўнукаў і разабрацца ў сітуацыі.

Ганна КУРАК, фота аўтара.

Урок мужнасці

Медалі для праўнукаў

У атрадзе яго звалі Косцем, ці «французам». На яго раўняліся, бо бачылі, на якія дзёрзкія выхадкі ў баях гатовы пайсці гэты чалавек. Ён мог захапіць палоннага і з такой здабычай залегчы ў засаду, класці ўзрыўчатку на рэйкі, проста пад колы цягніка, калі не хапала зброі, прапанаваць здабыць яе ў ворага. Сціплы і негаваркі, Конрад Мадэй кіраваў групамі мінёраў, штурмавымі групамі, якія разграмілі не адзін варожы гарнізон, у тым ліку і ўзмоцнены нямецка-паліцэйскі гарнізон у Бялынічах. Дарэчы, тут ён захапіў нямецкую гармату і сумеў з яе адкрыць агонь па фашыстах. Не раз ён рызыкаваў жыццём, і дзіва, як яму ўдавалася выходзіць цэлым і выводзіць сваіх людзей з самых складаных сітуацый.

Калі пачалася вайна, Конрад Мадэй сам папрасіўся на фронт. Ён быў чэмпіёнам і рэкардсменам Масквы па плаванні, працаваў трэнерам у спартыўным клубе «Дынама». Таму хлопца разам з іншымі спартсменамі ў складзе атрада спецыяльнага прызначэння «Слаўны» накіравалі для правядзення дыверсійных работ на акупаваную немцамі тэрыторыю...

Сёння пра подзвігі Мадэя можна даведацца дзякуючы ўцалеламу дзённіку, які вёўся ў атрадзе ў 40-я гады. Копія гэтага дзённіка папоўніць экспазіцыю музея 45-й школы Мінска. Яе падарылі ўстанове адукацыі ветэраны арганізацыі контрразведчыкаў. Рэч у тым, што ў гэтай школе вучыліся ўнучкі адважнага партызана, а сёння там атрымліваюць веды два яго праўнукі.

Днямі прадстаўнікі Беларускай грамадскай арганізацыі ветэранаў КДБ «Гонар» сустрэліся з навучэнцамі школы, уручылі нашчадкам Мадэя ганаровыя медалі і дакументы, якія сведчаць пра подзвігі іх дзядулі, у тым ліку характарыстыкі, якія збіраліся, каб прысвоіць Конраду Андрэевічу званне Героя Савецкага Саюза.

Сустрэча прайшла ў межах рэспубліканскай акцыі «Беларусь памятае».

Падчас урока мужнасці ганаровыя госці расказалі дзецям пра кнігу «Астравы памяці», у якой напісана пра подзвігі Конрада Мадэя і пра адзін з самых вядомых дыверсійных атрадаў «Слаўны». Таксама ў кнізе апублікаваны ўспаміны партызанаў і разведчыкаў, эксклюзіўныя дакументы, фатаграфіі з сямейных архіваў, інфармацыя пра пошукавую работу, якую праводзіць арганізацыя ветэранаў КДБ. Там жа надрукаваны і дзённік, які вёў начальнік штаба атрада «Слаўны» Міхаіл Абаротаў. Тут падрабязна апісваюцца бавыявя сутыкненні, у якіх удзельнічаў атрад, згадваюцца імёны і месцы пахавання байцоў. Як расказаў сябра Савета ветэранскай арганізацыі ўпраўлення ваеннай контрразведкі КДБ, падпалкоўнік у адстаўцы Вячаслаў Баршчэўскі, дзякуючы запісам, зробленым у дзённіку, удалося знайсці сцёртыя вайной прозвішчы байцоў, у тым ліку і немцаў, якія перайшлі на бок партызанаў. Але вось з адным прозвішчам загінулага салдата, які згадваецца ў дзённіку, узніклі праблемы. Пошукавікі просяць адгукнуцца сваякоў ураджэнца Бялыніч Дзеравяшкіна Валянціна Іванавіча 1927 года нараджэння...

Сваякі Мадэя беражліва захоўваюць інфармацыю пра дзядулю: у вялізнай скрыні складзены старыя фатаграфіі, узнагароды, выразкі з газет. Час ад часу гэта скрыня адкрываецца, і пра гераічнага дзядулю расказваюць дзецям... Але жыве памяць пра вайну і ў іншых сем'ях навучэнцаў 45-й школы — дзеці збіраюць інфармацыю і фатаграфіі сваіх дзядоў для інфармацыйнага стэнда, прысвечанага ваенным падзеям. У школе дзейнічае шыкоўны музей, дзе гасцям, акрамя іншага, заўсёды гатовы расказаць пра газету «Звязда» і герояў-падпольшчыкаў, якія яе выдавалі ў гады вайны.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Пытальнік

«Апошні свой бой прыняў у Венгрыі...»

Як знайсці месца пахавання роднага чалавека?

«Добры дзень. Я, Агапава (Цеплякоўская) Ніна Астапаўна, ураджэнка с. Азарычы Гомельскай вобласці, з'яўляюся пляменніцай Праскоўі Іванаўны Цеплякоўскай, маці майго стрыечнага брата — сапёра, радавога 303-й стралковай Верхнедняпроўскай Чырвонасцяжнай дывізіі Цеплякоўскага Аляксандра Міхайлавіча, які прыняў апошні бой 5.12.1944 года каля хутара Радваніцкі Будапешцкай вобласці Венгрыі. Апошняе, што пра яго вядома, — пахаваны ў брацкай магіле там жа, каміт. Пешт—Піліс—Шолт—Кішкун, Асодская акр., хутар Радваніцкі, брацкая магіла 12138. Па іншых звестках, ён пахаваны ў с. Ненінцы. Прашу вас даць канкрэтныя звесткі мясцовых арганізацый для ўдакладнення абставін гібелі майго сваяка... Пакідаю кантактнай асобай свайго сына Сяргея».

Вось такі электронны ліст, які мы прыводзім амаль што даслоўна, атрымала рэдакцыя. Зыходзячы з атрыманай у ім інфармацыі, паспрабуем у меру сваёй кампетэнцыі даць адказ на яго. Зараз дзякуючы інтэрнэту пошукі патрэбных звестак спрасціліся і іх можна весці самастойна, чым, відаць, і зоймецца сын заяўніцы Сяргей.

Найперш трэба заняцца зборам звестак, якія зможаце знайсці, — удакладніце прозвішча, імя, імя па бацьку таго, каго будзеце шукаць (магчымыя памылкі ў напісанні), месца нараджэння, месца жыхарства да вайны, ваенкамат, якім салдат быў прызваны, адрас родных, партыйнасць (воінскае званне і апошняе месца службы вядомыя). Калі захаваліся пісьмы, з іх вы даведаецеся пра нумар палявой пошты. Род войскаў (сапёр), вайсковая частка (дывізія) ужо таксама вядомыя.

Далей пошукі можна пачаць з абагульненага банка даных «Мемарыял», вы Цэнтральнага архіва Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі (сайт obd-memorial.ru), у якой ёсць амаль усе воінскія пахаванні байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі. Запаўняючы адпаведныя графы ў пошукавіку, дасведчаныя людзі раяць эксперыментаваць з іх напісаннем, мяняючы літары ў імені, прозвішчы, — не ўсе пісары былі вельмі адукаваныя, а архіўны дакумент мог дрэнна захавацца. На форумах даюцца парады, што, правяраючы звесткі пра чалавека, трэба адкрыць укладку «пашыраны пошук» і рабіць спробы, набіраючы толькі прозвішча, потым прозвішча і імя, затым — поўныя даныя. Таксама можна праверыць інфармацыю, задаўшы параметр прозвішча, а імя і імя па бацьку даваць толькі ініцыяламі.

Калі гэты спосаб плёну не даў, пошукі можна прадоўжыць. У лісце гаворыцца, што салдат прыняў свой апошні бой. Быў забіты ці памёр ад ран? Калі апошняе, трэба пісьмова звярнуцца ў архіў ваенна-медыцынскіх дакументаў філіяла Цэнтральнага архіва Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі (191180, г. Санкт-Пецярбург, Лазараўскі завулак, д. 2). Такім чынам, магчыма, атрымаецца па пашпарце воінскага пахавання (калі яно было шпітальным) знайсці канкрэтную інфармацыю аб месцы апошняга прытулку байца.

Памятаеце, мы згадвалі пра інфармацыю аб ваенкамаце, якім прызываўся чалавек? У кожным раёне ёсць Кнігі памяці, дзе, не выключана, могуць быць зведскі пра баявы шлях і месца пахавання сваяка. Можна паспрабаваць накіраваць запыт і ў Цэнтральны архіў Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі (142100, Маскоўская вобласць, г. Падольск, вуліца Кірава, д. 74). Трэба толькі памятаць, што пісьмовых адказаў давядзецца чакаць дастаткова доўга — мінімум паўгода.

Калі вярнуцца да тэмы пошукаў у інтэрнэце, дык у сецівe ёсць яшчэ іншыя рэсурсы, якія можна скарыстаць. Напрыклад, Soldat.ru — старэйшы расійскі партал па ўстанаўленні лёсаў загінулых вайскоўцаў ці тых, хто прапаў без вестак.

Яшчэ адзін варыянт — паспрабаваць звярнуцца ў консульскі аддзел пасольства краіны ў Венгрыі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Праблема і рашэнне

КАБ СУСЕДСТВА БЫЛО БЯСПЕЧНЫМ

Магілёў яшчэ з савецкага часу пазіцыянаваўся як горад вялікай хіміі. І ў першую чаргу гэта было звязана з тым, што тут быў пабудаваны гігант хімічнай прамысловасці «Магілёўхімвалакно». Сёння прадпрыемства значна паменшылася ў памерах, некаторыя яго пляцоўкі наогул закрыліся, але былая прамзона ператварылася ў пляцоўку СЭЗ «Магілёў», дзе на цяперашні час дзейнічае некалькі хімічных прадпрыемстваў. Іх прысутнасць адчуваюць жыхары не толькі бліжэйшых вёсак, але нават ускраін горада. Прадпрыемствы вінавацяць не без падставы. Летась абласная пракуратура распачала крымінальную справу ў адносінах да шэрагу прадпрыемстваў СЭЗ «Магілёў» і ЖКГ Магілёўскага раёна, якіх абвінаваціла ў скідах сцёкавых вод у мясцовую рэчку Дзягцярку. Парушэнне было ліквідаванае, але горкі прысмак застаўся. А хутка на чацвёртай пляцоўцы СЭЗ запрацуе яшчэ адно прадпрыемства — «Омск Карбон Магілёў». І жыхары бліжэйшых да яго населеных пунктаў хвалююцца, наколькі бяспечным будзе гэтае суседства.

ЗАЎВАГІ ПРЫМАЮЦЦА

Летась у лістападзе на стадыі пробнага запуску «Омск Карбон Магілёў» ужо паспеў трапіць у спіс патэнцыйна небяспечных — жыхары аграгарадка Вейна паскардзіліся, што ў гэты дзень іх пасёлак накрыла сажай. Між тым прадпрыемства ўжо гатова распачаць работу на поўную магутнасць. Завод пабудаваны, у яго укладзены вялікія інвестыцыі, якія падмацавалі эканоміку вобласці. Ён збіраецца выпускаць экспартна-арыентаваную прадукцыю, на якую ёсць попыт і ў Беларусі, і за яе межамі. Але перш за ўсё трэба зрабіць, каб ад яго дзейнасці не пацярпела экалогія Магілёва. Пра гэта і ішла размова на адным з апошніх грамадскіх абмеркаванняў, дзе разглядалася ацэнка ўздзеяння прадпрыемства на навакольнае асяроддзе (АУНА). Без яе зацвярджэння прадпрыемства не мае права распачаць сваю дзейнасць. Але перад тым як трапіць на дзяржэкспертызу ў Рэспубліканскі цэнтр пры Мінпрыродзе, дакумент павінен прайсці грамадскае абмеркаванне.

Дзе і калі яно адбудзецца, можна было даведацца з сайта Магілёўскага райвыканкама. У будынку дома культуры аграгарадка Вейна сабраліся ўсе зацікаўленыя. Населены пункт знаходзіцца ўсяго за некалькі кіламетраў ад прадпрыемства, а менавіта чацвёртай пляцоўкі СЭЗ «Магілёў». Людзі вельмі заклапочаны такім суседствам, некаторыя жыхары прыйшлі нават з дзіцячымі калясками.

— Мы пераехалі сюды жыць паўтара года таму, і я вельмі хвалююся за будучыню сваіх дзяцей, — падзялілася адна з жыхарак. — Асабліва пасля таго, як убачыла тую сажу пасля пробнага запуску завода. У мяне ў зале было адчынена акно, і, калі я прыйшла з работы, цюль быў чорнага колеру. І я не змагла яго адмыць. Болей такога не здаралася, але пахі ад іншых прадпрыемстваў адчуваюцца дагэтуль. Сёння, напрыклад, быў пах гарэлых шын і смалы.

Калі завод зробіць якасныя ачышчальныя збудаванні і паставіць фільтры, якія адпавядаюць сусветным стандартам, ніхто супраць яго не будзе, — кажуць жыхары аграгарадка. Але пакуль сумняваюцца, што гэта спраўдзіцца.

ШТО РОБІЦЦА ДЛЯ ЭКАЛОГІІ

Ад прадпрыемства на грамадскае абмеркаванне прыйшлі тэхнічны дырэктар, юрыст і эколаг. У «прэзідыум» таксама ўвайшлі дэпутат Палаты Прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Анатоль Хішчанка, намеснік старшыні Магілёўскага райвыканкама Мікалай Шапялевіч, прадстаўнікі праектнай арганізацыі, раённай інспекцыі і абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, адміністрацыі СЭЗ «Магілёў».

Спачатку слова бярэ **тэхнічны дырэктар ІТАА «Омск Карбон Магілёў» Сяргей ЛУТАВІНАЎ,** які запэўнівае, што прадпрыемства на 99,9 % бяспечнае.

— Нашы тэхналогіі адпавядаюць усім сусветным стандартам у галіне навакольнага асяроддзя, — адзначыў ён. — У прыватнасці, закуплена ўстаноўка герметычнага зліву, якая выключае верагоднасць праліву небяспечных для экалогіі прадуктаў. Мы выкарыстоўваем фільтравальную тканіну, якая дазваляе амаль цалкам улоўліваць дробныя часціцы. Вядомы расійскі вытворца кацельнага абсталявання спецыяльна зрабіў пад нашы разлікі катлы-ўтылізатары, каб утылізацыя была максімальна эфектыўная. Установлена сістэма аўтаматычнага кантролю, якая бесперапынна будзе весці маніторынг выкідаў. Збіраемся павялічыць нашы трубы ў два разы — да 140 метраў. Гэта для таго, каб павялічваць зону рассейвання і звесці да мінімуму тое, што можа аказацца на зямлі.

Потым эколаг прадпрыемства па палічках раскладвае, як будзе працаваць завод, якія найбольш небяспечныя для здароўя рэчывы пры гэтым утвараюцца, як яны будуць нейтралізавацца. Паводле яго слоў, асноўныя забруджвальнікі — дыяксід серы (амаль 58 %), аксід азоту (32 %), аксіды вугляроду (7 %).

Афіцыйныя асобы сцвярджаюць, што за дзейнасцю як прамзоны СЭЗ «Магілёў», так і кожнага яго прадпрыемства паасобку вядзецца строгі кантроль.

Анатоль ХІШЧАНКА трымае на кантролі пытанне па «Омск Карбоне Магілёў».

— Створана рабочая група, у якую ўвайшлі прадстаўнікі Мінпрыроды, Магілёўскага аблвыканкама, нашага Камітэта для маніторынгу ў раёне пляцоўкі СЭЗ «Магілёў», — паведаміў **намеснік старшыні абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Канстанцін ЦЕПЛЯКОЎ.** — Інфармацыя пра экалагічны стан на 4-й пляцоўцы СЭЗ размяшчаецца ў нас на сайце, будзем перадаваць яе і ў сельскі савет. За станам атмасфернага паветра ў населеным пункце і на мяжы санітарнай зоны СЭЗ «Магілёў» сочаць лабараторыя Магілёўаблгідрамета і санслужба. Высновы на падставе аналізу выкідаў гэтых прадпрыемстваў робіць рэспубліканскі Цэнтр аналітычнага кантролю ў галіне аховы навакольнага асяроддзя. Наладжаны кантроль і за сцёкавымі водамі, якія ідуць па канале ў раку Дзягцярка. Акрамя таго, Магілёўаблгідрамету ў хуткім часе будзе перададзена сістэма з васьмі аналізатараў, якія аснашчаны датчыкамі кантролю забруджваючых рэчываў. Гэтыя аналізатары будуць перадаваць інфармацыю ў рэжыме рэальнага часу.

Праблема ўздзеяння вытворчасці на экалогію стала галоўнай тэмай размовы.

Намеснік старшыні Магілёўскага райвыканкама Мікалай ШАПЯЛЕВІЧ, у сваю чаргу, запэўнівае, што з боку кантралюючых органаў Магілёва і Магілёўскай вобласці будзе наладжаны пастаянны кантроль, і ўдакладняе, што зараз прадпрыемства «Омск Карбон Магілёў» актыўна працуе над тым, каб максімальна ўдасканаліць сваю сістэму ачысткі.

ПАТРЭБНА ЛАБАРАТОРЫЯ І ПАДАТАК ЗА «ШКОДНАСЦЬ»

Насельніцтва ўхваляе ўсе гэтыя крокі, але лічыць, што іх недастаткова.

— Я вывучыў усе 300 старонак АУНА і знайшоў інфармацыю, што пры ветраным надвор'і выкіды могуць дасягаць двухкіламетровай зоны ва ўсходнім кірунку, — кажа жыхар Магілёва Дзмітрый. — Гэта якраз тое самае месца, дзе мы зараз з вамі сядзім. Аграгарадок знаходзіцца, лічы, у зоне максімальна магчымага шкоднага ўздзеяння.

Спецыяліст ад прадпрыемства папраўляе, што не «зона максімальна магчымага шкоднага ўздзеяння», а «зона максімальнага ўздзеяння». Маўляў, гэта прынцыпова. І ўдакладняе, што шкоднае ўздзеянне на арганізм чалавека адбываецца пры павелічэнні канцэнтрацыі шкоднага рэчыва да найбольшай дапушчальнай (НДК), а тут усяго 0,1—0,2 ад гэтай велічыні.

Людзей хвалюе таксама, ці ўлічвалася пры распрацоўцы АУНА магчымае шкоднае ўздзеянне на экалогію суседніх прадпрыемстваў. Бо сярод рэчываў, якія ўтвараюцца падчас іх дзейнасці, ёсць такія, якія, узаемадзейнічаючы, могуць узмацняць негатыўны эфект. Той жа тэхнічны вугляród, напрыклад, назапашвае на сваёй паверхні іншыя хімэлементы (з'яўляецца сарбентам) і становіцца яшчэ больш агрэсіўным. Былі пытанні і пра лесаахоўную паласу, якая ў свой час была знішчана, так што зараз практычна не засталося бар'еру паміж бліжэйшымі населенымі пунктамі і прамзонай.

— Неабходна стварыць жорсткую сістэму штодзённага кантролю за выкідамі ў атмасферу і ваду, — лічыць магілёўскі актывіст **Леанід ПЛАТОНЕНКА.** — Станцыя аўтаматычнага маніторынгу — гэта добра, але яна не вырашыць у комплексе пытанне з усімі гэтымі прадпрыемствамі. Яна зможа кантраляваць спектр нейкіх рэчываў, але не ўсіх. Гэта можа зрабіць толькі лабараторыя, і яна павінна быць. Інвестарам, якія размясцілі свае прадпрыемствы на гэтай тэрыторыі, краіна дала вельмі вялікія льготы і прэферэнцыі. Чаму б не разгледзець магчымасць, каб яны паклапаціліся пра нашу бяспеку і выплачвалі своеасаблівы «экалагічны» падатак? На гэтыя грошы можна было б стварыць лабараторыю і зрабіць узорна-паказальную ў экалагічным плане пляцоўку. Карысць была б не толькі для Магілёва, але і для ўсёй краіны. Але ўсё гэта спачатку трэба адрэгуляваць на заканадаўчым узроўні.

НА КАНТРОЛІ Ў ПРАКУРОРА

Пра тое, што прамзона СЭЗ «Магілёў» павінна знаходзіцца пад пастаянным кантролем, кажа і **Андрэй КАРАЧЭНКА, старшы памочнік пракурора Магілёўскай вобласці па наглядзе за выкананнем прыродаахоўнага закона.**

— Сёлета былі два звароты ад жыхароў Магілёва і Магілёўскай вобласці па факце выкіду шкодных рэчываў прадпрыемствам «Омск Карбон Магілёў», — канстатуе спецыяліст. — Хоць перавышэнняў канцэнтрацыі шкодных рэчываў на мяжы аб'яднанай санітарна-ахоўнай зоны і жылой забудовы мясцовыя органы санітарнага нагляду не выявілі, Рэспубліканскі цэнтр аналітычнага кантролю ўстанавіў перавышэнне шкодных выкідаў непасрэдна на крыніцы ў 40 разоў. Згодна з дзейным прыродаахоўным заканадаўствам, для ўстанаўлення факта прычынення шкоды навакольнаму асяроддзю пробы трэба ўзяць два разы ў межах інтэрвалу 30 дзён. Пасля гэтага робіцца разлік і супастаўляецца з нарматывамі. Але ў гэтым выпадку другога разу проста не было, бо пусканаладачныя работы завяршыліся. У выніку юрыдычна факт перавышэння не быў устаноўлены і падстаў для кампенсацыі шкоды не мелася. Мы праінфармавалі Генпракуратуру і прапанавалі магчымыя варыянты ўдасканалення заканадаўства шляхам перагляду нормаў. Адзін з іх — калі няма магчымасці правесці паўторныя пробы, браць за аснову нуль. Акрамя гэтага, мы прапанавалі арганізаваць на мяжы прамысловай пляцоўкі стацыянарны аўтаматызаваны пост для кругласутачнага кантролю за як мага болей шырокім спектрам рэчываў, якія ўваходзяць у склад выкідаў. Дарэчы, прадстаўнік «Омск Карбон Магілёва» вусна выказаў гатоўнасць долевага ўдзелу ў арганізацыі такога поста. Пракуратура рэкамендуе выпрацаваць методыку нармавання пахаў у населеных пунктах. Мы адчуваем стараннія пахі, якія ідуць ад прамзоны СЭЗ «Магілёў», але ніводная з лабараторый не фіксуе іх. У іншых краінах такі нарматыў ёсць. Сітуацыя на ўчастку № 4 СЭЗ «Магілёў» агаліла праблему. І мы будзем і далей кантраляваць абстаноўку на гэтай пляцоўцы.

Нэлі ЗІГУЛЯ. Фота аўтара.

У тэму

Анатоль ХІШЧАНКА, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь:

— СЭЗ «Магілёў» знаходзіцца ў маёй акрузе, і гэтай тэмай я займаюся непасрэдна. Зварот ад жыхароў паступіў і да старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Уладзіміра Андрэйчанкі. Ён даў даручэнні мне як дэпутату гэтай акругі і старшыні Пастаяннай камісіі па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Таццяне Кананчук разабрацца ў праблеме. Мы прыязджалі сюды, сустракаліся з кампетэнтнымі спецыялістамі, нас правялі па вытворчасці, паказалі, як яна будзе дзейнічаць. Пасля было пасяджэнне, прысвечанае гэтай тэме. Мы казалі пра тое, што распрацоўваецца закон, дзе будзе агаворвацца неабходнасць стварэння лабараторый не толькі на прадпрыемствах, але і ў зоне прымыкання да гэтых участкаў населеных пунктаў. Я за тое, каб весці адкрыты дыялог з насельніцтвам, каб усё было празрыста. Людзі скардзяцца, што не хапае зялёных насаджэнняў паміж прадпрыемствам і зонай жылой забудовы. І гэта сапраўды так. У мяне была прапанова вывесці з севазвароту тыя землі, якія знаходзяцца паміж прамзонай і населенымі пунктамі, і пасадзіць там лес. Дрэнна, што некаторыя палітызаваныя арганізацыі імкнуцца падаць усё, што адбылося, у змрочным выглядзе. Але спекуляваць на гэтым нельга. Прадпрыемства нікуды не пераедзе, бо інвестыцыі ўкладзены вялікія, а вось тэхналогію і бяспеку мы можам пракантраляваць. Падчас апошняга грамадскага абмеркавання ўзніміліся вельмі актуальныя пытанні, і я як дэпутат адпраўлю запыты ў адпаведныя органы. Буду і ў далейшым аказваць выбаршчыкам дапамогу ў адстойванні іх жыццёвых пытанняў, звязаных з абаронай здароўя і навакольнага асяроддзя.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Наш чалавек!

НА СВАЁЙ ЗЯМЛІ. З РОДНАЙ МОВАЙ І РОДНАЙ ГАЗЕТАЙ

...Добрую думку і паўтарыць не грэх. Такім чынам, самае вялікае дасягненне «Звязды» — гэта яе падпісчыкі: разумныя, працавітыя, шчырыя, гумарныя... А ўжо талентаў у іх — дык бачанянябачана.

Ну вось, напрыклад, спадар Мірановіч: ён і кіроўца, якіх пашукаць (50 гадоў працоўнага стажу!), і пчаляр, і садавод-агароднік-траўнік, і сталяр, і цясляр, і майстар па рамонце рознай тэхнікі... Выйграў электрадрыль у звяздоўскай латарэі, у рукі яго ўзяў і тут жа, у момант, выдаў, што ў гэтай прыладзе добра і што — не вельмі. «А зрэшты, — сказаў, — даронаму каню ў зубы не глядзяць. У гаспадарцы ўсё спатрэбіцца».

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Трэба разумець, яна, гэта гаспадарка, у чалавека моцная. І прыгожая сям'я: жонка, дзве дачушкі, унукі, з юбілеем нават праўнук ужо віншаваў!..

Летась, пад восень, Міхаіл Іванавіч адсвяткаваў свае семдзесят! І тут вось што цікава: ледзь не ўвесь гэты час ён пражыў са «Звяздой». Ва ўсякім разе, некалі, паступаючы ў першы клас, менавіта ў гэтай газеце ён без запіначкі чытаў загалоўкі. «Мог бы міністрам стаць, калі б не машыны», — казала пра яго маці.

Сын — не стаў.

Спыталі: ці шкадуе?

Сказаў, што не — нікольк! І каб далі шанц зноўку пачаць, яшчэ раз выбраў бы тую ж прафесію, тую ж вёску Мышкавічы Кіраўскага раёна (у горадзе ён таксама пажыў), тых жа спадарожнікаў жыцця. І сярод іх — ну вядома ж — родную мову і, можна сказаць, сваю родную газету.

Рэзананс

«Трэба змалку прывучаць дзяцей да працы... А іначай — толку не будзе»

Газету «Звязда» чытаю з тых часоў, калі стала студэнткай філфака БДУ. Падпіску праводзілі ў складчыну, па чатыры-пяць чалавек на адзін асобнік, чыталі студэнты дзвюх груп. Сярод іх — Яўген Лецка, Сцяпан Лаўшук, Яраслаў Клімуць, якія потым сталі выдатнымі вучонымі-літаратуразнаўцамі. Але ж зараз пра іншае.

«Звязда», якой не здраджваю да сёння, шмат піша пра тое, як працуе цяперашні настаўнік, якія мае правы і абавязкі... Ну сапраўды, ён павінен не толькі годна выкладаць свой прадмет, але і займацца выхаваннем, разам з дзецьмі наведваць розныя мерапрыемствы, запісваць, чым вучань будзе займацца, дзе праводзіць канікулы. Цяпер, калі школьнікам дазволены бясплатны праезд у грамадскім транспарце, класны кіраўнік каля кожнага прозвішча абавязкова павінен пазначыць, колькі разоў на тыдзень вучань ездзіць на розныя секцыі, факультатывы, да бабулі і г. д. І не дай бог нешта ўпусціць, не выканаць!

Гэта — пра настаўнікаў. Зараз — пра вучняў. Калі добра ўдумацца, то іх, як і студэнтаў, можна падзяліць на тры катэгорыі: у першай — тыя, хто хоча і можа вучыцца, у другой — хто можа, але не мае такога жадання, у трэцяй — тыя, што хочуць, але не могуць, бо ім гэта не дадзена.

Першыя, дасць бог, праб'юцца, другім — усё да лямпачкі («не паступлю на бюджэт — бацькі «правучаць» за плату»), трэцім — хочацца дапамагчы.

А наогул дзецям ці не ўсё цяпер даецца лёгка: хатняе заданне, сачыненне ці пераказ, рашэнне задачы можна знайсці ў інтэрнэце. Нашто галаву ламаць і пра нешта думаць?.. Вучні, такое ўражанне, хутка развучацца чытаць, не будуць ведаць табліцы множання, алфавіта... І гэта страшна! А яшчэ страшней, што яны не прывучаны да працы: бацькі аберагаюць, кажуць, што яшчэ напрацуюцца... Але ж ці так гэта?

Мая малая радзіма — Стаўбцоўшчына. Сям'я жыла на хутары за чатыры кіламетры ад Савонскай пачатковай школы. У 1950 годзе ў першы клас там было запісана ўсяго два вучні, таму нашых бацькоў папрасілі далучыць да іх блізнят — мяне і брата. У няпоўныя шэсць гадоў.

Дабірацца ў школу нам было вельмі цяжка. Падвозіць не было на чым, бо каня, калёсы, сані, іншае гаспадарчае начынне, а таксама гумно, якое перабудавалі ў канюшню, забралі ў калгас. Адзіная палёгка, што бацька, бывала, ідучы на працу, пратоптваў нам сцежкі-дарожкі, а так крочылі самі.

У пачатковай школе нас навучылі не толькі чытаць, пісаць ды лічыць. Першая настаўніца выдавала нам кніжкі, якія трэба было прачытаць і пераказаць потым змест. Гэта таксама была наша праца...

З пятага па сёмы клас мы вучыліся ўжо ў сямігодцы, да якой ад хутара было шэсць кіламетраў. Зноў няблізкая дарога... Але мы яе праходзілі — нават зімой, у гумовых ботах, бо абуць у валёнкі чацвярых дзяцей, працуючы ў калгасе, дзе за працадні амаль нічога не плацілі, бацькі не маглі. Мы разумелі гэта і стараліся ва ўсім дапамагаць...

Потым лёс закінуў мяне вучыцца ў Мір, дзе жыла маміна сястра. Вось там школа — дзесяцігодка, беларускамоўная — была ўжо блізка, у ёй — добрыя настаўнікі, цераз рэчку — Мірскі замак, які нават запушчаны вабіў сваёю веліччу. Шчаслівыя гады!

А калі ўвогуле, ва ўсіх гэтых школах вучняў прывучалі да працы: мы збіралі ў садзе яблыкі, рассцілалі на лузе льнотрасту, убіралі капусту, капалі бульбу, напярэдадні выпускных экзаменаў два дні, помню, уручную садзілі кукурузу. І хоць дзесяцігодку я закончыла з сярэбраным медалём, але студэнткай БДУ стала толькі праз два гады — у той час для паступлення (і медалістам таксама), апроч ведаў, патрэбен быў стаж: два гады я працавала ў калгасе памочнікам брыгадзіра...

Пасля заканчэння БДУ была аспірантура, абарона дысертацыі, 44 гады стажу. А працы — дык усё жыццё.

Для чаго пра гэта пішу?

На мой погляд, першаасновай выхавання павінна быць сям'я, а затым ужо школа, працоўны калектыў. Змалку дзяцей трэба прывучаць да працы, ашчадных адносін да кавалка хлеба, адзення, абутку... Яны павінны ведаць, адкуль што бярэцца, як набываецца, а інакш — толку не будзе. Ад лёгкага жыцця дзеці будуць цягнуцца да розных «прыгод».

І яшчэ: абавязковым складнікам у выхаванні з'яўляецца асяроддзе, стасункі з іншымі людзьмі, пошук добрых сяброў, бо дрэнныя (як спяваецца ў песні) знойдуцца самі.

Зінаіда Пятроўна Данільчык,
г. Гродна.

Каб помнілі...

«ПАД КУЛЯМІ ХАДЗІЛА, А ПАРАНЕНАЙ НІ РАЗУ НЕ БЫЛА»

У нашым школьным музеі гэты экспанат нічым такім не вылучаецца: кавалачак цэглы — гладка-глянцавы, як паліраваны. Яго з разбуранага Сталінграда прывезла — светлай памяці! — Антаніна Аляксееўна Лучонак.

Антаніна з баявымі сяброўкамі.

У маленстве ды маладосці яна, як іншыя, марыла аб шчаслівым жыцці, збіралася вучыцца на акушэрку. Гэтага хацеў яе бацька. Ён такім чынам спадзяваўся «адлучыць» сваю дачку ад будзёншчыны, ад цяжкай вясковай працы, якой самому хапіла напоўніцу: рана аўдавеўшы, Аляксей Данілавіч адзін гадаваў чацвярых дзяцей (Тося была старэйшай), будаваў для сям'і новую хату. Па тых часах — гэта бясспрэчна — ён быў багатым: меў зямлю, каня, кароў, авечак... За што і паплаціўся: забралі яго, а ўслед — зруб хаты, будматэрыялы, прадукты...

З турмы Аляксей Данілавіч так і не выйшаў. «Быў неспраўдліва асуджаны», — прызналі ў 50-х, але дзецям ад гэтага хіба лягчэй?!

Той самы кавалачак цэглы.

Тым не менш — вучобу Антаніна не кінула: атрымала адукацыю, уладкавалася на працу ў Мінск, у дзіцячую бальніцу. Эканоміла, каб нешта купіць, каб неяк абжыцца, але...

Грымнула вайна: першыя баі, страты, адступленне. Раненых — шмат... Акружэнне...

Выходзіла з яго цераз балота і не адна. Ноччу ішлі, а ўдзень хаваліся... Праз два тыдні неяк выйшлі да сваіх, дзе атрымалі які-ніякі прытулак.

Далей быў Харкаў, сапёрны батальён, а калі яго разбілі — палявы шпіталь у Сталінградзе, і ўсю вайну — патокі раненых, бясконцыя перавязкі і кроў. Часам, як расказвала Антаніна Аляксееўна, ёй самой хацелася, каб злёгку параніла, каб хоць трохі адпачыць... Але ж потым (адкуль і сілы браліся?) ішла пад бамбёжкі, ратавала іншых.

Найгорш, як згадвала, было пад Сталінградам: там першы раз у жыцці яна ўбачыла волжскую ваду, чырвоную ад чалавечай крыві... А ўжо разбураны горад... Цэгла там проста плавілася, ператвараліся ў бясформенныя кавалкі: экспанат у школьным музеі — якраз адтуль...

Аднак — дзіва дзіўнае — вось гэту дзяўчыну Бог шкадаваў. Яна, як расказвала, вады баялася, плаваць не ўмела — цераз рэкі пераплаўлялася, пад агнём і кулямі хадзіла, — а параненай ні разу не была!

Яе, старшыну медыцынскай службы, ваенныя шляхі прывялі ў Берлін: там сустрэла Перамогу, там на будынку рэйхстага адшукала месца, каб напісаць сваё кароткае дзявочае прозвішча — Шут.

У ліпені 1945-га яна вярнулася дамоў, пайшла працаваць у мясцовую бальніцу, выйшла замуж, нарадзіла трох сыноў, даглядала мужа-інваліда. Пазней — не магла нарадавацца ўнучцы.

...Гляджу на фотаздымак гэтай прыгожай жанчыны і думаю: колькі сілы аказалася ў ёй, слабай на першы погляд, колькі мужнасці. Сведчаннем таму ордэн Айчыннай вайны, медалі «За баявыя заслугі», «За абарону Сталінграда», «За перамогу над Германіяй»...

У тым, што яна адбылася, вялікая заслуга і нашых землякоў.

Валерый Захараў, намеснік дырэктара Хутарскай СШ,
Чэрвеньскі раён.

Пошту чытала Валянціна ДОЎНАР.

Спецыяльны рэпартаж

НЕ ПОЛЬКАЙ АДЗІНАЙ

Дзе хаваецца сапраўдная нацыянальная культура беларусаў?

У Пружанах прайшоў VII абласны фестываль фальклорнага мастацтва «Радавод». Карэспандэнт «Звязды» на два дні акунулася ў атмасферу народнага свята — вучылася ткаць, танчыла «Обэрэка» пад дождж і збірала старадаўнія рэцэпты бабулінай смакаты.

Мотальскія гарманісты скралі ўсе дзявочыя сэрцы на фестывалі.

Сонца яшчэ не ўзнялося над трохпавярховікамі ў цэнтры Пружан, а на плошчу перад Палацам культуры ўжо не праціснуцца. Яна гудзе і варушыцца, быццам вулей. Толькі замест пчол — дзеці ў нацыянальных строях, якія з'ехаліся сюды з усіх куткоў Брэстчыны.

— Абудзім гэты горад? — бадзёра пытаецца нехта ў мікрафон.

Натоўп у адказ суцішваецца на імгненне, а пасля тысячагалоссем зацягвае старажытную абрадавую песню: «А мы просо сіялы, сіялы. Зеленая наша дуброва, дуброва...»

Неарганізаваная на першы погляд людская плынь нечакана разбіваецца на дзясяткі карагодаў, якія пачынаюць круціцца ў розныя бакі з рознай хуткасцю. Паступова абрад перацякае ў грандыёзнае шэсце па адной з цэнтральных вуліц горада. Ад такога відовішча і матываў, якія сыходзяць каранямі ў дахрысціянскія часы, дух перахоплівае. Харасство!

Сябе паказаць, на людзей паглядзець

Калі вы ніколі не чулі пра «Радавод», то я вам шчыра спачуваю і настойліва раю не прапусціць яго ў будучым. Чым жа гэты фальклорны фестываль адрозніваецца ад усіх астатніх? Удзельнікі — дзеці і моладзь, якія ў майстэрстве народных спеваў і танцаў часам пераўзыходзяць нават дарослых. Да таго ж канцэртныя праграмы тут заўжды разбаўленыя навуковымі, рамеснымі і кулінарнымі. Асалоду атрымлівае не толькі душа, але і галава са страўнікам! Што важна — фестываль цалкам пазбаўлены камерцыйнасці.

Сёлета месцам правядзення «Радавода» абралі Пружаны. Па-першае, гэта малая радзіма знакамітага дырыжора, кампазітара, фалькларыста і этнографа Рыгора Шырмы. Па-другое, тут ёсць шыкоўная сядзіба XIX стагоддзя, якую мясцовыя завуць «палацыкам». Менавіта яна стала цэнтрам прыцягнення для маладых аматараў фальклору. Перад будынкам пад векавымі ліпамі і дубамі разгарнуўся «Горад майстроў», куды і трапілі ўдзельнікі фестывалю пасля шэсця па горадзе. Надзвычай прыемна было ўбачыць у гэтым самым «горадзе» выключна сапраўдных майстроў. Усе даўно прызвычаіліся, што шматлікія фэсты з ухілам на аўтэнтыку запаланілі прадаўцы штампаваных імпартных тавараў. Здаецца, там гандлююць усім, акрамя рэальных вырабаў ручной работы ад мясцовых майстроў. «Радавод» у гэтым плане зрабіў мудра — запрасілі рамеснікаў не для таго, каб гандляваць, а для таго, каб правесці майстар-класы для ўсіх ахвотных. Хочаш — вышывай, хочаш — сядай за ганчарнае кола, хочаш — распісвай яйкі воскам.

Вось выхаванцы Малоткавіцкай сярэдняй школы (Пінскі раён) сядзяць за кроснамі і заклікаюць народ ткаць пярэсценькія палавічкі. Пружанскія дзеці плятуць саламяныя коскі, якія праз некалькі гадзін можна будзе сабраць у капелюшы для танцораў. Мой погляд чапляецца за распісныя гліняныя фігуркі.

— Гэта работы вучняў Ланской школы Маларыцкага раёна. Яны ў сябе гліну капаюць і лепяць з яе вось такіх беларусікаў. Асабліва сь — гатовыя фігуры агнём не абпальваюць, а даюць высахнуць натуральна. Таму фарбы на іх добра кладуцца, — тлумачаць прадстаўнікі Маларыты.

Заўважаю яшчэ адзін цуд — драўляныя клубніцы. Здагадацца, адкуль яны, нескладана. «Лунінецкі раён — клубнічны край, а яшчэ месца, дзе жывуць адны з найлепшых разбяроў па дрэве», — зазначае педагог Сяргей Гнедзька, пакуль яго вучні засяроджана паказваюць астатнім, як трэба працаваць лобзікам. Хлопцы абяцаюць, што да канца «Радаводу» будзе гатовы цэлы набор драўляных лыжак.

Самым маленькім удзельнікам фестывалю інструмент у рукі не даюць, але яны на гэты конт не перажываюць: іх не адарваць ад «скрыні з цудамі» — батлейкі, за якой хаваюцца вучні сярэдняй школы № 18 горада Пінска. «Старажытны тэатр з'явіўся ў нас дзякуючы настаўнікам беларускай мовы і літаратуры. Дзеці і іх бацькі сваімі рукамі змайстравалі батлейку і пашылі лялек. А спецыяльна да «Радаводу» выхаванцы тэатральнага гуртка паставілі класічную п'есу «Цар Ірад». Яна не страчвае актуальнасці і заўсёды цікавая гледачам», — расказаў акцёр Андрэй Дзмітрычэнка, які выкладае тэатральнае майстэрства ў 18-й школе.

Смачны майстар-клас разгарнулі паненкі з Высокага. Іх у «Горадзе майстроў» знаходжу па салодкім водары свежага печыва.

— Падыходзь, не саромейся! Галоднай не адпусцім, — клічуць да стала дзяўчаты і частуюць румянай булачкай: — «Бусню, бусню, на тобі галёпу, дай мне жыта копу», — кажуць у нас, калі пякуць такія прысмакі на Дабравешчанне. Рэцэпт даць?

Не ляжы на пячы ды не псуй кірпічы...

— ...Разам з намі заспявай, на гармошцы заіграй! — рэха ляціць па старым парку за сядзібай. Выступленні ансамбляў, гуртоў, аркестраў і вакалістаў разгарнуліся адначасова на пяці (!) пляцоўках горада. Усё ж галоўныя на фальклорным фестывалі — песня і танец. Яны панавалі паўсюль, і іх не змог спыніць нават раптоўны лівень. Уявіце карціну: неба шчодра палівае вышытыя кашулі і саламяныя капелюшы, але дзеці гэтага не заўважаюць — крочаць па лужынах з песнямі, яшчэ ў барабан пастукваюць!

— Адкуль такія галасістыя? — пытаюся ў хлопчыка з канапушкамі, які ад душы зацягвае куплеты пра каханне на адной з прыбужскіх гаворак.

— Хаціслаўскія мы! — з гонарам выкрыквае спявак, весела адскокваючы.

Удзельнікі фестывалю — пераважна школьнікі. Прычым тут на роўных выступаюць як першакласнікі, так і выпускнікі. Напрыклад, ва ўзорны фальклорны ансамбль «Сунічка» (вёска Вулька-1, Лунінецкі раён) дзеці трапляюць амаль адразу, як прыходзяць у школу.

— Гэта не рана, наадварот, вельмі арганічна. Менавіта ў такім узросце трэба закладваць падмуркі любові да сваёй культуры — бабуліных спеваў, да матчынай вышыўкі і дзедавых найгрышаў на гармоніку. Спазніцца на год-другі — і ўсё, не зможаш зацікавіць дзіця «Крыжачком» і ігрой на дровах. Асабліва ў імклівы час гаджэтаў і камп'ютарных гульняў, — разважае **кіраўнік ансамбля Уладзімір КАЛЯНКОВІЧ.** — Наш калектыў існуе з канца 80-х гадоў, і мы ганарымся, што нават самыя першыя выпускнікі «Сунічкі» зараз памятаюць, як трэба танчыць «Падэспань» і могуць заспяваць мясцовыя прыпеўкі.

Дарэчы, пра песні. Калі трапляеш на канцэрты «Радаводу», то ўзнікае пачуццё, што чуеш дзясяткі розных моў — настолькі адрозніваюцца паміж сабой гаворкі Брэсцкай вобласці. Разам з тым кожную з іх ты разумееш.

Сустракаюцца на фестывалі і «фальклорныя перліны» — песні і танцы, уласцівыя толькі адной асобе. Яго немагчыма ўявіць без замежных гасцей — дзіцячых фальклорных калектываў іншых славянскіх краін. Сёлета паказаць сябе прыехалі палякі з Падляшша, расіяне з Волагды і сербы з горада Топола і вёскі Дрэнавац.

— Мы тут не ўпершыню. Не маглі прапусціць шыкоўны фестываль, які аб'ядноўвае столькі дзяцей, — расказаў **мастацкі кіраўнік сербскага ансамбля «Опленец» Міраслаў БЛАГАЕВІЧ.** — Фальклор — гэта не пра адукацыю і магчымасці. Гэта пра талент і шчырую цікавасць да сваёй нацыянальнай культуры. Я ўсё жыццё прысвяціў медыцыне, але гэта ніколі не перашкаджала мне займацца народнымі танцамі і спевамі, прывіць любоў да іх свайму сыну і ўнуку. Я бачу, што беларусы таксама «гараць» фальклорнай тэмай. Гэта нас збліжае.

Па традыцыі, фінальную кропку на фестывалі паставіў конкурс традыцыйных бытавых танцаў. Пераможцамі сёлета сталі выхаванцы сярэдняй школы № 13 г. Баранавічы і СШ № 2 г. Століна. Аднак сутнасць нават не ў тым, хто стане першым. Хоць конкурс і нагадвае чымсьці спартыўнае спаборніцтва, паколькі праходзіць этапна (ад 1/8 да фіналу), а пары змагаюцца за званне лепшых у чатырох узроставых катэгорыях. Цікавасць у тым, што кананічнага выканання таго ці іншага танца не існуе — удзельнікі паказваюць, як скакалі на вячорках менавіта ў іх мясцовасці. «Базар», «Каханачка», «Мяцеліца», «Ойра», «Какетка», «Зайчыкі», «Кракавяк», «Обэрак», «Ночка»... Ёсць яшчэ незвычайны танец, які мае адразу чатыры назвы — «Лысы», «Надзя», «Карапет» і «Зялёная рошча». Адным словам, не полькай адзінай могуць пахваліцца беларусы!

Ганна КУРАК, фота аўтара, *Мінск — Пружаны — Мінск.*

Батлейка прыцягвае дзяцей, як і пяць вякоў таму.

Даведка

«Радавод» з'явіўся ў 2004 годзе і праводзіцца з перыядычнасцю раз у тры гады.

Аўтар праекта — Вера ВОЛКАВА. Пад эгідай фестывалю ладзяцца занальныя агляды фальклорнай творчасці дзяцей і моладзі, семінары-практыкумы і майстар-класы, у якіх удзельнічае больш за 20 тысяч чалавек. На фінальныя мерапрыемствы адбіраецца толькі тысяча лепшых музыкантаў, вакалістаў, танцораў і майстроў Брэстчыны, а таксама запрашаюцца замежныя госці. Месца правядзення «Радаводу» кожны раз мяняецца: фестываль ужо прымалі Брэст, Іванава, Кобрын.

Слова эксперту

Наталля МАТЫЛІЦКАЯ, фальклярыст, спявачка, старшы выкладчык кафедры этналогіі і фальклору БДУКМ, член журы фестывалю:

— Сёння ў вясковых ДК мы назіраем такую карціну: дзясятак жанчын і адзін гарманіст. А душа просіць танца, таму нашыя кабеты і вымушаныя скакаць польку без кавалераў. Гэта ненармальна! У дарэвалюцыйны час усе мужчыны ўмелі і спяваць, і танцаваць. Не саромеліся, а наадварот, імкнуліся сябе паказаць. Бо як не здольны да танцаў, то ні адна дзяўчына за цябе замуж не пойдзе. А цяпер? Калі хто песню зацягне, навакольныя думаюць, што чалавек гарэлкі перабраў... Успрыманне спеваў, на жаль, перавярнулася на 180 градусаў: цяпер мы іх быццам саромеемся. А між іншым, Рыгор Шырма казаў, што песня — душа народа. Хто спявае, у таго душа жывая і здаровая...

НА КОНКУРС АПАВЯДАННЯЎ

Генадзь Мішчук нарадзіўся праз 25 гадоў пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны, таму, зразумела, яго ўяўленні пра яе грунтуюцца на пераасэнсаванні чужога жыццёвага вопыту, на прачытаных кнігах і прагледжаных кінафільмах. Ці дастаткова гэтага, каб напісаць апавяданне, якое пакідала б уражанне, што напісана праўдзіва? Безумоўна, так, і ў якасці прыкладу можна прывесці неверагодна вялікую колькасць мастацкіх твораў на гістарычную тэму. Праўда, усё ж пры адной, ці не самай важнай умове: твор павінен быць таленавітым. А ці ўдалося Генадзю Мішчуку стварыць такое апавяданне, чытачы «Звязды» могуць меркаваць самі, прачытаўшы яго.

Алесь БАДАК.

Апавяданне

ПАЧАТАК

ЕЎДАКІЯ прачнулася на досвітку ад глухіх раскатаў грому. Адхінула фіранку: «Няўжо навальніца?» — трасянула за плечы мужа.

— Уставай, Серафіме, нешта няладнае.

Гаспадар, якому жонка перабіла салодкі ранковы сон, штосьці прабурчаў, крыху пасядзеў на ложку і пачаў павольна апранацца. Грымоты не сціхалі. Серафім выйшаў з хаты, на падворку агледзеўся. Палымнеў усход. Сонца пафарбавала небасхіл ружовай чырванню, ды так густа, што тая, сцякаючы, зачапіла верхавіны цёмных дрэў. Але дзіўным было другое: захад таксама палыхаў агнём. Здавалася, што два сонцы адразу ўстаюць над зямлёю.

— Што гэта, Серафіме? — занепакоена спытала жонка.

— А бог яго ведае. Мо пажар, а можа, манеўры. Што тут гадаць, пайду лепей гаспадарку агляну.

Ля хлеўчука ён спыніўся, прыслухаўся да грымотаў. Яўна не навальніца. А што, калі гэта вайна? Вунь колькі мужыкоў з суседніх вёсак і хутароў на вайсковыя зборы забралі. У самую касавіцу... Нездарма гэта, ой, нездарма... Ды і лектар, што нядаўна ў лясніцтва прыязджаў, сваёй прапагандай толькі занепакоенасць у сэрцы пасяліў. Гітлер, маўляў, са Сталіным цяпер сябры. Дагавор аб ненападзенні... А калі ж яны такімі сябрамі сталі? Немец пад сябе амаль усю Еўропу падмяў, а бацька ўсіх народаў куды глядзіць? Ды аб гэтым лепей маўчаць. Ёсць кавалак хлеба — і трымай язык за зубамі. А то, чаго добрага... Хто дзяцей пагадуе? Брат Мікалай? У яго сваіх чацвёра. Нядаўна вось у райцэнтр дачку вазіў — захварэла. Параілі яму да старой палячкі звярнуцца, яна лепшая за сталінскіх дактароў. Дык казаў, што старая ўвесь час, як дачку аглядала, плакала і паўтарала: «Война будзе, война будзе». Грошы ні капейкі не ўзяла, а дачку ў імгненне вока на ногі паставіла. А што, калі і сапраўды вайна пачнецца?

Сонца ўзнялося высока ў неба, і трывожнага зарыва ўжо не было відаць. Толькі грымотнае рэха лякала наваколле. Час збірацца на працу. Сёння чарга Серафіму дзяжурыць у будынку лясніцтва. Па будных днях там начальства сядзіць, па выхадных — леснікі чаргуюць. Хоць і шкада выхаднога дня, а што зробіш? Жонка сабрала торбу, сняданак на стол паставіла. Дзеці, пачуўшы пах варанай бульбы з салам і цыбуляй, без матчыных угавораў прахапіліся, каб паснедаць разам з бацькам. Чацвёра іх у яго. Старэйшая дачка ўжо да замужжа рыхтуецца. На восень чакай сватоў. І пойдзе яго крывінка да другой сям'і, а там хто ведае, як лёс складзецца. Вось сынкі-пагодкі — іншая рэч. Гэта галоўная надзея і багацце Серафіма. Будзе каму працаваць на зямельцы, як свет не раскідаецца.

— Татка, а хто гэта грукоча? — пытаюцца малыя, па-гаспадарску намінаючы картоплю.

— Ды мужыкі гэта з суседніх вёсак да гораду на кірмаш падаліся. Вось падводы і грукацяць па бруку, — ці то жартуе, ці то суцяшае дзяцей Серафім, а ў самога сэрца сціскаецца ад тугі і трывогі.

— Ну, дзякуй богу за хлеб надзённы, час ехаць. Бывайце здаровы, матку слухайце. Еўдакія, як што, сена на ўзмежку зграбіце. Здаецца, на дождж збіраецца...

Пры чарговай хвалі кананады конь вушамі стрыжэ. І яму, відаць, трывожна. Чуе скаціна бяду, што не кажы. А дзень абяцае быць добрым. Эх, шчасце чалавечае! Што каму, а Серафіму многа не трэба. Абы хутарок яго стаяў ды сямейка здаровая была. Хай усюды людзі жывуць у цішыні і спакоі. За што тут сварыцца, за што ваяваць? За мяжу ці разору? Хапае той зямлі і лесу. Вось як бяда здарыцца ці хвароба ўваб'ецца — нічога не трэба. Але, каб чалавек не заносіўся, каб шанаваў тое, што ёсць, і бяда ў пэўнай меры карысная. Бо дай волю — чалавек на неба можа залезці, каб Бога за бараду трасянуць.

Вузкая сцежка вывела конніка на дарогу, і Серафім не ўтрымаўся, тузануў лейцы, і конь шпарка паскакаў праз густы хвойнік.

У будынку лясніцтва — дабротнай апаляванай хаціне з шырокімі вокнамі, у якія заўсёды ўглядаецца векавы лес, мітусіліся людзі. Начальства выносіла з кабінета ўсю нейкія паперы і трамбавала ў легкавік, што стаяў заведзены ля самага ганка. На Серафімава прывітанне ніхто не адказаў. А па шэрых і напружаных тварах людзей ён зразумеў, што здарылася нешта страшнае. Каб не заважаць, ён праціснуўся ў невялічкі пакойчык, куды звычайна ўсе збіраліся на перакур. Тут у клубах шэрага тытунёвага дыму на шырокай лаве сядзеў стары Хведар-ляснік з Залесся, чалавек паважаны і дасведчаны.

— Вайна, Серафіме, вайна... — замест прывітання першым прабасіў ён. — У райцэнтры ўжо ёсць загінулыя і параненыя. Нямецкія самалёты ноччу бомбы скінулі...

— Вайна?! Як вайна? Абяцалі ж, што не будзе...

— Нас, браце, з табой не спыталі...

У пакойчык ускочыў галоўны інжынер і рэзка абарваў іх размову.

— Без панікі! Агрэсар будзе разбіты ў найбліжэйшыя дваццаць чатыры гадзіны. На сёння ўсе вольныя. Вяртайцеся дамоў і чакайце далейшых указанняў!

Апусціўшы галовы, Серафім і Хведар падаліся да выхада. Ішлі моўчкі, ведучы коней за лейцы, пакуль будынак лясніцтва не знік з вачэй.

— Што ж то будзе, Хведар? — першым загаварыў Серафім.

— Што будзе? І ўявіць цяжка. Ты юнаком у бежанцах быў, а я з германцам у першую імперыялістычную біўся. Ён тады ўжо газамі нас труціў... Дзяцей і ўнукаў шкада.

— Дык і ў нас армія магутная. Вунь інжынер абяцаў, што любому агрэсару ў дваццаць чатыры гадзіны рогі зламаем.

— Тое і бяда, што такія інжынеры ў арміі камандзіры, дый увогуле... Раздумаешся, Серафіме, навошта толькі на гэты свет нарадзіўся...

На скрыжаванні па-сяброўску развіталіся і падаліся кожны ў свой бок.

Ад страшнай навіны Еўдакія ледзь не самлела.

— Ай, дзетачкі мае, дзетачкі, — галасіла яна, і слёзы, як боб, каціліся па яе шчаках. — Навошта я вас на свет нарадзіла? На вечныя пакуты...

Малыя, як птушаняты, туліліся адно да аднаго і шморгалі насамі, не разумеючы, што такога страшнага нарабілася ў свеце.

— Што будзе? Што ж то будзе?! — галасіла Еўдакія.

Крывавае сонца павольна скацілася за цёмную сцяну бору. Дзень скончыўся. Напярэдзе была ноч, поўная смутку і жалобы, ноч трывог і напружанага чакання. Не было сну Серафіму, не спала Еўдакія, ад грымотнай кананады варочаліся ў сваіх ложках дзеці. Шум з лесу за вокнамі ўпершыню за жыццё навяваў страх.

Апоўначы ў дзверы Серафімавай хаты пастукаліся. Жонка схамянулася і з трывогай глянула на мужа. Серафім запаліў газоўку і выйшаў у сенцы.

— Хто там?

— Свои, — па-руску адказаў стомлены голас.

У святле лямпы Серафім убачыў ля дзясятка салдат у запыленых чырвонаармейскіх гімнасцёрках. Адзін з іх быў паранены. Забінтаваная наспех рука ў цёмных разводах крыві сведчыла аб сур'ёзным раненні.

— Здравствуй, отец! Нам бы водицы да хлебушка...

Высокі віхрасты хлопец з абветранымі вуснамі ў афіцэрскай гімнасцёрцы ціха звярнуўся да яго. Яны прагна пілі ваду, па чарзе перадаючы конаўку, а Серафім пільна ўглядаўся ў кожную постаць. Еўдакія вынесла бохан хлеба, сала, высыпала з чыгунка дзясятак вараных бульбін.

— Частуйцеся...

— Спасибо, а может, у вас медикаменты какие имеются, у нас товарищ раненый...

Серафім вынес з каморы пляшку гарэлкі.

— Бярыце, іншага няма... Куды ж вы цяпер?

— К своим пробиваться будем.

— А дзе ж тыя свае?

Адказу не было. Цёмныя постаці байцоў хутка зніклі ў лясным гушчары.

Серафім вярнуўся ў хату. Жонка плакала. Толькі плакала ўжо моўчкі, каб не разбудзіць дзяцей.

— Супакойся, Еўдакія, не трэба... Можа, усё яшчэ абыдзецца, — сказаў ён, суцяшаючы ці то жонку, ці то сябе, і не распранаючыся прылёг на шырокую лаву.

Чаму ў цяжкія хвіліны час цягнецца так марудна, а ў хвіліны бязмернага шчасця — імклівa ляціць? Так хацелася Серафіму заплюшчыць вочы, заснуць і прачнуцца ў іншым свеце — спакойным і зацішным, без вайны і гора, дзе можна жыць і працаваць, гадаваць дзяцей і радавацца кожнаму дню. Ён ляжаў і думаў аб шчасці. Учарашнім ранкам Серафім быў шчаслівым чалавекам...

На золку да іх зноў пастукаліся. На ганку стаяла чацвёра ўзброеных людзей у такіх жа запыленых, пасечаных гімнасцёрках. Адзін з іх — сярэдняга ўзросту, у фуражцы і партупеі, з афіцэрскімі «шпаламі» і бліскучым медалём — падышоў да Серафіма, павітаўся і ціха папрасіў:

— Нам бы перакусить чего. Больше суток без пищи.

Серафім, як зачараваны, глядзеў на яго медаль.

— Что с вами, товарищ?

Ваенны мякка крануў яго за плячо. Серафім схамянуўся.

— Паесці?! А дзе ж вашы паходныя кухні, танкі, самалёты?

Роспач ахапіла Серафіма. Ён глядзеў то ў вочы афіцэру, то на яго бліскучы медаль.

— Вы адступаеце хто куды, нас пакідаеце, а вас кармі?! Дзе ж я на вас усіх набяруся? У мяне чацвёра дзяцей, разумееш? Чацвёра! Іх таксама карміць трэба. Табе медаля за што давалі, каб ты па карчах хаваўся?

— Серафім, апамятайся! — з хаты выбегла жонка і паспрабавала ўмяшацца. — Яны ж не вінаватыя, — праз слёзы гаварыла яна.

— А хто вінаваты? Хто? Хто нас абароніць?

Серафім, бы знясілены, апусціўся на прызбу і закрыў твар рукой.

— Прости, отец...

Афіцэр панура схіліў галаву і разам са сваімі падначаленымі падаўся да лесу.

...Серафім дагнаў іх у канцы старой грэблі.

— Прабачце, сынкі, калі можаце, прабачце. Бога за вас маліць буду... Забудзьце мае словы, у гарачцы і роспачы сказаныя. І гэта прыміце ад чыстага сэрца, што ёсць...

У льняным ручніку ляжала галоўка сыру і кавалак хлеба. Чалавек з бліскучым медалём нетаропка падышоў да Серафіма. Яны моўчкі глядзелі адзін аднаму ў вочы і ледзь стрымлівалі слёзы. Пачынаўся другі дзень вайны. Жудаснай і крывавай, якая знішчыць і пакалечыць дзясяткі мільёнаў людзей. Бы пачварная істота, нахабна ўварвецца ў шчаслівае жыццё прыгожых гарадоў і ціхіх вёсак. Зруйнуе мары і надзеі некалькіх пакаленняў. Ды толькі мацнейшай за варожыя гарматы і танкі, мацнейшай за любую варожую зброю будзе сіла чалавечага духу, сіла воіна-абаронцы, які зараз стаяў перад Серафімам.

— Прости и нас, отец. За всё. — Узяў ежу і нізка пакланіўся.

Серафім доўга глядзеў на іх постаці і ў апошняе імгненне не стрымаўся і крыкнуў наўздагон:

— А як завуць цябе, чалавеча?

— Иваном. Мы все, отец, Иваны, — ціхае рэха прынесла адказ.

Генадзь МІШЧУК.

Спытайце пра радзіннае

Што рабіць з надмагільным крыжам?

«Прайшоў год пасля смерці бацькі, і мы паставілі помнік. Застаўся крыж, што з ім рабіць далей?» — гэтае пытанне даслалі ў рэдакцыю нашы чытачы з Фаніпаля.

Нядаўна мы таксама наводзілі парадак на Грабёнскіх могілках, што ў Чэрвеньскім раёне (абнаўлялі аградкі), і зноў сутыкнуліся з непаразуменнем, якое не проста кідалася ў вочы, а брала за жывое. Каля ўвахода на могілкі ляжала гара смецця, сярод якога можна было ўбачыць шмат драўляных надмагільных крыжоў. Душа балела ад нашай бездапаможнасці і неахайнасці, а яшчэ больш — ад няведання адвечных традыцый і адсутнасці культуры падтрымання парадку на могілках.

Папярэднія пакаленні беларусаў таксама ставілі крыж на магіле пасля пахавання. Часцей вясной на Радаўніцу або Наўскі Вялікдзень (чацвер пасля Вялікадня), радзей восенню на Дзяды, Дзімітраўскія, Міхайлаўскія менавіта на крыжах з'яўляліся прадметы штогадовага абнаўлення. На надмагільныя крыжы (знак роўнасці перад Богам) прымацоўвалі або павязвалі адпаведныя знакі-сімвалы: на магіле дзяўчыны — белы вянок; на магіле жанчыны — белы фартушок; над магіламі мужчын ціха пялёскаліся саматканыя белыя ручнікі. У Мядзельскім, Бабруйскім, Смалявіцкім раёнах нам даводзілася бачыць, як на крыжах, якія стаялі над магілкамі хлопчыкаў, былі павязаны вузкія паясы.

Сёння надмагільны крыж — пазнавальны знак канфесіянальнай прыналежнасці нябожчыка, які ўзвышаецца над магілай і «замыкае» кампазіцыю сфарміраванай зоны смерці, — «красуецца» толькі год. У адпаведнасці з універсальным рытмам традыцыйнай культуры 0-3-9-40-1, год праз год на магіле паставяць свецкі знак — помнік.

А далейшая гісторыя крыжа можа пайсці зусім рознымі шляхамі. З аднаго боку, некаторы час існавала традыцыя, якая патрабавала, перш чым узвесці над магілай гранітны помнік-комплекс (у вельмі шырокім дыяпазоне варыянтаў увасаблення)... выбіраць зямлю на 20—30 см і пакласці туды драўляны крыж.

Існуе і такі варыянт, даволі распаўсюджаны ў Беларусі: пасля таго як пастаўлены помнік, крыж кладуць збоку ад магілы, і ён знаходзіцца там яшчэ на працягу двух-трох гадоў. Калі пад уплывам сонца і паветра драўляны крыж страціць сваю форму, яго выкідваюць на сметнік як звычайную побытавую рэч, якая адслужыла свой век.

У славянскай традыцыі існаваў звычай: двойчы на год (а ў некаторых месцах і больш) неабходна было ачысціць зямлю ад усялякай старызны. Таму на Масленіцу і на Купалле хлопцы збіралі стаптаныя лапці, паламаныя кашы, струхлявелыя бароны і спальвалі на вогнішчы. Было б выдатна, калі б мы адрадзілі гэтае правіла ў дачыненні да нашых могілак: перад Радаўніцай сабраць усе непатрэбныя крыжы ў адно месца і спаліць. Лепш так, чым назіраць за тым, як яны валяюцца ў гары смецця.

Ёсць яшчэ адзін варыянт незвычайнага лёсу гэтых крыжоў. Гэтую традыцыю з суседняй Літвы пераняў калісьці ксёндз Булька ў вёсцы Мосар Глыбоцкага раёна. Мясцовыя могілкі ўваходзяць у вельмі прыгожы паркава-касцёльны ансамбль і выразна сведчаць аб тым, што могуць зрабіць людзі, аб'яднаныя адной ідэяй. На мясцовых могілках, якія размешчаны на пагорку, наведзены ідэальны парадак, а ў супрацьлеглы бок ад могілак і касцёла скіравана дарога на мясцовую Галгофу. Паабапал дарогі ў якасці зямной ахвяры Нябеснаму Збавіцелю ўзвышаюцца дзясяткі крыжоў, розных па форме, па сімвалічным сэнсе, памерах. На кожным з іх маецца пазнака аб той сям'і, якая прынесла гэтую ахвяру і якая, трэба думаць, тым самым засведчыла пошук адвечных ісцін. Гэты вопыт можна смела пераймаць і такім чынам вырашыць праблему эстэтызацыі сакральнай прасторы могілак.

Сёння ў многіх вёсках вяртаюцца на свае колішнія месцы крыжы-абярэгі, якія ставілі на пачатку вуліцы або на скрыжаванні дарог. Гэты крыж быў своеасаблівым цэнтрам вясковага свету; перад ім спынялася пахавальная працэсія, схілялі галаву для благаслаўлення маладыя, якія вярталіся з-пад вянца, хрысціўся той, хто кіраваўся ў далёкую дарогу, і той, хто ўжо адолеў яе і вяртаўся да роднага парога. Ганарышся і радуешся за культуру сваіх продкаў і веданне традыцый тутэйшых жыхароў, калі бачыш, як на прыдарожных крыжах, якія стаяць пасярэдзіне або на ўскрайку вёскі і выконваюць ахоўна-засцерагальную функцыю, павязаны адначасова і ручнік, і вянок, і фартушок, таму што крыжы прызначаны перасцерагчы ўсіх жыхароў вёскі: малых і старых, дзяўчат і хлопцаў.

Тую ж ролю будзе выконваць і ўкрыжаваны курган памяці па тых, перад кім мы заўсёды схіляем галовы, просім прабачэння і спадзяемся на маўклівую згоду-падтрымку. У такім разе мы наладзім жывую повязь часу (мінулага і сённяшняга) і самі створым тое капішча, якое паяднае нас не толькі марай заўтрашняга дня, але і каштоўнасцямі старадаўняй традыцыі. Тады дарога ад чырвонага кута роднай хаты да магіл сваіх продкаў будзе пазначана крыжамі памяці.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Дасылайце свае пытанні аб каранях і прыстасаванасці да сучаснага жыцця каляндарных і сямейна-побытавых народных традыцый і абрадаў на паштовы або электронны адрас рэдакцыі з пазнакай «Пра радзіннае».

Извещение о проведении повторных электронных торгов	
Организатор аукциона	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 1703
Продавец	ООО «Стройдормашлизинг», г. Минск, ул. Кропоткина, д. 91, пом. 7, к. 5
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом.1703, оф.46
Адрес ЭТП	www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов – Недвижимое имущество, по адресу: ***г. Минск, ул. Янки Мавра, 47/22***

Наименование (назначение)	Общ. пл.	Инв. номер
Лаборатория (здание специализированное для производства строительных материалов)	377,9 кв. м	500/С-34114

Сведения о земельном участке: общ. пл. 16,4942 га, предоставлен Продавцу на праве постоянного пользования (доля 235/20000) для эксплуатации и обслуживания административного и производственных зданий и сооружений завода. Ограничения (обременения) прав: охранная зона водопровода, площадь 1,2273 га, 0,0800 га, 0,0696 га, 0,2046 га; охранная зона газопровода, площадь 0,5262 га, 0,0585 га, 0,0210 га

Начальная цена без учета НДС: 263 987,10 белорусского рубля (снижение 10 %)
Шаг аукциона: 13 199,36 белорусского рубля

Порядок ознакомления: Осуществляется в рабочие дни с 9.00 до 16.00. Ответственное лицо: Буглак Екатерина Андреевна, контактный телефон +375 (29) 179-02-40.
Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на Р/с BY92BELB30120048350080226000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBBY2X; УНП 191224638; ОКПО 37853865000, получатель платежа ООО «ИПМ-Консалт оценка».
Срок подписания договора купли-продажи: 15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов.
Условия оплаты предмета электронных торгов: Победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан оплатить предмет аукциона в соответствии с договором купли-продажи, но **не позднее тридцати дней** со дня проведения торгов, если иной срок не установлен собранием (комитетом) кредиторов.
Электронные торги проводятся в порядке, установленном регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by.
Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить Организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение, а также возместить Продавцу затраты по публикации извещений в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов.
Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия.
Предыдущее извещение о проведении торгов опубликовано в газете «Звязда» от 22.04.2019 г.
Дата, время и место проведения электронных торгов: 11.06.2019 в 11.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by).
Дата и время окончания приема документов (предварительная регистрация): 07.06.2019 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by)
Контактные телефоны: +375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42. E-mail: auction@cpo.by

Извещение о проведении 11 июня 2019 года повторных торгов с условиями по продаже единым предметом торгов имущества, принадлежащего ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ»

Предмет торгов (сведения о продаваемом имуществе)	Здание «Административно-бытовых и вспомогательных помещений МАЗ по ул. Машиностроителей» общей площадью 12 555,8 кв. м (инвентарный номер в ЕГРНИ 500/U-63596, назначение: здание административно-хозяйственное); инженерные сети (общие затраты); теплотрасса; наружные сети ливневой канализации; наружные сети фекальной канализации, наружные сети водопровода; ограждение АБК АЗ; благоустройство; логотип ЗУБР; система ПТО ПТ 7637; монорельс ПТ 7735; монорельс ПТ 7648; кран подвесной мод. ПТ 6946-03.00.000 (5 шт.); шкаф ШРС 1-26
Местонахождение продаваемого имущества	г. Минск, пр-т Партизанский, 154А
Сведения о земельном участке	Площадь – 2,3887 га, кадастровый номер 500000000002009005, назначение – земельный участок для обслуживания незавершенного законсервированного капитального строения
Продавец имущества	ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ», ул. Социалистическая, 2, 220021, г. Минск
Организатор торгов	Государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к.10
Начальная цена предмета торгов без учета НДС	7 353 535,28 бел. руб.
Сумма задатка	735 000,00 бел. руб.
Условия торгов	Победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов
	Победитель торгов (покупатель) обязан согласовать дальнейшее функциональное назначение использования объекта недвижимости с Минским городским исполнительным комитетом с учетом требований Указа Президента Республики Беларусь от 23.04.2003 №165 «Об утверждении генерального плана г. Минска и некоторых вопросах его реализации»

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ», утвержденным организатором торгов.
К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:
заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.
Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» № BY34 BPSB 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции № 700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», БИК BPSBBY2X, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.
Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.
В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.
Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) по согласованию с продавцом в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.
Торги проводятся **11 июня 2019 года в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются **с 22.05.2019 по 07.06.2019** включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К.Маркса, 39, каб. 6.
Телефоны для справок:
(017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»);
(017) 217-21-03 (ОАО «МАЗ» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ»)

Лоевский районный исполнительный комитет (Гомельская область) проводит открытый аукцион по продаже права заключения договора аренды земельного участка физическим, юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям.
Аукцион состоится 25.06.2019 г., в 14.30. по адресу: Гомельская обл., г.п. Лоев, ул. Ленина, 2 (в актовом зале здания райисполкома), при наличии не менее двух участников.
Возможность ознакомиться с земельным участком, реализуемым с аукциона, предоставляется продавцом в срок до 21.06.2019 года.
К участию в аукционе допускаются физические, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие в комиссию следующие документы: заявление по установленной форме, заверенную копию платежного поручения: внесении задатка в размере, указанном в извещении, на расчетный счет Лоевского райисполкома BY64AKBB36044220000393000000, в ЦБУ № 316 филиала № 300 ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк» БИК AKBBBY21300, ОКПО 04063291, УНП 400028067. Кроме того, представляются:
физическими лицами – копия паспорта;
индивидуальными предпринимателями – копии свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования;
представителем индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;
представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;
представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, представителем иностранного юридического лица или гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность или документ, утверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.
После оплаты расходов, указанных в настоящем извещении, но не позднее 2 рабочих дней, необходимо заключить договор аренды земельного участка с Лоевским районным исполнительным комитетом.
Заявления на участие и необходимые документы принимаются с момента опубликования извещения в рабочие дни с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30, последний день приема документов – 21 июня 2019 года по адресу: г. Лоев, ул. Ленина, 1, каб. 2.13 (отдел землеустройства Лоевского районного исполнительного комитета).
Контактный телефон: (8-02347) 5-28-34.

	Лот 1	
1	Адрес земельного участка	Гомельская область, г. п. Лоев ул. Синякова
2	Кадастровый номер	323 055 100 001 002 763
3	Площадь земельного участка, га	0,0502
4	Срок аренды (лет)	20
5	Целевое назначение	Для строительства и обслуживания здания магазина (торгового павильона)
6	Инженерная инфраструктура *	Водопровод, канализация, свет, газ
77	Условия, предусмотренные в решении местного органа власти об изъятии земельного участка для проведения аукциона и иные условия аукциона	В случае признания аукциона несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником либо для участия в нем явился один участник, предмет аукциона предоставляется этому участнику при его согласии с внесением платы за право заключения договора аренды земельного участка в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 %
8	Расходы по подготовке документации (руб.)	1311,91 руб.
9	Начальная цена права заключения договора аренды (бел. руб.)	1555,35 руб.
10	Задаток (бел. руб.)	155,53 руб.
11	Ограничения (обременения) прав на земельный участок	Нет

ЗАО «Белреализация» объявляет аукцион

Организатор торгов: **ЗАО «Белреализация»** (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 27., тел.: (8017) 298-53-53; (8029) 690 54 09, **WWW.BELTORGI.BY.**
Продавец: ОАО «Рапс» (УНП 600068480) Минский р-н, аг. Крупица, ул. Садовая, 20, тел. 8017 506-91-51. Повторные публичные торги в электронной форме будут проведены **6 июня 2019 г. с 09.00 до 17.00** на электронной торговой площадке **WWW.BELTORGI.BY.** Извещение о ранее проведенных торгах было опубликовано в газете «Звязда» от 06.04.2019 г.

№ п/п	Предмет торгов	Начальная цена, бел. руб. с НДС
1	Комбайн зерноуборочный самоходный КЗС-1218-03 «Палессе GS12», зав. № 01875, 2010 г.в. с жаткой	43 680,00
Местонахождение – Минский р-н, аг. Крупица, мехдвор ОАО «Рапс», тел. для осмотра +37529 113-79-43		

Для участия в торгах необходимо в срок по 05.06.2019 г. 17.00 1) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY06SOMA30120013860101000933 в ЗАО «Идея Банк», код SOMABY22, УНП 191113330, получатель – ЗАО «Белреализация», 2) далее подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте **WWW.BELTORGI.BY**, 3) направить в отсканированном виде все прилагаемые к заявке документы по адресу: marketing@zalog.by (подробнее – в информации лота на сайте **WWW.BELTORGI.BY**).
Шаг торгов – 5 %, задаток – 10 % от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее, чем за день до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Участнику, не выигравшему торги, задаток возвращается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Победителю торгов задаток не возвращается и учитывается при окончательных расчетах по приобретению предмета торгов. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, уплатить аукционный сбор, заключить договор купли-продажи

ЗАО «Белреализация» объявляет о проведении торгов

Публичные торги в электронной форме по продаже имущества в исполнительном производстве будут проведены **6 июня 2019 г. с 09.00 до 18.00** на электронной торговой площадке WWW.BELTORGI.BY.
Организатор торгов: **ЗАО «Белреализация»** (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 27, тел.: (8017) 298-53-53, +37529 690-54-09, e-mail: marketing@zalog.by. Собственник – Дубоделов Сергей Петрович.
Предмет торгов – **Легковой минивэн Ford Windstar, 2001 г. в.,** рег. 9915ВС-3. Начальная цена – 2 800,00 бел. руб. Местонахождение – г. Гомель, ул. Павлова, 3а. Телефон для ознакомления и осмотра +37529 698-53-03.
Для участия в торгах необходимо **в срок по 5 июня 2019 г. до 16.00:** 1) перечислить задаток по выбранному лоту в размере 10 % от начальной стоимости лота; 2) подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте WWW.BELTORGI.BY. Величина первого шага торгов составляет 5 % от начальной стоимости лота. Победителем торгов признается участник торгов, предложивший наибольшую цену за лот. Победитель торгов (покупатель) обязан возместить затраты на организацию и проведение торгов и оплатить предмет торгов в течение 7 рабочих дней со дня проведения торгов. Подробнее на WWW.BELTORGI.BY

ОАО «Барановичхлебопродукт» извещает о проведении открытого аукциона по продаже недвижимого имущества:

Лот № 1 (4-й повторный аукцион): капитальное строение с инв. № 110/С-7499, адрес: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Притыцкого, 77, площадь 506,1 кв. м, целевое назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – магазин. Составные части и принадлежности: кирпичная пристройка, рампа, три крыльца. Начальная цена продажи с НДС (снижена на 17 %) – **514 234,80** руб. Сумма задатка – **51 423,48** руб. Лот № 1 расположен на земельном участке с кадастровым номером 141000000005001551 площадью 0,0955 га, целевое назначение – для обслуживания здания магазина, имеется ограничение прав в использовании земли на площади 0,0029 га (проход, проезд к земельному участку постороннего землепользователя).
Часть магазина (7,05 кв. м) арендуется ОАО «АСБ Беларусбанк» (банкомат, обменный пункт валют).
В задании магазина находится имущество (торговое оборудование, роллеты на окна, и др.), принадлежащее как собственнику, так и учрежденному собственником унитарному предприятию (предыдущему арендатору основных площадей магазина). Стоимость данного имущества в стоимость лота не входит, его продажа может осуществляться по договоренности по отдельным договорам.
Характеристики лота 1: год постройки – 1979; фундамент – бетонный ленточный; стены и перегородки – кирпич; перекрытия – железобет. плиты; кровля – рулонная; полы – бетонные, плиточные; окна – стеклопакеты; двери – металлопластик, металл, дерево; отделка внутр. – оштукатурено, покрашено, оклеено обоями, облицовано плиткой; электричество, водопровод, канализация, отопление.
Аукцион по продаже лота 1 состоится 06.06.2019 в 14.00. Заявления на участие в аукционе принимаются не позднее 16.00 05.06.2019.
Извещение о ранее проведенном повторном аукционе по лоту № 1 было размещено 17.04.2019 в газете «Звязда», на официальном сайте ОАО «Барановичхлебопродукт».
Продавец и организатор аукциона – открытое акционерное общество «Барановичский комбинат хлебопродуктов», Брестская обл., г. Барановичи, ул. 50 лет БССР, 21, тел./факс 8 (0163) 41-72-53. Место проведения аукциона: Брестская обл., г. Барановичи, ул. 50 лет БССР, 21, 2-й эт., актовый зал.
Порядок оформления участия в аукционе и его проведения определяется Гражданским кодексом Республики Беларусь, Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже отдельных объектов, находящихся в собственности ОАО «Барановичхлебопродукт».
Задаток в размере 10 % от начальной стоимости лота перечисляется организатору аукциона на р/с BY28 BAPB 3012 2758 5001 1000 0000 в ОАО «Белагропромбанк», г. Минск, БИК: BAPBBY2X, УНП 200166738, получатель платежа – ОАО «Барановичхлебопродукт». Срок внесения задатка – до подачи заявления на участие в аукционе. Шаг аукциона: 5 % от начальной цены предмета аукциона.
Заявление на участие в аукционе и необходимые документы, в том числе документы, подтверждающие оплату задатка, принимаются по адресу: г. Барановичи, ул. 50 лет БССР, 21, каб. 17 (юридический отдел) в рабочие дни с 08.00 до 16.30.
Победитель аукциона (единственный участник аукциона) обязан в течение 3 рабочих дней с даты проведения аукциона оплатить организатору аукциона сумму в счет возмещения фактических затрат на организацию и проведение аукциона. Информация о размере затрат доводится до сведения участников перед началом аукциона.
Договор купли-продажи с победителем аукциона (единственным участником аукциона) заключается в течение 30 календарных дней с даты проведения аукциона и подписания протокола о результатах аукциона. Условие оплаты – в течение 5 рабочих дней с момента подписания договора. По соглашению сторон возможно предоставление рассрочки оплаты.
Организатор аукциона имеет право отказаться от его проведения в любое время, но не позднее, чем за 3 дня до наступления даты проведения аукциона.

ОТЧЕТ

местного информационно-просветительского фонда «Сеть развития бизнеса» (далее – фонд) об использовании своего имущества за 2018 год

Количество учредителей фонда: 4
Информация об имуществе фонда: 2450 белорусских рублей, сформировано за счет денежных взносов учредителей на момент государственной регистрации. Иных доходов и поступлений в 2018 году нет. Расходов в 2018 году у фонда нет.
Фонд не является учредителем унитарных предприятий, хозяйственных обществ и не участвовал в создании других юридических лиц в 2018 году.

УНП 194906001

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже автомобилей, принадлежащих Государственному предприятию «Белгеодезия»

№ Лота	Описание	Начальная цена, с НДС, бел. руб	Задаток, бел.руб.
Лот 1	RENAULT KANGOO (легковой специальный универсал), кузов (рама) №VF1KW0YB547825889, г. в. – 2012	4 038,05	400,00
Лот 2	UAZ 390994 (грузопассажирский вагон), кузов (рама) №XTT39099480424617 / 37410080445936, г. в. – 2007	1 624,52	160,00

Местонахождение: г. Минск, ул. Олешева,12. Шаг аукциона – 5 %

Размер штрафа, в соответствии с постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 609, составляет 1 000,00 бел. руб.

Аукцион состоится 03.06.2019 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4

Порядок оформления участия в аукционе, условия участия в аукционе, срок заключения договора купли-продажи, условия оплаты, а также полный текст извещения содержатся на сайте Организатора аукциона ino.by.
Продавец: государственное предприятие «Белгеодезия», г. Минск, ул. Машерова, д.17, тел. 8 (017) 334-79-49. Организатор аукциона: РУП «Институт недвижимости и оценки», 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9.
Задаток перечисляется на р/с BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, 220004, ул. Кальварийская, д. 4а, BIC банка BPSBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе 03.06.2019 (государственное предприятие «Белгеодезия», Лот №__). Участник, желающий участвовать в аукционе в отношении нескольких лотов, вносит задатки в размере, установленном для каждого из лотов. Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 7. Окончание приема заявлений 30.05.2019 в 11.00. Первое, полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 05.04.2019

Организатор аукциона: 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-59, www.ino.by e-mail: torgi@ino.by

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении 28.06.2019 повторного открытого аукциона

Лот № 1: Капитальное строение с инв. № 720/С-10382 (здание котельной), площадь – 566,7 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 722050100001007629 площадью – 0,3874 га по адресу: Могилевская обл., Горецкий р-н, г. Горки, ул. Вокзальная, 59В. **Начальная цена продажи: 91 939,13 бел. руб. с учетом НДС. Сумма задатка: 9 193,91 бел. руб.**

Аукцион состоится 28 июня 2019 года в 11.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352. Подача заявок (осуществляется лично) и внесение задатка: по 27.06.2019 до 15.00 в рабочие дни с 8.30 до 12.30, с 13.30 до 16.30. Аукцион может быть отменен в любое время, но не позднее, чем за три дня до даты аукциона

Продавец: ОАО «Могилевоблавтотранс» УНП 700167884, г. Могилев, ш. Гомельское, 1

Расчетный счет для внесения задатка: Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с IBAN BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, BIC банка BPSBBY2X

Срок и условия оплаты: победитель аукциона уплачивает вознаграждение за организацию и проведение аукциона в размере 1,5 % от конечной цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона. Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня подписания протокола аукциона подписать договор купли-продажи предмета аукциона. Оплата предмета аукциона производится на условиях заключенного договора купли-продажи. Внесенный Победителем аукциона задаток засчитывается в счет оплаты предмета аукциона. Информация о предыдущем аукционе была опубликована в номерах газеты «Звязда» от 17.10.2018 и 23.02.2019

Организатор аукциона: Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352. **Дополнительную информацию можно получить по тел.: +375222-72-41-14, +37529-624-26-25, Mogilev@ino.by, на сайте ino.by**

Утерянные представительством Белгосстраха по Московскому району г. Минска бланки страховых полисов по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БЛБ №№ 2057188–2057191, 1082574–1082578, 0863296–0863298, 0863261 в количестве 13 штук **считать недействительными.**

УНП 100122726

ООО «Фрондера» извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «МонолитГрад»

Лот	Наименование	Местонахождение	Начальная цена без НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона без НДС, бел. руб.
1	Предприятие как имущественный комплекс ОАО «МонолитГрад» – «Производственная база в г. Костюковичи»: 1) капитальное строение – здание склада-навеса, площадь 2 867 кв. м (свидетельство 732/224-669, инвентарный номер 732/С-5785); 2) капитальное строение – здание главного производственного корпуса, площадь 7 310 кв. м (свидетельство 732/224-670, инвентарный номер 732/С-5786); 3) капитальное строение здание арматурного цеха, площадь 1 711 кв. м (свидетельство 732/224-671, инвентарный номер 732/С-5787)	Могилевская обл., г. Костюковичи, участок № 1, № 2	730 000,00	73 000,00	36 500,00

В отношении вышеуказанного имущества проводятся первые торги. Окончание приема заявлений – в 18.00 28.06.2019

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано единственным участником, либо единственный участник явился для участия в аукционе, и он согласен приобрести Объект (Объекты) по начальной цене, увеличенной на 5 % (пять процентов), – Претендент на покупку должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, затрат на публикацию в течение 14 (четырнадцати) дней со дня проведения аукциона.
Оплата приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) производится в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее 30 (тридцати) дней со дня проведения аукциона.
Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона и затрат по размещению публикации в газете и на сайте bankrot.gov.by на основании счета-фактуры в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона.
На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Аукцион состоится 02.07.2019 в 12.00 (регистрация участников с 11.30 до 12.00) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121

Порядок оформления участия в аукционе, критерии выявления победителя торгов и порядок оформления результатов торгов содержатся на сайте https://sites.google.com/site/pcjuristcom/torgi.
До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с BY80ALFA30122215570140270000 в Отделении «На Красной» ЗАО «Альфа-Банк», код банка ALFABY2X, УНП 192789344.
Получатель – ООО «Фрондера». Назначение платежа: «задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «МонолитГрад» (Лот №__), проводимом 02.07.2019 г.»
Участник торгов, желающий участвовать в торгах по нескольким лотам, вносит задаток в размере, установленном для лота с наибольшей начальной ценой.
Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121.
Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектами аукциона. Контактное лицо для осмотра Объектов: Чеслав, тел. 8 (029) 275 60 59.
Организатор аукциона вправе после опубликования извещения о проведении аукциона отказаться от его проведения в любое время, но не позднее чем за пять дней до наступления даты его проведения. Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм Закона Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)».

Организатор аукциона – ООО «Фрондера»: тел. 8 (029) 305 86 50 e-mail: frondera@mail.ru

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторного аукциона

ЛОТ 1:
- капитальное строение, инв. № 400/С-69029 (назначение – здание специализированное обрабатывающей промышленности, наименование – блок предочистки), площадью 320,4 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Е;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97343 (назначение – сооружение неустановленного назначения, наименование – благоустройство территории), площадью 390,0 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, благоустройство территории для обслуживания здания блока предочистки;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97350 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочная фекальная канализация), протяженностью 12,50 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочная фекальная канализационная сеть к зданию блока предочистки;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97331 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочный хозяйственно-питьевой водопровод), протяженностью 190,40 м., г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочный хозяйственно-питьевой водопровод к зданию предочистки;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97381 (назначение – сооружение специализированное энергетики, наименование – внутриплощадочная электрическая сеть 0,4 кВ), протяженностью 80,80 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, электрическая сеть к зданию блока предочистки;
- липа (12 единиц);
- шкаф распределительный;
- дерен белый (1 единица)

Лот № 1 расположен на земельном участке, кадастровый номер 440100000002008245, площадью 0,2180 га (назначение – для обслуживания здания блока предочистки (инв. № 400/С-69029)) по адресу: г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Е

Начальная цена продажи – 84 592,68 р. (восемьдесят четыре тысячи пятьсот девяносто два рубля шестьдесят восемь копеек) с учетом НДС.
Сумма задатка – 4 230 руб. (четыре тысячи двести тридцать рублей)

ЛОТ 2:
- капитальное строение, инв. № 400/С-89984 (назначение – здание неустановленного назначения, наименование — ангар), площадью 449,7 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Ж;
- капитальное строение, инв. № 400/С-69050 (назначение – здание специализированное трубопроводного транспорта, наименование – насосная станция), площадью 187,6 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Ж/1;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97340 (назначение – сооружение неустановленного назначения, наименование – благоустройство территории), площадью 105,0 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, благоустройство территории для обслуживания здания автоматической насосной станции, резервуара для воды и здания ангара;
- капитальное строение, инв. № 400/С-58952 (назначение – сооружение неустановленного назначения, наименование – резервуар для воды на 500 куб. м), объемом 500 куб. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97349 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочная фекальная канализация), протяженностью 43,20 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочная фекальная канализационная сеть к зданию насосной станции;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97339 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочная ливневая канализация), протяженностью 43,85 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочная ливневая сеть к резервуару для воды;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97334 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочный хозяйственно-питьевой водопровод), протяженностью 24,45 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121 внутриплощадочный хозяйственно-питьевой водопровод к зданию автоматической насосной станции;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97386 (назначение – сооружение специализированное энергетики, наименование – внутриплощадочная сеть наружного освещения), протяженностью 267,15 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочная сеть наружного освещения здания автоматической насосной станции, резервуара для воды и здания ангара;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97378 (назначение – сооружение специализированное энергетики, наименование – внутриплощадочная электрическая сеть 0,4 кВ), протяженностью 119,25 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, электрическая сеть 0,4 кВ к зданию автоматической насосной станции;
- тополь (2 единицы);
- каштан (14 единиц)

Лот № 2 расположен на земельном участке, кадастровый номер 440100000002008244, площадью 0,4859 га (назначение – для обслуживания здания автоматической насосной станции (инв. № 400/С-69050), резервуара для воды на 500 куб. м. (инв. № 4660) и здания ангара (инв. № 400/С-89984)) по адресу: г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Ж

Начальная цена продажи 79 354,09 руб. (семьдесят девять тысяч триста пятьдесят четыре рубля девять копеек) с учетом НДС.
Сумма задатка – 3 967 руб. (три тысячи девятьсот шестьдесят семь рублей)

ЛОТ 3:
- капитальное строение, инв. № 400/С-63419 (назначение – здание нежилое, наименование – здание установки контактного выпаривания), площадью 662,4 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Д;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97341 (назначение – сооружение неустановленного назначения, наименование – благоустройство территории), площадью 165,0 кв. м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, благоустройство территории для обслуживания здания установки контактного выпаривания, резервуара;
- капитальное строение, инв. № 400/С-58964 (назначение – сооружение неустановленного назначения, наименование – резервуар на 250 куб. м. пожарно-аварийный водоем), объемом 250 куб. м, г. Гродно, ул. Максима Горького 121;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97347 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочная фекальная канализация), протяженностью 365,10 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочная фекальная канализационная сеть к зданию установки контактного выпаривания;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97335 (назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочный хозяйственно-питьевой водопровод), протяженностью 22,15 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочный хозяйственно-питьевой водопровод к зданию установки контактного выпаривания;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97385 (назначение – сооружение специализированное энергетики, наименование – внутриплощадочная сеть наружного освещения), протяженностью 103,70 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, внутриплощадочная сеть наружного освещения здания установки контактного выпаривания, резервуара;
- капитальное строение, инв. № 400/С-97382 (назначение – сооружение специализированное энергетики, наименование – внутриплощадочная электрическая сеть 0,4 кВ), протяженностью 117,70 м, г. Гродно, ул. Максима Горького, 121, электрическая сеть 0,4 кВ к зданию установки контактного выпаривания;
- шкаф распределительный ПР-24-7208;
- липа (4 единицы);
- тополь (2 единицы)

Лот № 3 расположен на земельном участке, кадастровый номер 440100000002008243, площадью 0,2356 га (назначение – для обслуживания здания установки контактного выпаривания (инв. № 400/С-63419), резервуара на 250 куб. м ПАВ (инв. № 4702)) по адресу: г. Гродно, ул. Максима Горького, 121Д

Начальная цена продажи — 96 003,25 руб. (девяносто шесть

СКАНВОРД

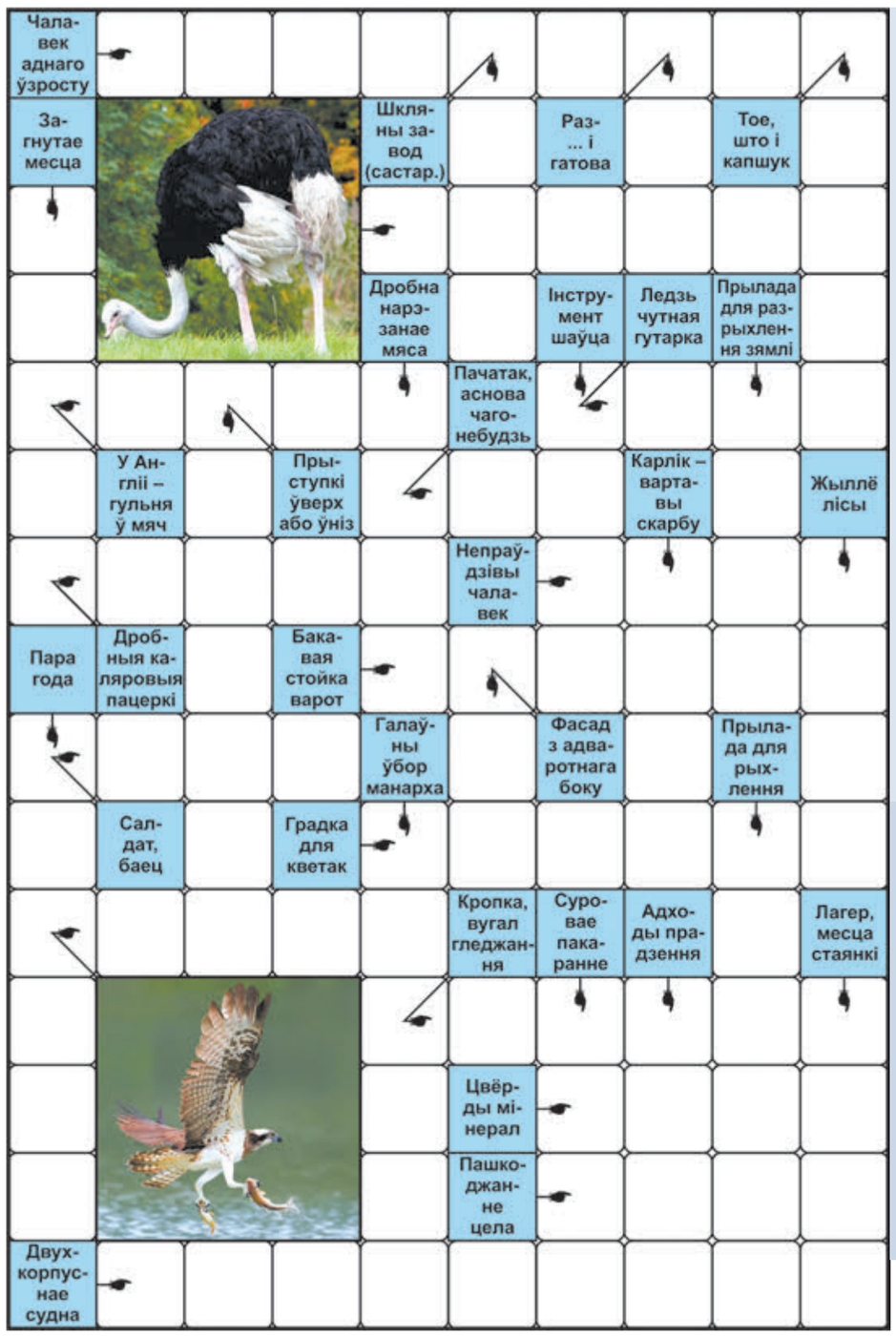

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Па гарызанталі: Аднагодак. Страус. Гольф. Шэпт. Азы. Бісер. Лгун. Штанга. Воін. Клумба. Скапа. Ракурс. Агат. Рана. Катамаран. **Па вертыкалі:** Гута. Два. Кісет. Загіб. Лесвіца. Фарш. Шыла. Плуг. Гном. Нара. Тыл. Восень. Карона. Барана. Кара. Угар. Стан.

Склаў Юрый ФАЛІНСКІ, *г. Мінск.*

Крынічка

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

ВЫСАДЖВАЕМ РАСАДУ ПЕРЦУ НА ПАСТАЯННАЕ МЕСЦА

Добрая расада павінна быць вышынёй 25—30 см з 8—10 лісточкамі. У лункі кладуць жменю перагною, 1/3 ч. л. суперфасфату, лунку паліваюць вадой або руковай марганцоўкай. Саджаць лепш пад вечар. Першыя 1-2 дні расаду прыцяняюць, а затым 5 дзён не паліваюць: у гэты час яна ўкараняецца.

За два тыдні да высадкі расаду гартуюць. Для гэтага яе выносяць на балкон, калі тэмпература паветра не ніжэйшая чым 15 °С. Час «прагулак» павялічваюць да 8—10 гадзін, пачынаючы з адной гадзіны. Калі на расадзе ўтварыліся бутоны і кветкі, каб яны не абсыпаліся, за 4-5 дзён да высадкі на сталае месца апырскайце расаду растворам борнай кіслаты. Для гэтага разводзяць 1 ч. л. прэпарату на 1 л вады. Перад высадкай за 2-3 дні ў расады зразаюць лісце ніжэй першай развілкі сцябла. Расаду перцу саджаюць у два рады па дзве расліны ў лунку праз 25 см.

БРУЖМЕЛЬ У САДЗЕ

Бружмель з кожным годам становіцца ўсё больш папулярным у садоўнікаў. І гэта невыпадкова. Бо бружмель у садзе практычна не патрабуе адмысловага догляду і можа расці нават на бедных глебах.

Бружмель ядомы — вельмі ранняя, хуткаплодная і высоказімаўстойлівая культура, вытрымлівае тэмпературы да -40 °С. Па зімаўстойлівасці з бружмелем можа параўнацца толькі ірга.

Паспяванне пладоў пачынаецца ў другой дэкадзе чэрвеня, на 7—10 дзён раней за суніцы, а заканчваецца ў канцы ліпеня. Бружмель ядомы — гэта культура цэнтральных і паўночных раёнаў, на поўдні ў асноўным расце бружмель дэкаратыўны, які шырока ўжываюць для афармлення садоў і паркаў. Не ўсе віды бружмелю ядомыя. У ядомага бружмелю плады сінія і блакітна-сінія, а ў атрутнага — чырвоныя.

Плады бружмелю адрозніваюцца высокім утрыманнем вітамінаў. Вітаміна С у ім больш, чым у ягадах агрэсту, суніц і малін. Ягады бружмелю сіняга, блакітнага колераў, верацёнападобныя, кіслыя ці кісла-салодкія, прыемнага смаку з водарам. Калі вы з'ясце 150—200 г, то атрымаеце сутачную дозу вітаміна С. Па змесце Р-актыўных рэчываў бружмель саступае толькі чарнаплоднай рабіне.

Параўнальна высокае ўтрыманне жалеза ў пладах бружмелю карысна пры малакроўі, а высокае ўтрыманне калію і натрыю — для прафілактыкі сардэчных захворванняў. Пекцін, які змяшчаецца ў пладах, выводзіць радыеактыўныя рэчывы. А дубільныя рэчывы дапамагаюць пры лячэнні страўнікава-кішачных захворванняў.

Ягады бружмелю ўжываюць як сродак, які ўмацоўвае капіляры, пры малярыі, сардэчна-сасудзістых захворваннях і гіпертаніі. Ягады можна спажыць у свежым выглядзе, зварыць варэнне, сіроп, узвары, зрабіць жэле і джэм. Можна сушыць, выкарыстоўваць як начынку для піражкоў. Ягады, засыпаныя цукрам, доўга захоўваюцца.

Бружмель уяўляе сабой густы куст вышынёй 1,2—2,6 м. Лісты цёмна-зялёныя, размешчаны парамі. Кветкі буйныя, жоўтыя, апыляюцца з дапамогай насякомых, але для атрымання ўстойлівых ураджаяў неабходна высаджваць на ўчастку дзве-тры расліны.

Ягады буйныя. Маса адной ягады 0,7—1,5 г. Форма разнастайная, у залежнасці ад гатунку. Мякаць ягад моцна афарбаваная, цёмна-чырвонага колеру з фіялетавым адценнем.

Каранёвая сістэма вельмі магутная. Асноўная яе частка размешчана ў 20—40-метровым пласце глебы. Бружмель — расліна святлалюбівая. У садзе лепш плоданосіць на адкрытых месцах, але пераносіць і невялікае зацяненне. Лепш расце на сярэдніх па механічным складзе глебах, суглінкавых і супясчаных, са слабакіслай або нейтральнай рэакцыяй. На кіслых глебах бружмель расце горш, таму перад пасадкай неабходна ўнесці вапну.

Размнажаецца бружмель чаранкамі, насеннем, адводкамі. З насення плоданосіць на трэці-чацвёрты год. З чаранкоў плоданосіць на другі год. Першыя пяць гадоў бружмель расце павольна, і ўраджайнасць з маладога куста невысокая: прыкладна 1 кг з пяцігадовага куста.

Гатункаў бружмелю вельмі шмат.

Бружмель утварае кветкі ў пазухах лісця на аднагадовых прыростах. Штогод ранняй вясной, у сакавіку-красавіку, выдаляюць непажаданыя прыросты і старыя сухія галінкі. Гэта стымулюе ўтварэнне новых парасткаў, якія за лета хутка запоўняць усе пустэчы, якія ўтварыліся. Наступнай вясной гэтыя маладзенькія галінкі пацешаць ягадамі.

Ратуем пяро цыбулі ад жаўцізны

Што рабіць, калі пяро ў цыбулі пачало жоўкнуць? На самай справе ўсё залежыць ад сезона.

Калі цыбуля пажаўцела ў чэрвені, то гэта дрэнная прыкмета. У дадзеным выпадку трэба разбірацца, у чым прычына, і прымаць адпаведныя меры.

Калі ж гэта адбываецца ў канцы ліпеня, то прычын для хвалявання няма, паколькі ўраджай спее, і гэта цалкам нармальная з'ява. Пажаўценне цыбульнага пяра можа быць выклікана як жыццядзейнасцю шкодных насякомых, такіх, напрыклад, як цыбульная муха, цыбульны скрытнахобатнік, а таксама недахопам азоту ў глебе ці недахопам вільгаці.

Разгледзім некалькі народных метадаў комплекснай барацьбы з праблемай. Гэтыя рэцэпты дазваляюць адразу ліквідаваць некалькі прычын.

• У дзесяці літрах цёплай вады растварыце 0,5 шклянкі кухоннай солі і адну ампулу аміяку. Дадайце тры сталовыя лыжкі попелу. Гэтым складам палівайце градкі з цыбуляй раз у дзесяць дзён да таго часу, пакуль пёры ізноў не зазелянеюць.

• Пасадачны матэрыял вымочваюць у моцным растворы марганцоўкі і высаджваюць у радкі, пасыпаныя соллю.

• У 5 л вады растварыце палову сталовай лыжкі ёду, два пакуначкі марганцоўкі і 500 г соды. Гэта канцэнтраваны раствор. Яго трэба будзе развесці ў вадзе ў суадносінах 1:10. І ўжо падрыхтаваным такім чынам паліць расліны.

• Прасыпце міжраддзі пяском, змяшаным з нафталінам.

Замор'е

Мужчына завёў тарантула, каб страшыць цешчу

Карыстальнік сацыяльнай сеткі Reddit распавёў, як аднадзіў цешчу ад штодзённых візітаў да сябе дадому. Ён прызнаўся, што завёў павука, у супольцы AmItheAsshole («А ці не сволач я?»).

Мужчына патлумачыў, што ўжо шмат гадоў жанаты з кітаянкай. Паводле яго слоў, бацькі жанчыны вельмі кансерватыўныя і не разумеюць, што такое прыватнасць, а жонка ніяк не можа ўсталяваць мяжы ў адносінах з імі. «Калі з цесцем можна дамовіцца, то цешча проста вар'ятка», — апісаў іх карыстальнік. Ён паскардзіўся, што маці яго жонкі прыходзіць кожны дзень без запрашэння і пастаянна бурчыць.

Некалькі месяцаў таму мужчына даведаўся, што цешча панічна баіцца павукоў. Тады ён дадумаўся завесці хатняга тарантула, каб жанчына больш не прыходзіла, аднак не раскрыў жонцы свае матывы. Як толькі гадаванец з'явіўся ў іх дома, у госці стаў прыходзіць толькі цесць. Карыстальнік спытаў, ці можна лічыць яго ўчынак дрэнным, улічваючы, што ён не раскрыў усёй праўды жонцы. «Яна не рэагавала на мой непакой аб асабістых межах гадамі, так што ў мяне не было выбару. Да таго ж тарантул — выдатны гадаванец», — падсумаваў мужчына.

Каментатары выказалі здагадку, што жонка мужчыны ўсё зразумела і сама рада, што ёй удалося пазбавіцца ад празмернай апекі маці і пазбегнуць сваркі з ёй.

Жанчына, якая не ведала аб цяжарнасці, напалохала хлопца родамі

Жыхарка шатландскага горада Фолкерк, якая не здагадвалася аб сваёй цяжарнасці, раптам нарадзіла, паведамляе The Daily Record.

20-гадовая Стэйсі Портэр аднойчы адчула спазмы ў жываце. У гэты час яе каханы Дэвід Джонстан спаў. Пад раніцу мужчына прачнуўся і ўбачыў на экране тэлефона, які знаходзіўся ў бязгучным рэжыме, 60 прапушчаных званкоў ад сяброўкі. Праз секунды дзяўчына патэлефанавала зноў і сказала: «Падымайся наверх, я нараджаю».

«Усё было як у тумане, здаецца, я прачнуўся ад крыкаў ці плачу», — успамінае Дэвід. Ён накіраваўся ў ванны пакой, дзе знаходзілася Портэр, і выклікаў брыгаду хуткай дапамогі. «Парамедык адправіў мяне збіраць сумку. З невядомай мне прычыны па рэчы я палез у халадзільнік, — патлумачыў мужчына. — Я да гэтага часу не магу апісаць эмоцыі, якія тады зазнаў». Паводле слоў Стэйсі, роды прайшлі даволі хутка і бязбольна. Літаральна праз некалькі хвілін пасля таго, як на свет з'явілася Сафія Грэйс, на дапамогу прыбег Джонстан.

Новаспечаная маці адзначыла, што да нараджэння немаўляці яна прымала супрацьзачаткавыя таблеткі і не планавала дзіця. Увесь гэты час яна дазваляла сабе ўжываць алкаголь і лётала ў адпачынак на далёкія адлегласці, што проціпаказана пры цяжарнасці. Парамедыкі, якія прыбылі на месца, прызналіся, што ўпершыню сутыкнуліся з падобным выпадкам. У выніку ўрачы агледзелі шатландку і яе дачку і заключылі, што абедзве абсалютна здаровыя.

Індыец з'еў 116 цвікоў і выжыў

У індыйскім горадзе Бунд, штат Раджастан, урачы дасталі з органаў стрававання мясцовага жыхара больш за сотню цвікоў, паведамляе Daily Mail.

43-гадовага пацыента Бхолу Шанкара даставілі ў бальніцу са скаргамі на боль у жываце. Рэнтген паказаў, што ў яго страўніку і кішэчніку знаходзіцца велізарная колькасць іншародных прадметаў. Мужчыну накіравалі на аперацыю, падчас якой хірургі дасталі 116 5-сантыметровых цвікоў, кавалкі металу і дроту. Шанкар не змог растлумачыць, як яны апынуліся ў яго арганізме. Пацыент знаходзіцца ў стабільным стане, яго здароўю нішто не пагражае. Паводле слоў урача Аніла Сайно, які праводзіў аперацыю, мужчыну пашанцавала, што цвікі не пракалолі органы, таму што гэта магло прывесці да смерці.

Малодшы брат Шанкара расказаў, што ў апошнія два з паловай гады мужчына прымаў лекі ад псіхічных захворванняў. Урачы падазраюць, што пацыент пакутуе на шызафрэнію.

Іван КУПАРВАС.

Даты. Падзеі. Людзі

22 МАЯ

У краіне

1581 год — у г. Астрог на Валыні выйшаў у свет першы друкаваны ўсходнеславянскі каляндар Івана Фёдарава; кожны месяц у ім суправаджаўся вершамі беларускага паэта, заснавальніка панегірычнай паэзіі ў старажытнай беларускай літаратуры Андрэя Рымшы. З гэтага часу вядуць сваю гісторыю рускія друкаваныя календары.

1766 год — у Вялікім Княстве Літоўскім пастановай сейма ўведзена адзіная сістэма мер і вагі.

1896 год — нарадзіўся Мікалай Сідаравіч Уласік, адзін з кіраўнікоў органаў дзяржбяспекі СССР, генерал-лейтэнант. Удзельнік Першай сусветнай і грамадзянскай войнаў. З 1919 года ў органах ВЧК-АДПУ, у 1927—1931-м — адказны за ахову Крамля, з 1931-га — начальнік аховы І. Сталіна, у 1947—1952-м — начальнік Галоўнага ўпраўлення аховы МДБ СССР. З 1952 — года намеснік начальніка Упраўлення папраўча-працоўных лагераў у г. Асбест Свярдлоўскай вобласці. У тым жа годзе рэпрэсаваны. Памёр у 1967 годзе. Рэабілітаваны ў 2000-м.

1925 год — дата ўводу першай прыгараднай аўтобуснай лініі Мінск — Чэрвень.

1926 год — у БССР заснавана добраахвотнае таварыства «Далоў непісьменнасць!» (існавала да красавіка 1936 г.).

У свеце

1856 год — дзень заснавання Траццякоўскай галерэі. У гэты дзень калекцыянер, купец і тэкстыльны фабрыкант Павел Міхайлавіч Траццякоў набыў карціны мастакоў Шыльдэра «Спакуса» і Худзякова «Сутычка з фінскімі кантрабандыстамі». Паставіўшы сабе яшчэ ў маладыя гады мэту стварыць музей рускай нацыянальнай школы жывапісу, Траццякоў прысвяціў гэтаму звыш 40 гадоў жыцця. Ён быў у сяброўскіх адносінах з мастакамі-перасоўнікамі, усяляк іх падтрымліваў, у тым ліку і матэрыяльна, дзякуючы чаму ў калекцыю трапілі найлепшыя творы перасоўнікаў. У 1881 годзе галерэя была адкрыта для наведвальнікаў. А ў 1892-м Траццякоў прынёс свой мастацкі збор у дар Маскве. У гэты час у склад калекцыі ўваходзіла 1287 жывапісных твораў, 518 малюнкаў і дзевяць скульптур. Пазней у калекцыю ўвайшлі карціны, якія належалі брату Траццякова — Сяргею Міхайлавічу.

1859 год — нарадзіўся сэр Артур Конан Дойл, англійскі пісьменнік, адзін з карыфеяў дэтэктыўнай літаратуры XX стагоддзя, стваральнік вобраза дэтэктыва-аматара Шэрлака Холмса. Памёр у 1930 годзе.

1924 год — нарадзіўся Шарль Азнавур, французскі спявак, кампазітар і кінаакцёр. Напісаў каля 1300 песень, сыграў у 60 фільмах і прадаў больш за 200 мільёнаў дыскаў. Згодна з сумесным апытаннем часопіса Time і тэлеканала CNN, Азнавур прызнаны найлепшым эстрадным выканаўцам XX стагоддзя, ён унесены ў залу славы песенных аўтараў. Памёр у 2018 годзе.

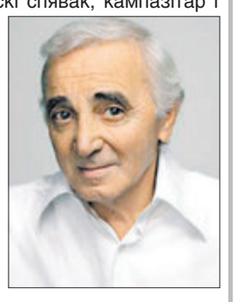

1939 год — у Берліне міністрамі замежных спраў нацысцкай Германіі Іахімам Рыбентропам і фашысцкай Італіі Галеаца Чыяна падпісаны дагавор аб палітычным і вайсковым супрацоўніцтве (так званы сталёвы пакт 1939 года).

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.57	21.17	16.20
Віцебск	4.40	21.13	16.33
Магілёў	4.47	21.07	16.20
Гомель	4.51	20.55	16.04
Гродна	5.14	21.31	16.17
Брэст	5.22	21.23	16.01

Месяц

Поўня 19 мая.
Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны

Пр. *Іосіфа, Ісая, Мікалая.*
К. *Алены, Рыты, Юліі, Рамана, Урбана, Эміля, Яна.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

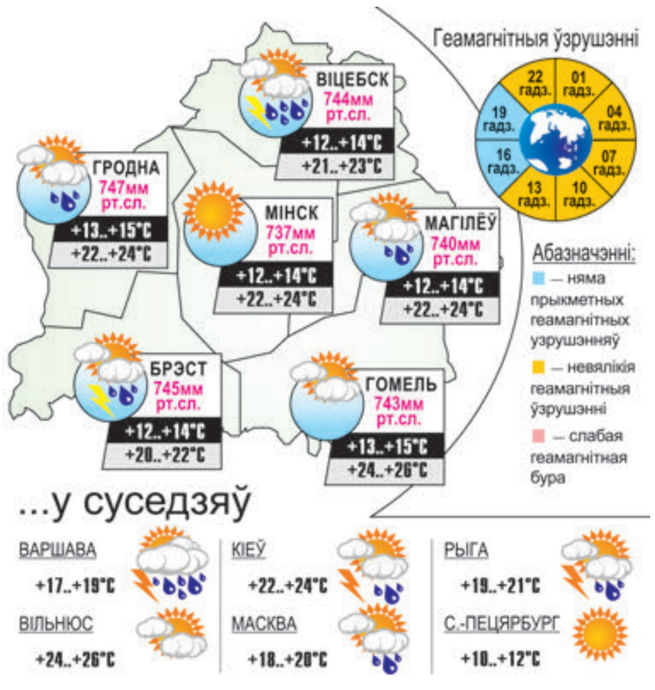

УСМІХНЕМСЯ

Логіка фільмаў жахаў: «Блін, трэба ж, тры гадзіны ночы, а я яшчэ не спускалася ў пограб».

— У цябе 500 рублёў, тваёй былой патрэбныя 100 рублёў, а тваёй цяперашняй 200 рублёў — колькі ў цябе застанецца?

— 500 рублёў і непрачытаныя паведамленні.

Сучасныя ідэальныя адносіны — калі яна кладзецца спаць, а ты трошкі пагуляеш у камп'ютар.

caricatura.ru

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЫЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 1604.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 21 мая 2019 года.